GEORGES SIMENON

CAZUL LOUISE LABOINE

EDITURA TINERETULUI

AVENTURA

Redactor : MIMI WESTFRIED
Tehnoredactor : GĂRĂJĂU ELENA

Dat la cules 22.11.1968. Bun de tipar 13.03.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 8493. Tiraj 50.140. Hîrtie ziar sul de 50 g/m². 700×1000/32. Coli editoriale 9,25. Coli de tipar 5,75. A. 21.612. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31

Tiparul executat sub comanda nr. 80 966 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

CAPITOLUL I

In care inspectorul Lognon descoperă un cadavru şi pe urmă se plînge că i l-a şterpelit altcineva.

Maigret căscă şi împinse hîrtiile către marginea biroului.

— Iscăliţi-le, copii, şi o să puteţi merge la culcare.

„Copiii" erau probabil cei trei tipi dintre cei mai înrăiţi şi îndărătnici din cîţi se perindaseră în ultimul an pe la P.J.[1] Unul dintre ei, pe nume Dédé, arăta ca o gorilă, iar cel mai slăbuţ din bandă, cu un ochi vînăt, ar fi făcut parale bune ca luptător la Moşi.

Janvier le întinse hîrtiile, un toc, şi acum, că goliseră sacul pînă la urmă, nu se mai osteneau să discute, nici să citească procesul-verbal al interogatoriului şi iscăleau cu un aer dezgustat. La ora aceea, orologiul de marmură arăta trei şi ceva, mai toate birourile de la Quai des Orfèvres erau cufundate în întuneric. De mult nu se mai auzea alt zgomot decît vreun claxon în depărtare sau frînele unui taxi care derapa pe asfaltul umed. Cînd veniseră aici, în ajun, birourile erau tot pustii, pentru că nu era nici nouă dimineaţa şi personalul nu sosise încă. Ploaia cădea la fel de măruntă şi tristă.

[1] Poliţia judiciară.

Se împliniseră 30 de ore de cînd se aflau sub acelaşi acoperiş ; cînd tustrei laolaltă, cînd separaţi ; ceasuri în care Maigret plus cinci dintre oamenii lui se schimbau hărţuindu-i cu rîndul.

— Idioţi ! preciză comisarul din prima clipă. O să dureze.

La idioţi, şi cu osebire la cei încăpăţînaţi, durează întotdeauna foarte mult pînă să-i dea drumul. Ei îşi închipuie că dacă nu vorbesc, sau dacă pornesc să îndruge orice, contrazicîndu-se eventual din cinci în cinci minute, vor izbuti să scape basma curată. Crezîndu-se mai şmecheri decît restul lumii, încep de regulă prin a face pe nebunii : — Dacă-ţi închipui c-o să scoţi ceva de la mine !

Lucrau de cîteva luni de zile în preajma străzii La Fayette şi ziarele îi porecliseră „Spărgătorii de ziduri." Fuseseră prinşi datorită unui telefon anonim. Mai rămăsese un rest de cafea în ceşti şi ibricul de email pe reşou. Toată lumea avea feţele trase şi cenuşii. Maigret, al cărui gîtlej era iritat din pricina ţigărilor, se gîndea, după expedierea celor trei indivizi, să ia undeva o supă de ceapă, chemîndu-l şi pe Janvier. Îi trecuse somnul, deşi pe la unsprezece cădea din picioare şi se dusese să picotească un pic în biroul său.

— Spune-i lui Vacher să-i ia de-aici.

Dar în clipa cînd ieşeau din biroul inspectorilor se auzi ţîrîitul telefonului. Maigret ridică receptorul.

— Care eşti acolo ? făcu o voce.

Maigret se încruntă şi nu răspunse pe loc. Glasul aflat la celălalt capăt al firului întrebă :

— Jussieu ?

Jussieu era inspectorul de gardă. Maigret îl trimisese acasă pe la zece.

— Nu, Maigret — mormăi comisarul.

— Vă rog să mă scuzaţi, domnule comisar. Aici e Raymond de la Centrală.

Raymond sunase din clădirea cealaltă, unde, într-o încăpere uriaşă, ajungeau toate firele de la Brigada de intervenţii rapide. În clipa cînd cineva spărgea geamul uneia din acele borne roşii care împînzesc Parisul, pe harta cît un perete de mare a Centralei se aprindea un becuşor. Atunci omul din faţa hărţii făcea legătura.

— Aici Centrala !

Era vorba de bătăi de stradă, de beţivani recalcitranţi sau de poliţişti cerînd ajutor.

Drept care omul de la Centrală mai făcea o legătură.

— Postul din strada Grenelle ? Justin, tu eşti ? Trimite o maşină pe chei, pe la numărul 210.

În fiecare noapte erau cîte doi-trei de serviciu şi-şi pregăteau şi ei, fără îndoială, cafele. Uneori, cînd se întîmpla ceva mai grav, anunţau P.J.-ul. Alteori, telefonau la „Quai" ca să vorbească unui prieten. Maigret îl ştia pe Raymond.

— Jussieu a plecat. Voiai să-i spui ceva mai deosebit ?

— Doar că s-a descoperit cadavrul unei fete, în Piaţa Vintimille.

— Ai amănunte ?

— Cred că la ora asta băieţii de la Secţia a 2-a sînt acolo. Am fost anunţat acum trei minute.

— Mulţumesc.

Cei trei malaci ieșiseră din birou. Janvier se întorcea, cu ochii înroșiți ca întotdeauna cînd nu dormea noaptea și cu o barbă de parc-ar fi fost bolnav. Maigret își îmbrăcă pardesiul, se uită după pălărie.

— Mergem ?

Coborîră unul în spatele celuilalt. De obicei, se duceau în Hale la ora asta să mănînce o supă de ceapă.

În fața micilor automobile negre din curte, Maigret șovăi :

— Au găsit o fată moartă în Piața Vintimille.

Apoi, ca cineva care caută un pretext ca să nu se ducă la culcare, zise :

— Mergem să vedem ce s-a-ntîmplat ?

Janvier se așeză la volanul unei mașini. Erau prea obosiți, amîndoi, după atîtea ceasuri de interogatoriu, ca să mai vorbească. Maigret nu realizase pe dată faptul că Secția a 2-a era condusă de Lognon. Adică de Nasolu', cum îl porecliseră colegii. Dar oricum, nu scria nicăieri că Lognon trebuie să facă de strajă noaptea la postul din strada Rochefoucauld.

Străzile erau pustii, ude și picăturile mărunte nimbau felinarele, iar rare siluete se strecurau pe lîngă ziduri. Abia la încrucișarea străzii Montmartre cu marile bulevarde dacă întîlneai o cafenea deschisă. Ceva mai încolo se zăreau fi[illegible] noase a două-trei localuri de noapte și [illegible]va taxiuri. Piața Vintimille, aflată la doi pași de Piața Blanche, părea o insulă de tăcere. Doar o mașină a poliției se afla acolo și un grup de oameni, patru sau cinci, lîngă grilajul scuarului micuț, stăteau îm-

prejurul unei forme de culoare deschisă, întinsă pe asfalt.

Maigret recunoscu din prima clipă făptura scundă și pirpirie a lui Lognon. Inspectorul se desprinse din grup pentru a vedea cine sosește și, la rîndul lui, îi recunoscu pe Maigret și Janvier.

— Nenorocire — mormăi comisarul.

Lognon, bineînțeles, va fi convins că Maigret o făcuse iarăși dinadins. Se petrece, va să zică, o dramă în cartierul lui, pe domeniile lui adică și, culmea, tocmai cînd se nimerise să fie el de serviciu; cine știe? — prilejul, poate de ani și de ani de zile așteptat, de a se afirma; și o înlănțuire de împrejurări întîmplătoare îl aducea pe Maigret la fața locului, aproape în același timp cu el.

— Ați primit vreun telefon? întrebă el cu bănuială-n glas.

Nasolu' era convins că oamenii puseseră la cale o lucrătură împotriva sa.

— Eram la Quai. M-a sunat Raymond și voiam să văd ce s-a întîmplat.

Oricum Maigret nu-și putea îngădui să plece fără a afla despre ce e vorba, numai și numai de dragul susceptibilității lui Lognon.

— A murit? întrebă, arătînd spre femeia întinsă pe trotuar.

Lognon încuviință din cap. Mai erau acolo, în afară de el, trei polițiști în uniformă și o pereche care — cum află mai tîrziu comisarul — descoperise corpul și dăduse alarma. Să se fi descoperit cadavrul o sută de metri mai încolo, ar fi fost o îmbulzeală nebună, dar pe-aici, în piața Vintimille, nu trecea lume multă.

— Cine e ?

— Habar n-am. N-am găsit nici un act.

— Poşeta ?

— N-are.

Maigret făcu trei paşi, se aplecă. Fata era culcată pe-o rînă, cu obrazul drept pe trotuarul ud şi un picior descălţat.

— N-aţi găsit pantoful ?

Lognon făcu semn că nu. Era cam nu ştiu cum să priveşti degetele de la picior prin mătasea ciorapului. Fata purta o rochie de seară de satin albastru-deschis care, pesemne că şi din pricina poziţiei nefireşti, părea să-i fie cam mare.

După înfăţişare, nu i-ai fi dat mai mult de douăzeci de ani.

— Doctorul ?

— Trebuie să pice dintr-o clipă în alta.

Maigret se întoarse spre Janvier :

— Du-te şi anunţă-i pe băieţii de la Identitatea judiciară. Să trimită fotografii.

Pe rochie, nici o pată de sînge. Luînd lanterna unui agent, comisarul îi lumină faţa şi i se păru că ochiul care se vedea, precum şi buza de deasupra erau umflate.

— N-avea palton ? întrebă Maigret din nou.

Era o vreme destul de frumoasă, pentru martie mai cu seamă, dar nu destul de cald ca să te plimbi, noaptea mai ales, prin ploaie cu o rochie uşoară şi care, în plus, nu-ţi acoperă nici măcar umerii, ţinîndu-se doar prin bretele subţiri.

— Probabil că n-au omorît-o aici — şuieră Lognon, sinistru, cu aerul că-şi face firească datorie ajutîndu-l pe comisar, dar că, de fapt, „afacerea“ îl

lasă rece. De altfel se ţinea anume mai la o parte. Janvier se îndreptă spre un bar din Piaţa Blanche, ca să telefoneze. Un taxi frînă lîngă micul grup ; din maşină coborî un doctor din cartier.

— Puteţi arunca o privire, doctore, dar să n-o mişcaţi pînă nu vin fotografii. E moartă, fără discuţie.

Doctorul se aplecă, pipăi încheietura mîinii, inima, după care se ridică nepăsător şi fără vreun cuvînt se duse să aştepte lîngă ceilalţi.

— Mergem ? întrebă femeia, ţinîndu-şi soţul de braţ, căci începuse să i se facă frig.

— Mai stai puţin.

— Ce să mai aşteptăm ?

— Nu ştiu. Dar nu-ncape îndoială că vor face ceva...

Maigret se întoarse spre ei.

— Aţi lăsat numele şi adresa ?

— Da, la dumnealui, zise bărbatul, arătîndu-l pe Lognon.

— La ce oră aţi descoperit corpul ?

Cei doi se priviră.

— Am plecat de la bar pe la trei.

— Trei şi cinci — preciză femeia. Tocmai mă uitasem la ceas cînd erai la garderobă.

— Mă rog. Iar pînă aici am făcut vreo... trei-patru minute. Tocmai voiam să ocolim piaţa, cînd am observat o pată albă pe trotuar.

— Fata... era moartă ?

— Cred că da. În tot cazul, nu mai mişca.

— Sper că n-aţi atins-o...

Bărbatul făcu semn că nu.

— Atunci am trimis-o pe nevastă-mea să cheme poliția. E un sediu al Brigăzii de intervenții rapide în colț, cum intri pe bulevardul Clichy. Îl știu, că-i lîngă noi. Noi stăm pe bulevardul Batignolles, la doi pași.

Între timp Janvier se întoarse.

— Vor fi aici peste cîteva minute — anunță el.

— Îmi închipui că Moers nu era acolo.

Maigret simțea pe undeva, tulbure, că a dat peste o afacere destul de încurcată. Aștepta cu mîinile-n buzunar, cu pipa în gură, și arunca, din timp în timp, cîte o privire fetei aflate la picioarele lui. Rochia albastră nu mai era nouă de mult, îi lipsea apretul și materialul era destul de ieftin. Aducea cu rochiile animatoarelor de bar din Montmartre. Ca și pantoful, un pantof argintiu cu tocul foarte înalt și talpa uzată, ce evoca aceeași apartenență. La prima vedere, s-ar fi zis că e vorba de o animatoare atacată pe cînd se-ntorcea acasă și jefuită de poșetă. Dar... în cazul acesta un pantof nu ar fi dispărut și agresorul nu s-ar fi ostenit să ia mantoul victimei.

— Probabil c-a fost ucisă în altă parte — îi șopti Maigret lui Janvier.

Lognon, care trăgea cu urechea, auzi și rînji : nu spusese el cel dintîi asta ?

Dar dacă fusese omorîtă în altă parte, de ce au așezat cadavrul în piața aceasta ? Era puțin probabil ca asasinul s-o fi cărat în spinare. O fi avut o mașină și nu era mare lucru să arunce cadavrul în Sena, ori undeva, pe-un maidan, la marginea orașului.

Maigret nu-și mărturisea că ceea ce îl intriga cel mai mult era fața victimei, cu toate că nu putea să

vadă decît o jumătate din ea. Fata avea un aer bosumflat, poate şi din cauza loviturilor. Părul era subţire şi castaniu, ondulat natural, pieptănat pe spate. Din cauza ploii, fardul se cam şterse, dar acest lucru, în loc s-o îmbătrînească sau s-o urîţească, o făcea mai tînără şi mai înduioşătoare.

— Vino puţin, Lognon.

Maigret îl trase deoparte.

— Vă ascult !

— Ai vreo idee ?

— Ştiţi foarte bine că eu n-am niciodată idei. Nu sînt decît un inspector oarecare, de cartier.

— Ai mai văzut-o vreodată ?

Lognon cunoştea tot ce se putea cunoaşte între Piaţa Blanche şi Piaţa Pigalle.

— Niciodată.

— Să fie vreo animatoare ?

— În orice caz, nu una dintre cele de pe-aici. Le cunosc pe toate.

— O să am nevoie de dumneata.

— Vă rog, nu trebuie să spuneţi doar aşa, ca să-mi faceţi plăcere. Din moment ce „Quai des Orfèvres" se ocupă de cazul ăsta, afacerea nu mă mai priveşte. N-am nimic contra, e cît se poate de firesc. Şi, de altfel, sînt obişnuit. N-aveţi decît să-mi daţi ordine, o să le execut cum pot mai bine.

— Poate n-ar fi rău să stai de vorbă neîntîrziat cu portarii localurilor de noapte.

Lognon suspină, privind îndelung la trupul întins pe asfalt.

— M-am dus.

În mintea lui totul era limpede : Maigret îl îndepărta dinadins de locul cu pricina. Nasolu' traversă

strada cu mersul său veşnic ostenit, avînd deosebită grijă să nu întoarcă, pentru nimic în lume, capul. Sosise şi maşina Identităţii judiciare. Un poliţist se chinuia să-l alunge pe un beţiv care se apropiase şi era furios că nimeni n-o ajută pe „duduia".

— Toţi la fel sticleţii ăştia. Pentru că a băut omul un păhărel mai... mult...

Fotograful terminase. Aşa că doctorul se aplecă asupra trupului şi-l întoarse pe spate, dezvăluind obrazul tot, care, privit acum, părea şi mai tînăr.

— De ce a murit ? întrebă Maigret.

— Fractura craniului.

Doctorul îşi trecu degetele prin părul moartei.

— A fost lovită în creştet cu un obiect greu, un ciocan, o cheie franceză, o ţeavă de plumb, ceva în genul ăsta. Mai întîi, însă, au lovit-o peste faţă, cu pumnii probabil.

— Puteţi fixa cam pe la ce oră ?

— După părerea mea, pe la două-trei dimineaţa. Doctorul Paul o să vă spună mai exact însă după autopsie.

Venise şi furgonul Institutului medico-legal. Oamenii aşteptau doar un semn ca să pună corpul pe o targă şi să-l transporte la Pont d'Austerlitz.

— Daţi-i drumul ! suspină Maigret.

Apoi îl căută pe Janvier din priviri.

— Mîncăm ceva ?

Foamea le trecuse, totuşi intrară într-un restaurant şi comandară supă de ceapă doar fiindcă aşa hotărîseră cu o oră înainte. Maigret dăduse dispoziţii să se trimită ziarelor o fotografie a moartei, ca să apară, pe cît posibil, în ediţiile de dimineaţă.

— Vă duceţi acolo ? întrebă Janvier.

„Acolo“ voia să zică Morga, care acum se numea Institutul medico-legal.

— Cred c-o să trec pe-acolo.

— Doctorul Paul trebuie să se fi dus... I-am telefonat.

— Un calvados ?

— Cum doriți...

La masa vecină două femei mîncau „choucroute“ ; niște animatoare, în rochii de seară amîndouă ; Maigret le examină cu atenție, ca și cum ar fi dorit să descopere deosebirile dintre acestea și fata moartă.

— Te duci acasă ?

— Nu, vin cu dumneavoastră.

Pe la ceasurile patru și jumătate intrară la Institutul medico-legal, unde doctorul Paul, care tocmai venise, își îmbrăca bluza albă.

În colțul gurii — țigara, ca întotdeauna cînd se pregătea pentru o autopsie.

— Ai examinat-o, doctore ?

— M-am uitat puțin la ea.

Cadavrul zăcea, gol, pe o lespede de marmură. Maigret întoarse capul.

— Și ce părere ai ?

— Trebuie să aibă vreo 19—20 de ani. Sănătoasă, dar am impresia că nu mînca îndeajuns.

— O animatoare de local.

Doctorul Paul îl privi pe Maigret cu o sclipire șireată în ochi :

— Adică o fată care se culcă cu onor clienții ?

— Mai mult sau mai puțin.

— În cazul ăsta... nu.

— Cum de poți da un răspuns așa de categoric ?

— Pentru că fata nu s-a culcat niciodată cu nimeni.

Janvier, care privea mecanic la corpul luminat de-o lampă puternică, întoarse capul roşind.

— Eşti sigur ?

— Absolut sigur — răspunse doctorul, care-şi punea mănuşile de cauciuc şi aranja instrumentele pe-o masă îmbrăcată în email.

— Rămîneţi aici ?

— Nu, o să trecem dincolo. Cît zici că durează ?

— Mai puţin de o oră. Depinde ce găsesc. Vrei şi o analiză a stomacului ?

— Aş prefera. Cine ştie...

Maigret şi Janvier intrară în biroul de alături, unde se aşezară, ca-ntr-o sală de aşteptare. Înfăţişarea lor era gravă. Amîndoi păstraseră-n minte imaginea trupului alb al fetei.

— Mă întreb cine-o fi — murmură Janvier, spărgînd tăcerea. Cu rochia aia nu putea să meargă decît la teatru, într-un local de noapte sau la o serată.

Amîndoi se gîndeau de fapt la acelaşi lucru. Era ceva care nu *mergea* de fel. Seratele pentru care te-mbraci în ţinută de seară nu sînt numeroase şi nu prea întîlneşti asemenea rochii de doi bani jumate. Pe de altă parte, după spusele doctorului, fata nu părea să fie angajată în vreun bar din Montmartre.

— O nuntă ? aruncă Maigret, fără să creadă însă nici el că la nuntă te-mbraci neapărat în rochie de seară.

— Credeţi ?

— Nu. Să vedem — suspină Maigret, şi-şi aprinse pipa.

Zece minute de tăcere în doi, apoi Maigret spuse :

— N-ai vrea să aduci lucrurile fetei ?

— Țineți, într-adevăr ?

Comisarul încuviință din cap.

— Numai dacă ai curaj.

Janvier deschise ușa, dispăru vreme de două minute și cînd reveni era atît de palid, încît Maigret se temu să nu-l vadă vomitînd. Ținea în mînă rochia albastră și ceva lenjerie albă.

— Paul mai are mult ?

— Nu știu. Nu m-am uitat.

— Dă-mi rochia.

Rochia fusese curățată de multe ori și culoarea era cam spălăcită pe alocuri. La guler, o etichetă : „M-lle Irène, strada Douai 35 bis".

— E lîngă piața Vintimille — remarcă Maigret, în vreme ce examina ciorapii (unul era ud leoarcă), chiloții, sutienul și un portjartier foarte îngust.

— Asta-i tot ce-avea pe ea ?

— Da. Pantoful e cumpărat de pe strada Notre Dame de Lorette. Tot în cartier. Să nu fi fost afirmațiile doctorului Paul, toate datele ne-ar fi dus către o animatoare sau o pițipoancă din Montmartre.

— Poate găsește Lognon ceva ! spuse Janvier.

— N-aș crede.

Cei doi nu se prea simțeau în apele lor, imaginîndu-și ce se petrece dincolo. Trei sferturi de ceas mai tîrziu așa se deschise, dar trupul nu se mai afla în cameră ; cineva de la Institut închidea unul din sertarele metalice unde se păstrau cadavrele.

Doctorul Paul își scotea bluza. Apoi, aprinzînd o țigară :

— N-am găsit mare lucru — zise el. Moartea provine de la fractura craniului. Capul a fost lovit cu putere de vreo cîteva ori, cel puțin de trei ori. Dar nu-mi dau seama cu ce anume. Poate o uncaltă oarecare, sau un lanț de-aramă, sau un candelabru, în orice caz ceva greu și tare. Fata a căzut mai întîi în genunchi, încercînd să se agațe de cineva : am găsit niște scame de lînă de culoare închisă sub unghii. O să le trimit numaidecît la laborator. Faptul că avem de-a face cu lînă pare să indice că s-a agățat de... o haină bărbătească.

— Prin urmare, a fost o luptă.

Doctorul Paul deschise un dulăpior unde, alături de halat și de mănușile de cauciuc, păstra o sticlă de coniac.

— Luați un păhărel ?

Maigret acceptă fără falsă stînjeneală, Janvier aprobă și el din cap.

— Ce-ți spun acum e doar o părere personală. Fata a fost lovită mai întîi cu palmele, sau chiar cu pumnii în obraz, după care au izbit-o cu obiectul respectiv. Aș zice că cetățenii au început prin a-i cîrpi vreo două perechi de palme. Nu știu dacă-n clipa aceea a căzut în genunchi, dar am impresia că da și atunci s-au hotărît probabil s-o lichideze.

— Adică nu crezi că a fost atacată pe la spate.

— În nici un caz.

— Sau că e vorba de-un pungaș care-a atacat-o la colț de stradă ?

— N-aș crede. Și, de altfel, nimic nu-mi spune că lucrurile s-ar fi petrecut în stradă.

— Analiza stomacului spune ceva ?

— Da. Ca și analiza sîngelui, de altminteri.

— Ei !

Doctorul Paul schiţă un zîmbet ca şi cum ar fi vrut să spună : „Atenţie, acum va urma o dezamăgire !“

Urmă o pauză, dintr-acelea pe care le făcea înainte de a lansa unul din bancurile sale obişnuite.

— Era pe trei sferturi beată.

— Eşti sigur ?

— Mîine, în raport, o să găseşti procentajul exact de alcool pe care l-am descoperit în sînge. O să-ţi trîmit şi analiza completă a stomacului. Cred că ultima oară a mîncat cu vreo şase-şapte ore înainte de moarte.

— La ce oră a murit ?

— Pe la două noaptea. Mai curînd înainte de două decît după.

— Asta înseamnă c-a mîncat pe la şase-şapte.

— Dar a mai băut după aceea.

Cadavrul n-avea cum să fi rămas multă vreme în Piaţa Vintimille înainte de a fi descoperit... Zece minute ? Un sfert de ceas ? Mai mult în nici un caz. Aşa încît între clipa morţii şi momentul cînd aruncaseră trupul pe trotuar au trecut, să zicem, vreo trei sferturi de oră.

— Bijuterii ?

Paul se duse dincolo ca să le aducă. La întoarcere ţinea în mînă nişte cercei de aur, împodobiţi fiecare cu cîte o floare din rubine mici, precum şi un inel de aur, tot cu rubin, dar ceva mai mărişor. Nu erau gablonţ, dar nici lucruri de preţ. După stil păreau să aibă vreo treizeci de ani, dacă nu mai mult.

— Asta-i tot ? Te-ai uitat la mîini ?

Doctorul Paul era specialist în a stabili profesiunea după deformaţiile mai mult sau mai puţin vizibile ale mîinilor şi poliţia izbutise, în cîteva rînduri, să identifice necunoscuţi pornind de la asemenea observaţii.

— Făcea un pic de gospodărie, dar nu prea mult. Nu era nici dactilografă, nici croitoreasă. Acum vreo trei-patru ani a fost operată de apendicită de un chirurg de mîna a doua. Asta-i tot ce pot să spun la ora de faţă. Vă duceţi-la culcare ?

— Cred că da — murmură Maigret.

— Noapte bună. Eu mai rămîn. Raportul o să-l primiţi pe la nouă dimineaţa... Mai luaţi un păhărel ?

Maigret şi Janvier ieşiră pe chei, unde pe bordul vaselor de pescuit ancorate începuse forfota.

— Te las acasă, patroane ?

Maigret încuviinţă din cap. Trecură prin faţa gării Lyon, unde abia sosise un tren. Cerul pornea să se lumineze.

Aerul era mai rece ca-n timpul nopţii. Se luminaseră şi cîteva ferestre. Din cînd în cînd trecea cîte un om, care se ducea la lucru.

— Să nu te prind pe la birou pînă după-masă !

— Şi dumneavoastră ?

— O să trag şi eu un pui de somn.

— Noapte bună, patroane !

Maigret urcă scările fără zgomot. Dar cînd voi să vîre cheia-n broască, uşa se deschise şi doamna Maigret, în cămaşă de noapte, aprinse lampa şi-l privi, orbită o clipă de lumină.

— Ce tîrziu vii ! Cît e ceasul ?

Doamna Maigret îl auzea chiar prin somn cînd urca scările.

— Habar n-am. Vreo cinci și ceva.
— Ți-e foame ?...
— Nu.
— Hai la culcare... O cafea vrei ?
— Nu... lasă...

Maigret se dezbrăcă, se cuibări în patul cald. Dar în loc să adoarmă, se gîndea mai departe la fata moartă din Piața Vintimille. Auzea cum afară Parisul se trezea încet-încet, cu zgomote mai întîi izolate, venind mai mult sau mai puțin de departe ; rare la început, ele se îngemănau apoi într-un fel de simfonie familiară. Portăresele scoteau lada cu gunoi pe trotuar. Pe scară lipăiau pașii lăptăresei : uite, acum pune sticlele la ușă.

În sfîrșit, doamna Maigret se scoală cu infinte precauții, iar Maigret trebui să facă un efort pentru a-și stăpîni zîmbetul care l-ar fi trădat. Doamna Maigret a intrat în baie, iese, a intrat în bucătărie, aprinde gazul și — gata — apartamentul este năpădit de un miros de cafea.

Cu toate că ar fi dorit să doarmă, Maigret nu izbutea cu nici un chip. Din cauza oboselii, probabil. Nevastă-sa, care mînca, tresări cînd îl văzu intrînd în halat și papuci în bucătărie, unde ea lua micul dejun.

— Nu dormi ?
— Nu.
— Vrei să mănînci ceva ?
— Dacă se poate...

Doamna Maigret nu-l întrebă de ce-și petrecuse aproape toată noaptea afară, în stradă. Paltonul — văzuse ea — era ud.

— Nu cumva ai răcit ?

Maigret își bău cafeaua, apoi telefonă la Secția a 2-a.

— Inspectorul Lognon e pe-acolo ?

Barurile de noapte se închiseseră de mult, așa încît Lognon ar fi putut să se ducă la culcare. Dar — bineînțeles — era la birou.

— Lognon ? Aici Maigret. Ceva nou ?

— Nimic. Am fost prin toate barurile și am discutat cu șoferii de taxi.

„Probabil — își zicea Maigret — din cauza observației aruncate de doctorul Paul".

— Cred că poți să te duci acasă.

— Și dumneavoastră ?

În vocabularul lui Lognon asta însemna :

«Care va să zică, mă expediezi acasă ca să-ți faci dumneata ancheta în liniște. Și ca după aceea să se zică : „Dobitocul de Lognon, n-a făcut nimic !"»

Maigret se gîndea, de fapt, la doamna Lognon. Slabă și veșnic bolnăvicioasă, din pricina acestor stări nu ieșea cu zilele din casă. Locuiau într-un apartament, undeva, prin Piața Constantin Pequeux. Cînd inspectorul venea acasă, n-avea parte decît de gemete și bombăneli. După care pornea să facă gospodărie și să alerge după cumpărături.

„Ești sigur c-ai șters praful de sub bufet ?"

Îi era milă de Nasolu' !

— Am găsit o urmă. Dar nu sînt sigur c-o să iasă ceva.

La celălalt capăt al firului, tăcere.

— Dacă n-ai chef să dormi, vin să te iau într-o oră-două...

— Sînt la birou.

Maigret telefonă la „Quai des Orfèvres", cerînd să i se trimită o maşină care să treacă mai întîi pe la Institutul medico-legal după lucrurile fetei.

Pe urmă, în baie, i se făcu somn de-a binelea. O clipă îl ispiti gîndul să-i telefoneze lui Lognon : „Eu nu mai merg, du-te singur la domnişoara Irène, pe strada Douai".

Ploaia încetase. Cerul alburiu şi cu scînteieri galbene făgăduia o zi însorită.

— Vii la masă ?

— Cred că da. Nu ştiu.

— Credeam că ai terminat ancheta azi-noapte !

— Pe aia am terminat-o, acum avem alta.

Aşteptă înainte de a ieşi din casă să vadă micuţa maşină de la P. J. frînînd în faţa casei. Şoferul claxonă de trei ori. Maigret îi făcu semn cu mîna de la fereastră : vin.

— La revedere.

Zece minute mai tîrziu, în vreme ce maşina străbătea cartierul Montmartre, Maigret uitase şi de noaptea fără somn, şi de oboseală.

— Opreşte undeva, pe-aici. Să bem ceva... — zise el.

CAPITOLUL II

În care Nasolu' se întîlneşte cu o veche cunoştinţă, iar Lapointe e însărcinat cu o misiune ciudată.

Lognon aştepta la marginea trotuărului, pe strada La Rochefoucauld, şi chiar de-l priveai din depărtare avea aerul că se încovoaie sub povara destinului. Purta veşnic haine gri-închis, niciodată călcate şi avea un pardesiu tot gri şi o pălărie de culoare urîtă, cafenie. Faţa-i era galbenă, ca de om bolnav de ficat şi parcă avea guturai, dar nu din pricina nopţii nedormite. Nu. Asta era înfăţişarea lui obişnuită, şi cînd se scula din pat arăta probabil la fel de prăpădit.

Maigret îi spusese la telefon că vine să-l ia, dar nu-i ceruse să-l aştepte în stradă. Lognon înţepenise anume la marginea trotuarului, ca şi cum ar fi aşteptat acolo de ceasuri întregi. Aşadar, nu numai că i se şparlea ancheta, dar îl puneau să-şi piardă timpul şi acum, după o noapte nedormită, îl sileau să se frămînte aşteptînd în stradă.

Maigret deschise portiera şi aruncă o privire spre faţada comisariatului unde atîrna un steag decolorat, nemişcat de nici o adiere ; uite clădirea în care îşi începuse cariera odinioară, dar nu ca inspector, ci ca secretar de comisar.

Lognon se așează în tăcere, fără a întreba unde se duc. Șoferul care primise înainte ordinele de cuviință o coti la stînga, îndreptîndu-se spre strada Douai. Cu Lognon era foarte greu întotdeauna de vorbit, pentru că oricum o suceai, el găsea mijlocul să se simtă jignit.

— Ai citit ziarul ?

— N-am avut timp.

Maigret, care tocmai cumpărase o gazetă, o scoase din buzunar. Fotografia necunoscutei trona pe pagina întîia : numai capul, cu răni la ochi și la buză. Fapt care, însă, nu te împiedica s-o recunoști.

— Sper că la ora asta la „Quai" au început să primească telefoane — continuă comisarul.

Drept care, Lognon se gîndea :

„...cu alte cuvinte, mi-am pierdut noaptea degeaba, umblînd din bar în bar și din șofer în șofer. Ajunge, va să zică, să publici o fotografie în ziare și să aștepți telefoanele !"

Nu rînjea. Era greu să-i explici mutra. Fața îi devenise lugubră și resemnată, ca și cum s-ar fi preschimbat într-un reproș viu la adresa omenirii crude și rău organizate.

Întrebări — nu punea. Ce era el, la urma urmei ? Doar o umilă rotiță a poliției ; or, unei rotițe nu i se dau niciodată explicații.

Strada Douai era pustie. Doar o portăreasă ședea pe prag. Mașina opri în fața unei prăvălii zugrăvite în liliachiu. Deasupra stătea scris cu caractere cursive : „Domnișoara Irène". Iar dedesubt, cu litere mici : „Rochii de lux".

În vitrina prăfuită, doar două rochii : una albă cu paiete și o rochie de stradă din mătase neagră. Mai-

gret coborî, făcu semn Nasolului să-l urmeze și, în timp ce spunea șoferului să aștepte, luă pachetul învelit în hîrtie cafenie, pe care îl primise de la Institutul medico-legal.

Deși trecuse de nouă și jumătate, ușa magazinului era închisă și zăvorul tras. Lipindu-și obrazul de geam, comisarul zări lumină într-o cameră de dincolo de prăvălia propriu-zisă și porni să bată în ușă.

Trecură așa mai multe minute, ca și cum n-ar fi fost nimeni înăuntru să audă gălăgia produsă de bătăile în ușă. Lognon aștepta, lîngă comisar, nemișcat, fără să descleștеze dinții. Nu fuma, se lăsase de cîțiva ani, adică din clipa cînd nevastă-sa, îmbolnăvindu-se, pretindea că fumul o înăbușă. În sfîrșit, o umbră ieși pe ușa din fund. O fată. Apariția, îmbrăcată într-un capot roșu, aruncă o privire celor doi bărbați și dispăru din nou, probabil ca să comunice faptul cuiva. Apoi reveni, străbătu prăvălia plină de rochii și paltoane și se hotărî, în sfîrșit, să deschidă ușa.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă ea, uitîndu-se cu teamă la Maigret, la Lognon și la pachet.

— Domnișoara Irène ?

— Nu. Nu-s eu.

— Domnișoara nu-i acasă ?

— Magazinul e închis.

— Aș vrea să vorbesc cu domnișoara Irène.

— Pe cine să anunț ?

— Comisarul Maigret de la Poliția judiciară.

Fata nu păru nici surprinsă, nici speriată. Privită mai de aproape, nu-i dădeai mai mult de 18 ani. Avea un aer apatic, poate din pricina somnului, poate, însă, că așa-i era firea...

— Să văd — spuse ea, îndreptîndu-se spre camera din fund.

Cei doi o auziră vorbind încet cu cineva, apoi remarcară zgomotul făcut de o persoană care se scoală din pat. După două-trei minute, domnișoara Irène, care se pieptănase și îmbrăcase la repezeală un capot, intră în magazin. Era o femeie mai în vîrstă, palidă, cu niște ochi mari, albaștri, cu părul rărit, de un blond care la rădăcină se preschimba în alb. Întîi băgă doar capul pe ușă să-i vadă, apoi, cînd se apropie, în cele din urmă, avea o ceașcă de cafea în mînă.

Dar nu i se adresă lui Maigret, ci lui Lognon :

— Ce mai vrei ? întrebă ea.

— Nu știu. Comisarul vrea să vă vorbească.

— Domnișoara Irène ? întrebă Maigret.

— Vreți să știți care-i numele meu adevărat ? Sînt născută Coumar, Elisabeth Coumar. Irène merge mai bine pentru magazin.

Maigret, care se apropiase de tejghea, desfăcu pachetul din care scoase rochia albastră.

— Cunoașteți rochia asta ?

Domnișoara Irène nu făcu nici un pas ca s-o privească mai bine și spuse fără ezitare :

— Bineînțeles.

— Cînd ați vîndut-o ?

— N-am vîndut-o.

— Dar e de la dumneavoastră, nu ?

Domnișoara Irène nu-l poftise să ia loc și, în plus, nu părea cîtuși de puțin impresionată sau neliniștită.

— Ei, și ?

— Cînd ați văzut-o ultima oară ?

— Ce importanță are ?

— Poate că are.
— Aseară.
— La ce oră ?
— Pe la nouă şi ceva.
— Dumneavoastră ţineţi deschis la nouă seara ?
— Nu închid niciodată înainte de zece. Pentru că aproape întotdeauna se nimereşte cîte o clientă care are nevoie de ceva în ultima clipă.

Lognon era probabil la curent cu cele de mai sus, dar arbora o mutră nepăsătoare, de parcă nimic din toate acestea nu l-ar fi privit.

— Îmi închipui că majoritatea clientelor dumitale sînt animatoare sau artiste de local.

— Şi dintr-astea, şi dintr-altele. Unele se scoală ceva mai tîrziu, pe la opt seara adică, şi le lipseşte întotdeauna cîte ceva : ciorapi, un portjartier, un sutien, sau descoperă că noaptea trecută li s-a rupt rochia.

— Aţi spus adineaori că rochia asta n-a fost vîndută ?

— Viviane ! Mai dă-mi o ceaşcă de cafea ! se răsuci ea spre fata care rămăsese în pragul camerei alăturate.

Viviane se repezi să ia ceaşca, cu gesturi smerite, ca de sclavă.

— E servitoarea dumitale ? întrebă Maigret, uitîndu-se lung după ea.

— Nu. E protejata mea. A venit şi ea, într-o seară, aşa, şi a rămas.

Stăpîna magazinului nu se osteni să explice întîmplarea. Fără îndoială însă că Lognon, căruia îi arunca din cînd în cînd o privire, era la curent.

— Să ne-ntoarcem la seara de ieri — făcu Maigret.
— A venit...

— Un moment ! O cunoșteați dinainte ?
— O mai văzusem o dată.
— Cînd ?
— Acum vreo lună.
— Venise să cumpere o rochie ?
— Nu, să închirieze.
— Dumneavoastră închiriați lucruri de damă ?
— Se întîmplă.
— V-a dat numele și adresa ?
— Cred că da. Mi se pare că le am scrise pe o bucată de hîrtie. Dacă vreți să le caut...
— Un moment. Cînd a venit prima dată era tot pentru o rochie de seară ?
— Da. Aceeași.
— Și tot așa de tîrziu ?
— Nu. Cam după cină, pe la opt. Avea nevoie de-o rochie de seară și mi-a mărturisit că nu poate să-și cumpere una. Pe urmă, m-a întrebat dacă-i adevărat că închiriez rochii.
— N-ați avut impresia că-i o fată mai deosebită decît celelalte cliente ?
— Toate sînt deosebite la început. Dar după cîteva luni, seamănă toate între ele.
— I-ați găsit o rochie pe măsură ?
— Rochia asta albastră pe care-o aveți în mînă. E numărul 40. Au purtat-o noaptea nu știu cîte fete din cartier.
— A luat-o ?
— Prima dată ? Da.
— Și a adus-o înapoi a doua zi dimineață ?
— La prînz. Mă mirasem de altfel că vine așa devreme. De obicei fetele astea dorm toată ziua.
— A plătit chiria ?

— Da.

— Şi pînă aseară n-aţi mai văzut-o de loc ?

— V-am mai spus o dată. Era trecut de nouă cînd a intrat aici şi m-a întrebat dacă mai am rochia. I-am zis că da. Atunci mi-a spus că de data asta n-o să-mi poată lăsa garanţia, dar că, dacă vreau, îmi lasă lucrurile de pe dînsa.

— S-a schimbat aici ?

— Da. Îi trebuiau şi pantofi, şi un mantou. I-am găsit o capă de velur care aproape că mergea la rochie.

— Cum arăta ?

— Aşa cum arată o femeie care are neapărat nevoie de-o rochie de seară şi de-un mantou.

— Cu alte cuvinte, părea ceva important pentru ea ?

— Lucrurile astea par întotdeauna importante.

— Aţi avut impresia că se duce la o întîlnire ?

Domnişoara Irène ridică din umeri şi sorbi din cafeaua pe care tocmai i-o adusese Viviane.

— Protejata dumitale a văzut-o ?

— Ea a ajutat-o la îmbrăcat.

— Nu v-a spus nimic deosebit, domnişoară ?

Drept care, patroana răspunse în locul ei :

— Viviane nu ascultă niciodată ce i se spune. N-o interesează.

Era adevărat. S-ar fi zis că fata trăieşte într-o lume imaterială. Ochii erau goi şi se deplasa fără să mişte aerul. Pe lîngă patroana cea grasă, părea într-adevăr o sclavă sau mai degrabă un cîine.

— I-am găsit pantofi, ciorapi şi o poşetă argintie. Ce s-a întîmplat cu ea ?

— N-aţi citit ziarele ?

— Cînd aţi bătut în uşă mai dormeam, iar Viviane tocmai îşi încălzea cafeaua.

Maigret îi întinse ziarul. Domnişoara se uită la fotografie fără a manifesta nici cea mai mică surpriză.

— Ea e ?

— Da.

— Şi nu vă miră... că... ?

— De mult nu mă mai miră nimic. Rochia s-a dus dracului ?

— A udat-o ploaia... dar nu s-a rupt.

— Tot aia e. Îmi închipui că vreţi să vă dau hainele ei ? Viviane !

Fata, care înţelesese, porni să caute prin dulapurile pline cu rochii şi puse pe tejghea o rochie de lînă neagră. Maigret căută numaidecît eticheta.

— Rochia asta şi-a cusut-o singură — spuse domnişoara Irène. Adu şi paltonul, Viviane.

Paltonul, tot de lînă, era dintr-o stofă oarecare, bej cu carouri mari, maro, şi fusese cumpărat la un magazin universal de pe strada Lafayette.

— Lucruri de duzină, vedeţi ? Nici pantofii nu-s mai acătării. Şi nici combinezonul.

Lucrurile se-nşiruiau unul după altul pe tejghea. Apoi sclava aduse o poşetă de piele neagră, cu închizătoare de metal alb. Un creion, o pereche de mănuşi vechi, în rest poşeta era goală.

— Parcă spuneaţi că i-aţi împrumutat o poşetă ?

— Da. Voia să meargă cu asta, dar i-am atras atenţia că nu se potriveşte de fel cu rochia şi i-am găsit o poşetă de seară, argintie. A luat-o, şi-a pus înăuntru rujul, pudra şi batista.

— Portmoneu n-avea ?

— Poate. N-am observat.

Lognon privea în gol, cu aerul omului care ascultă o discuție la care n-a fost invitat.

— La ce oră a plecat de aici ?

— Îmbrăcatul a durat... știu eu ?... cam vreun sfert de ceas.

— Era grăbită ?

— Părea, în tot cazul. S-a uitat la ceas de vreo două-trei ori.

— La ceasul ei ?

— N-am văzut să aibă ceas. E aici unul, deasupra tejghelei.

— Cînd a ieșit, ploua. A luat un taxi ?

— De unde ! Nu era nici un taxi pe stradă. A pornit-o pe jos, spre strada Blanche.

— V-a lăsat și a doua seară numele și adresa ?

— Nu, nu i-am cerut nimic.

— Dacă sînteți amabilă să căutați bucățica de hîrtie pe care ați însemnat adresa atunci... prima oară !

Domnișoara Irène se îndreptă, oftînd, spre celălalt capăt al tejghelei, deschise un sertar doldora cu fel de fel de carnețele, facturi, creioane, eșantioane de stofă și un număr mare de nasturi de tot soiul.

Căutînd prin sertar, fără prea multă convingere, spuse :

— Înțelegeți, n-are niciun rost să păstrezi adresele, pentru că fetele locuiesc de obicei în camere mobilate, pe care le schimbă mai des decît combinezonul... cînd au rămas fără bani de chirie, și-au luat valea, și... Nu ! Nu-i asta. Dacă mi-aduc bine aminte, era o stradă undeva, prin cartier. O stradă pe care o știe toată lumea. Ttt ! N-o găsesc. Dacă țineți însă neapărat, o s-o mai caut și-o să vă telefonez...

— Vă rog...

— Ăsta lucrează cu dumneavoastră ? întrebă ea, arătîndu-l pe Lognon. O să vă povestească o droaie de lucruri pe socoteala mea. Dar, să ştiţi, sînt în regulă cu tot ce se cuvine, de ani şi ani de zile. Este ?

Maigret împachetă veşmintele în hîrtia cafenie.

— Nu-mi lăsaţi rochia albastră ?

— Nu acum. O să v-o înapoiez mai tîrziu.

— Cum doriţi.

Cînd să iasă, Maigret se gîndi la altă întrebare :

— Aseară, cînd a venit, a cerut o rochie pur şi simplu, sau rochia pe care-o purtase prima oară ?

— Rochia pe care o mai îmbrăcase o dată.

— Şi dacă n-aţi fi avut-o la îndemînă, credeţi c-ar fi luat alta ?

— Nu ştiu. M-a întrebat doar dacă mai am rochia albastră.

— Vă mulţumesc.

— N-aveţi pentru ce.

Se urcară în maşină şi sclava închise uşa în urma lor. Lognon tăcea în continuare, aşteptînd întrebările.

— A stat la închisoare ?

— De vreo trei sau patru ori.

— Tăinuire ?

— Da.

— Cînd a fost condamnată ultima dată ?

— Acum vreo patru sau cinci ani. A fost o vreme dansatoare, apoi ajutoare de ţaţă într-o casă, pe timpul cînd, firește, instituţiile respective nu fuseseră încă desfiinţate.

— Şi... obişnuia dintotdeauna să aibă cîte o sclavă ?

Şoferul aştepta să i se comunice direcţia.

— Te duci acasă, Lognon ?

— Dacă n-aveţi nimic urgent să-mi ordonaţi...

— În Piața Constantin Pecqueur — spuse comisarul.

— Lăsați, pot să mă duc și pe jos.

„La dracu'! Nasolu' trebuie să-și facă din cînd în cînd micul său număr de umilință și resemnare totală!" gîndi Maigret.

— O cunoști pe Viviane asta?

— Pe asta nu. Domnișoara își schimbă din timp în timp sclavele.

— Le dă afară?

— Nu. Fetele pleacă de bună voie. Patroana le primește în slujbă cînd sînt leftere și n-au unde să-și pună capul.

— De ce?

— Poate pentru ca să nu le lase pe trotuar.

Lognon sugera în subtext:

„Știu că nu credeți și că bănuiți dracu' știe ce dedesubturi necurate. Se poate întîmpla totuși ca o femeie dintr-astea să fie miloasă și să-și ajute semenele din filantropie pur și simplu. Și despre mine se zice că sînt..."

Maigret suspină:

— Cred c-ar fi bine să te odihnești niței, Lognon. Probabil că o să am nevoie de dumneata la noapte. Ce părere ai despre „afacere"?

Inspectorul nu răspunse, mulțumindu-se a ridica ușor din umeri. La ce bun se preface Maigret că-l crede în stare să judece, cînd toată lumea, știe el prea bine, îl taxează de imbecil?

Păcat! Pentru că Nasolu' era nu numai inteligent, dar și unul dintre cei mai conștiincioși oameni de care dispunea poliția metropolitană.

O piațetă. Mașina opri în fața unei case de raport.

— O să-mi telefonaţi la birou ?

— Nu, acasă. Prefer să aştepţi acasă.

După jumătate de oră, Maigret intra în biroul inspectorilor de la Quai des Orfèvres, cu pachetul cafeniu sub braţ.

— Lucas, ai ceva pentru mine ?

— Nimic, patroane !

Maigret se încruntă, surprins, dezamăgit. În definitiv trecuseră cîteva ore de cînd fotografia apăruse în toate ziarele !

— Nici un telefon ?

— Unul singur : un furt de brînză în Hale.

— Mă gîndeam la fata omorîtă azi-noapte.

— Nu. Absolut nimic.

Raportul doctorului Paul era pe birou. O privire doar şi Maigret constată că raportul nu aducea nimic în plus faţă de cele aflate în timpul nopţii de la medicul legist.

— Fii drăguţ şi trimite-mi-l pe Lapointe !

Aşteptînd, comisarul se uita cînd la veşmintele aruncate pe un fotoliu, cînd la fotografia fetei.

— Bună ziua, patroane. Aveţi ceva pentru mine ?

Îi arătă fotografia, rochia, lenjeria.

— Mai întîi, te duci cu astea sus, la Moers, şi-l rogi să le examineze... ştie el cum.

Adică Moers o să închidă lucrurile într-un sac de hîrtie, o să le scuture pîn-ce iese tot praful din ele, şi pe urmă o să analizeze praful la microscop. Operaţie care dădea, cîteodată, anume rezultate.

— Să cerceteze şi poşeta ; şi pantofii ; şi rochia de seară. Înţeles ?

— Da. Tot nu se ştie cine-i fata ?

— Nu. Știm doar atît : că aseară a împrumutat rochia pe care o vezi, pentru o noapte, dintr-o prăvălie din Montmartre. După ce termină Moers, fugi la Institutul medico-legal și uită-te bine la corp.

Tînărul Lapointe, care nu împlinise decît doi ani de meserie, se strîmbă.

— Trebuie ! După aceea, te duci și cauți o agenție de modele. Oricare. E una pe strada Saint-Florentin. Acolo-mi cauți o femeie tînără, care să aibă aproximativ înălțimea și talia moartei. Numărul 40.

O clipă, Lapointe se întrebă dacă patronul vorbește serios sau vrea poate să-l tachineze.

— Și după aceea ? întrebă el.

— O pui să-mbrace rochiile fetei. Dacă-i vin bine, o aduci încoace și te duci cu ea la fotograf.

Lapointe începea să înțeleagă.

— Și mai e ceva. Vreau și o fotografie a moartei, dar farclată, aranjată, așa ca să pară vie.

Era la Identitatea judiciară un fotograf care se pricepea de minune la asemenea treburi.

— Ajunge un montaj combinînd cele două fotografii, aplicînd deci capul moartei pe trupul manechinului. Viteză... Am nevoie de fotografie pentru ultima ediție a gazetelor de seară.

Maigret, rămas singur în birou, iscăli cîteva hîrtii pentru expediere, își umplu pipa și-l trimise pe Lucas să-i aducă, pentru orice eventualitate, dosarul numitei Elisabeth Coumar, zisă Irène. Era convins că n-o să descopere nimic, că femeia a spus cam totul, dar domnișoara era, pînă una alta, singura persoană care o recunoscuse pe moarta din Piața Vintimille.

Cu cît treceau orele, cu atîta comisarul era mai uimit de absența telefoanelor. Dacă necunoscuta locuia la Paris, erau posibile o serie de ipoteze. Să presupunem mai întîi că fata locuia cu părinții. În cazul acesta, respectivii, văzînd fotografia în ziar, s-ar fi repezit numaidecît la cel dintîi comisariat întîlnit în cale, sau la Quai des Orfèvres. Dacă locuia singură, fata trebuie că a avut vecini, o portăreasă, și că, în plus, își făcea mai mult ca sigur cumpărăturile prin cartier. Poate însă că victima locuia împreună cu o prietenă, așa cum se întîmplă adesea. Ar fi fost, în această eventualitate, încă o persoană — deci — care să se îngrijoreze de dispariția fetei și să recunoască fotografia. Fata ar fi putut locui, de asemenea, într-o pensiune pentru studente sau pentru muncitoare tinere, cum sînt destule, și faptul ar fi înmulțit iarăși numărul persoanelor care s-o cunoască. În sfîrșit, era de luat în considerație ipoteza unei camere mobilate închiriată la unul dintre miile de „meublé"-uri de mîna a șaptea din Paris.

Maigret sună la biroul inspectorilor.

— Torrence e acolo? Nu-i ocupat? Spune-i să treacă pe la mine.

Dacă fata locuia cu părinții, poliția n-avea altceva de făcut decît să aștepte. La fel dacă locuia într-o casă particulară, fie singură, fie cu o prietenă. Dar, luînd în discuție celelalte posibilități, cercetările puteau fi accelerate.

— Stai jos, Torrence. Uită-te la fotografia asta. O să avem deseară una mai bună. Închipuie-ți că fata e îmbrăcată într-o rochie neagră și are un palton bej cu carouri. Cam așa e lumea obișnuită s-o vadă.

În clipa aceea chiar, o rază de soare se strecură pe fereastră, creionînd o linie de lumină pe birou. Maigret se opri un moment ca s-o privească, surprins, ca și cum ar fi observat o pasăre oprindu-se pe pervazul ferestrei.

— În primul rînd, du-te la secția „Camere mobilate" și spune băieților să plece cu fotografia prin hotelurile ieftine. Cel mai bine ar fi să înceapă cu arondismentele IX și XVIII. Înțelegi ?

— Da. Știți cum o cheamă ?

— Nu știu nimic. Tu îți faci o listă cu toate pensiunile pentru tinere fete și dai o raită pe-acolo. Mă-ndoiesc că o să găsești ceva, dar nu vreau să neglijăm nici o posibilitate.

— Am înțeles.

— Asta-i tot. Ia o mașină, ca să nu pierzi vremea.

În cameră începea să fie cald, dintr-o dată. Maigret deschise fereastra, mai răsfoi cîteva hîrtii aflate pe birou, se uită la ceas și hotărî să se ducă la culcare.

— Să mă trezești pe la patru — ceru el soției.

— Dacă trebuie...

Nu trebuia. De fapt, tot ce putea să facă acum era să aștepte. Maigret adormi aproape numaidecît, prăbușindu-se într-un somn adînc. Cînd își văzu nevasta apropiindu-se de pat cu o ceașcă de cafea în mînă, o privi surprins, trezit de soarele ce inunda odaia.

— E patru. Mi-ai spus că...

— Așa e... M-a căutat cineva ?

— Instalatorul doar. Zicea că...

Ediția întîi a ziarelor de după-amiază apăruse pe la ora unu. Toate gazetele publicau fotografia de di-

mineață. Moarta era puțin desfigurată, dar să nu uităm că Irène o recunoscuse de la prima vedere, cu toate că nu o văzuse decît de două ori.

Mai rămînea o eventualitate : ca fata să nu fi fost din Paris, să nu locuiască deci la hotel, și ca în zilele cînd trecuse pe la magazinul de pe Douai, să fi sosit dintr-altă localitate doar cu cîteva ore mai devreme. Totuși, ipoteza nu prea era verosimilă, pentru că toate lucrurile de pe dînsa erau cumpărate de pe strada Lafayette, exceptînd, firește, rochia pe care și-o cususe singură.

— Vii la masă ?

— Poate. Habar n-am.

— Dacă deseară rămîi pe-afară, ia-ți pardesiul gros. O să fie rece la noapte.

Cînd intră în birou, nu găsi nici un bilet sub sugativă. Dezamăgit, sună după Lucas.

— Tot nimic ? Nici un telefon ?

— Nimic, patroane. V-am adus dosarul Elisabeth Coumar.

Îl răsfoi în picioare, dar nu găsi nici un amănunt în plus față de cele istorisite de Lognon.

— Lapointe a trimis fotografia la ziare.

— E aici ?

— Vă așteaptă.

— Spune-i să intre.

Fotografiile erau niște capodopere de montaj, încît pînă și Maigret se cutremură. I se ivea brusc sub ochi imaginea fetei, dar nu așa cum o văzuse în ploaie, în Piața Vintimille, atunci, la lumina lanternelor, și nici așa cum o întîlnise mai tîrziu, pe marmura de la Institutul medico-legal, ci așa cum trebuie că a fost cu o seară înainte, cînd bătuse la

ușa domnișoarei Irène. Lapointe părea și el impresionat.

— Ce părere ai, patroane? făcu el șovăitor. Apoi, după o scurtă tăcere: Era frumoasă, nu?

Frumoasă nu era de fapt cuvîntul căutat de Lapointe și nici vorba care să corespundă realității. Fata era drăguță, fără-ndoială, dar avea și un nu știu ce deosebit, foarte greu de exprimat. Fotograful izbutise să dea viață pînă și ochilor fetei, care păreau a rosti o întrebare de nedezlegat. Două fotografii o înfățișau pe victimă în rochia neagră, altă fotografie o arăta îmbrăcată cu paltonul în carouri, a patra — în rochie de seară. Privind clișeele, ți-era ușor s-o urmărești pe străzile Parisului, unde atîtea fețe ca și ea se furișau prin mulțime, oprindu-se pentru o clipă în fața vitrinelor, apoi îndreptîndu-se nu știu unde. Probabil că avusese un tată, o mamă, mai tîrziu, la vremea școlii, colege de vîrsta ei. Apoi un număr de oameni o cunoscuseră ca domnișoară. Bărbați, femei. Ea le vorbise. Ei o strigaseră pe nume. Or, acum, cînd pierise, uite că nimeni nu-și amintește de ea, nimeni nu cunoaște îngrijorarea. De parcă fata în rochie albastră nici n-ar fi trecut vreodată pe acest pămînt.

— Nu ți-a fost greu?

— Ce anume?

— Să găsești un model.

— Doar... cam jenant. Erau vreo douăspe în jurul meu și cînd am scos rochiile, s-au repezit toate să le încerce.

— În fața ta?

— S-au obișnuit de mult.

Bunul Lapointe, care, după doi ani de P.J., mai avea încă facultatea de a roși...

— Trimite fotografiile prin provincie. La toate brigăzile.

— M-am gîndit la asta și mi-am permis să le expediez fără să mai aștept ordinele dumneavoastră.

— Perfect. Ai trimis copii și la comisariate ?

— Acum o jumătate de oră.

— Dă-i un telefon lui Lognon.

— La Secția a 2-a ?

— Nu, acasă.

Cîteva minute mai tîrziu, o voce rostea în receptor :

— Inspectorul Lognon la telefon.

— Maigret.

— Știu.

— Ți-am trimis niște fotografii la birou. Sînt fotografiile care-or să apară în ziare peste vreo oră-două.

— Vreți s-o iau de la capăt cu ancheta prin localuri ?

Maigret nu știa nici el de ce nu prea credea în rezultatul acestei anchete. Totuși, vizita făcută domnișoarei Irène, originea rochiei de seară, ora la care fusese comisă crima, toate sugerau o legătură între fapt și cartierul barurilor de noapte.

De ce să fi avut nevoie necunoscuta, la ora 9, de o rochie de seară, dacă nu pentru că trebuia să se ducă într-un loc unde lumea purta haine de seară ? Ora la care încep teatrele de obicei trecuse. De altfel, cu excepția Operei și a premierelor, la teatru nu ai nevoie de rochie de seară.

— Încearcă, la noroc. Ai grijă mai ales de taxiurile de noapte.

Maigret isprăvi convorbirea. Lapointe aştepta instrucţiuni, dar Maigret habar n-avea ce să-i spună. Tot la noroc formă numărul magazinului din strada Douai.

— Domnişoara Irène ?

— Da, eu sînt.

— Aţi găsit adresa ?

— Ah, dumneavoastră eraţi ? Nu ! Am căutat peste tot. Cred că am aruncat bucăţica de hîrtie sau am folosit-o ca să scriu măsurile unei cliente. Dar mi-am adus aminte cum o cheamă. Sînt aproape sigură că aşa e. O chema Louise şi încă un nume care începe tot cu L. Cu „La" şi încă ceva. Ceva în genul lui „La Fontaine" sau „La Bruyère". Nu-i chiar aşa, dar seamănă...

— Domnişoară, atunci cînd şi-a scos lucrurile din poşeta ei şi le-a mutat în geanta argintie, n-aţi văzut cumva dacă avea un buletin ?

— Nu.

— Dar vreo cheie ?

— A ! Staţi puţin ! Parcă îmi aduc aminte de nişte chei. Adică nu *chei*. Ci o singură cheiţă. De aramă.

Maigret o auzi strigînd :

— Viviane ! Vino-ncoa'...

Dar ce anume îi spunea sclavei (sau protejatei), nu se auzea.

— Viviane zice şi ea că parcă ar fi zărit o cheiţă — întări domnişoara.

— O cheie plată ?

— Da, ştiţi... cam aşa cum se fac acum cheile.

— Bani n-avea ?

— Cîteva bancnote împăturite. Da, parcă îmi amintesc... Nu erau multe, vreo două sau trei. Hîrtii de o sută de franci [1]. Chiar mă gîndeam că n-o să ţină mult doar cu atîta...

— Altceva nimic ?

— Nu, cred că asta-i tot.

Cineva bătu la uşă. Era Janvier, care tocmai sosise şi care, văzînd fotografiile de pe birou, avu aceeaşi tresărire ca şi Maigret.

— Aha ! Va să zică aţi găsit fotografii de-ale fetei ?

Apoi se încruntă şi privi mai cu atenţie :

— Asta... au făcut-o sus ?

În sfîrşit, murmură :

— Ciudată fată, nu ?

Tot nu ştiau nimic despre ea, exceptînd faptul că nimeni — dacă nu punem la socoteală o vînzătoare de rochii de ocazie — nu părea să o fi cunoscut vreodată.

— Ce facem ?

Maigret ridică din umeri şi răspunse :

— Aşteptăm !

[1] Franci vechi.

CAPITOLUL III

Servitoarea cea micuță care nu știe să vorbească la telefon și bătrîna doamnă din strada Clichy.

Maigret, puțin mohorît, puțin dezamăgit, rămase la „Quai" pînă la 7 seara, după care luă autobuzul ca să se întoarcă în bulevardul Richard-Lenoir. Pe măsuță, un ziar desfăcut, cu fotografia necunoscutei pe prima pagină, și probabil cu precizări în text cum că Maigret se ocupă de „afacere".

Dar nevastă-sa nu-l întrebă nimic. Nici măcar nu încercă să-l facă a uita de treburi. La un moment dat, pe cînd mîncau față în față și ajunseseră la desert, Maigret observă cu surprindere că e la fel de îngrijorată ca și el. Dar nu se întrebă dacă nevastă-sa se gîndește la același lucru. Mai tîrziu, comisarul se așeză în fotoliul lui, își aprinse pipa și începu să citească ziarul, în timp ce doamna Maigret strîngea de la masă și se pregătea să spele vasele. Mai tîrziu, cînd ea veni să se așeze înaintea lui, cu coșulețul de ciorapi de țesut pe genunchi, o privi cercetător de două-trei ori și murmură, în cele din urmă, ca și cum întrebarea n-ar fi avut nici o importanță :

— Mă-ntreb cînd anume are nevoie o fată, dar neapărat nevoie, de o rochie de seară.

De ce era atît de sigur că și ea se gîndise tot timpul la asta? Ar fi jurat chiar, după oftatul de ușu-

rare auzit, că nevastă-sa de-abia aşteaptă ca el să deschidă discuţia.

— Poate că nici nu-i nevoie să cauţi prea departe — începu ea.

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Că un bărbat, de pildă, nu şi-ar pune smochingul fără un scop anume. Să zicem, un scop serios. Pentru o fată, însă, e altceva. Cînd aveam treisprezece ani, ţin minte că m-am chinuit ore întregi pe ascuns să-mi aranjez o rochie de seară, veche, de-a mamei, pe care ea n-o mai purta.

Maigret se uită la ea surprins, ca şi cum ar fi descoperit dintr-o dată o trăsătură neştiută din caracterul neveste-si.

— Şi cîteodată, seara, cînd toată lumea credea că dorm, mă sculam ca să îmbrac rochia aia şi să mă admir în oglindă. Ba, odată, cînd părinţii mei erau plecaţi, am îmbrăcat rochia, am încălţat nişte pantofi de-ai mamei, care, firește, erau prea mari şi m-am tîrît aşa pînă la colţul străzii.

Maigret tăcu mai mult de-un minut, fără să bage de seamă că nevastă-sa roşeşte, ruşinată de cele mărturisite.

— Bine, dar aveai treisprezece ani — spuse el, în sfîrşit.

— Ei, şi ? O mătuşă de-a mea, tanti Cecile, pe care n-ai cunoscut-o, dar despre care ţi-am vorbit de multe ori, ştii, aia care fusese foarte bogată cîţiva ani şi al cărei bărbat s-a ruinat peste noapte, ei bine, tanti Cecile obişnuia foarte des să se închidă în camera ei, pieptănîndu-se ore întregi şi gătindu-se ca pentru Operă. Dacă bătea cineva la uşă striga că are migrenă. Într-o zi, m-am uitat pe gaura

cheii și am văzut ce făcea de fapt. Se uita în oglinda dulapului și făcea grații cu evantaiul, zîmbind.

— E mult de-atunci.

— Crezi că între timp femeile s-au schimbat ?

— Totuși, trebuie să ai un motiv ceva mai serios pentru ca să bați la 9 seara la domnișoara Irène, să ceri o rochie de seară, cu toate că n-ai decît două sau trei sute de franci în buzunar, s-o îmbraci urgent și pe urmă să alergi cu ea prin ploaie.

— Da, dar ce voiam să-ți spun este că motivul respectiv nu trebuie să-i pară neapărat serios unui bărbat.

Maigret înțelegea ce voia să spună, dar nu era convins.

— Ți-e somn ?

Maigret încuviință din cap. Se culcară devreme. Dimineața era vîntoasă și cu un cer mirosind a ploaie și doamna Maigret îl sili să-și ia umbrela. La Quai des Orfèvres era cît pe-aci să rateze telefonul mult așteptat, pentru că tocmai dădea să iasă din birou ca să meargă la raport, cînd auzi soneria. Se întoarse din ușă.

— Alo ! Aici comisarul Maigret.

— E cineva care nu vrea să-și spună numele și ține neapărat să vorbească personal cu dumneavoastră — spuse telefonista de serviciu.

— Fă-mi legătura.

La capătul celălalt al firului se auzi o voce stridentă și atît de ascuțită, încît receptorul porni să vibreze : era vocea cuiva care n-avea obișnuința discuțiilor la telefon.

— Comisarul Maigret ?

— Da, eu sînt. Cine e la telefon ?

Tăcere.

— Alo ! Vă ascult...

— Aș vrea să vă spun ceva în legătură cu fata aceea... care a fost omorîtă.

— Fata din Piața Vintimille ?

Și iarăși tăcere. Maigret se întrebă dacă nu-l chemase cumva un copil la telefon.

— Vorbiți... O cunoașteți ?

— Da. Știu unde stă.

Maigret era convins că pauzele nu erau pricinuite de ezitarea interlocutoarei, ci de faptul că telefonul o impresiona. Vorbitoarea țipa cu gura lipită de aparat, în loc să vorbească simplu, normal. Se auzea muzică de radio, de undeva, și plînsul unui copil mic.

— Unde ?

— Pe strada Clichy, la numărul 113 bis.

— Dar dumneata cine ești ?

— Dacă aveți nevoie de informații, puteți să întrebați pe bătrîna de la doi, madam' Crémieux. Așa o cheamă : madam' Crémieux.

Maigret auzi o voce strigînd :

— Rose !... Rose !... Ce... ?

Drept care, numaidecît, interlocutoarea închise telefonul.

Maigret nu stătu decît două minute în biroul șefului, apoi plecă, luîndu-l cu el pe Janvier, care tocmai se înapoiase. Cu o seară înainte, inspectorul cutreierase tot Parisul, însă degeaba. Iar Lognon, care se ocupase de baruri și de șoferii de taxiuri, nu dăduse pînă la ora de față nici un semn de viață.

— Cred că e o servitoare venită proaspăt de la țară — îi spuse comisarul lui Janvier. Vorbea cu accent ; de unde-o fi, însă ?

Strada Clichy numărul 113 bis. O casă de tip burghez ca mai toate locuințele din cartier. Vizitatorii se opriră mai întîi la portăreasă, o femeie de vreo patruzeci de ani, care-i cercetă cu o privire plină de neîncredere.

— Poliția judiciară — rosti Maigret, arătîndu-i insigna.

— Ce doriți ?

— Aveți aici o locatară, doamna Crémieux ?

— La doi, pe stînga.

— E acasă ?

— Dacă n-o fi ieșit după tîrguieli... Eu n-am văzut-o...

— Locuiește singură ?

Portăreasa nu părea să aibă conștiința pe deplin liniștită.

— Singură... și nu prea.

— Adică ?

— Din cînd în cînd șade cineva pe la ea.

— Cineva din familie ?

— Nu. La urma urmei, nu văd de ce-aș face atîtea mistere... N-are decît să se descurce singură. Doamna Crémieux obișnuiește să primească oameni în gazdă.

— Așa... pentru un timp, doar ?

— Ea ar fi vrut o chiriașă care să rămînă permanent, bineînțeles, numai că la caracterul ei nu se poate, fug toate ca potîrnichile. Cred că ultima a fost a cincea sau a șasea.

— Și de ce n-ai spus de la-nceput ?

— Pentru că prima oară cînd a luat o fată în gazdă, era o vînzătoare mi se pare, m-a rugat să spun că e nepoata ei.

— Ți-a dat ceva ?

Femeia ridică din umeri.

— În primul rînd, proprietarul nu permite locatarilor să subînchirieze. După aia, știți foarte bine că atunci cînd închiriezi o cameră mobilată trebuie să te duci la Comisariat să anunți și să completezi o droaie de formulare. În sfîrșit, n-aș prea crede că a declarat la impozite... venitul ăsta.

— Va să zică... de-asta nu ne-ați anunțat ?

Portăreasa înțelese aluzia. De altfel, pe un scaun zăcea o gazetă din ajun cu fotografia necunoscutei pusă bine la vedere.

— O cunoști ?

— E ultima.

— Ultima, ce ?

— Ultima chiriașă. Ultima nepoată, cum ar spune baba.

— Cînd ai văzut-o ultima dată ?

— Nu știu, nu-mi amintesc ziua.

— Dar cum o cheamă știi ?

— Madam' Crémieux îi zicea Louise. Însă fata n-a primit nici o scrisoare cît a stat aici, așa că nu-i știu numele de familie. După cum v-am spus, eu nu trebuia să știu că-i o chiriașă. Locatarii au dreptul doar să primească la ei cîte o rudă. Și acum te pomenești că, din pricina asta, s-ar putea să mă dea și afară... Cred că o să scrie și-n ziare.

— Tot ce se poate. Ce fel de om era ?

— Fata ? O oarecare, una care dădea din cap cînd trecea prin fața mea, dacă se gîndea la asta, dar care

nu și-a dat niciodată osteneala să schimbe o vorbă cu mine.

— Locuia aici de multă vreme ?

Janvier lua note într-un carnet. Faptul o impresionă peste poate pe portăreasă, care acum se gîndea mai temeinic înainte de a răspunde.

— Dacă-mi aduc bine aminte, fata a venit aici cam înainte de Anul nou.

— Avea bagaje ?

— Doar o valijoară albastră.

— Cum a cunoscut-o pe doamna Crémieux ?

— Trebuia să-mi închipui c-o să se sfîrșească rău. E prima dată cînd mă las dusă așa de nas, dar jur pe tot ce-am mai sfînt că e și ultima oară. Doamna Crémieux stă aici încă de pe cînd trăia bărbatu-său, care a fost subdirector la o bancă. De fapt, cînd am venit eu, ei locuiau aici de mult.

— Cînd a murit bărbatu-său ?

— Să fie vreo cinci-șase ani... Copii n-aveau. Atunci ea a început să se vaite, să zică ce groaznic este să trăiești singură într-un apartament atît de mare, da, da. Pe urmă a început să vorbească de bani, de pensia care rămîne aceeași, în timp ce viața se scumpește mereu.

— E bogată ?

— Trebuie să aibă ea ceva stare. Într-o zi s-a scăpat și mi-a mărturisit că are două case, undeva, prin arondismentul XX. Prima oară cînd a primit pe cineva în gazdă, a încercat să mă ducă, spunîndu-mi că-i o rudă din provincie, dar am ghicit numaidecît care-i situația și m-am dus sus la ea. Atunci mi-a oferit un sfert din chirie, ca să tac din gură și eu,

minte proastă de femeie, am primit. Adevărul e că apartamentu-i prea mare pentru o singură persoană.

— Dădea anunţuri la ziare ?

— Da. Dar fără adresă. Numai numărul de telefon.

— Cam ce fel de locatare primea ?

— Greu de spus. De obicei fete destul de curăţele. Fete care lucrau şi erau bucuroase să facă rost de-o cameră mai mare decît la hotel, dar la acelaşi preţ, dacă nu chiar mai ieftin. O singură dată doar s-a nimerit să fie una care părea tot aşa, „bine", dar care se scula noaptea şi aducea bărbaţi în casă. După două zile, însă, doamna Crémieux i-a făcut vînt.

— Vorbeşte-mi de ultima chiriaşă...

— Ce vreţi să ştiţi ?

— Totul.

Portăreasa se uită instinctiv la fotografia din ziar.

— V-am spus : eu n-o vedeam decît în fugă, atunci cînd intra şi ieşea. De obicei pleca dimineaţa, pe la nouă-nouă jumătate.

— Nu ştiţi unde lucra ?

— Nu.

— La prînz... se întorcea la masă ?

— Madam' Crémieux nu le dă voie să gătească în odaie.

— Şi... cînd se întorcea ?

— Seara. Cîteodată pe la şapte, alteori la zece sau la unsprezece.

— Ieşea des ? O căutau ceva prietene... prieteni ?

— N-a căutat-o nimeni niciodată.

— Aţi văzut-o cumva vreodată în rochie de seară ?

Portăreasa făcu semn că nu.

— Știți, era o fată ca o mie altele și nu m-am uitat niciodată mai cu atenție la ea. Mai ales că-mi închipuiam că n-o să dureze mult.

— De ce ?

— V-am spus. Baba vrea pe de o parte să închirieze o cameră, dar pe de altă parte, nu-i place să fie deranjată. Ea se culcă de obicei pe la zece jumătate și dacă locatara are nenorocul să se întoarcă mai tîrziu, îi face scandal. De fapt, bătrîna n-ar avea nevoie atît de ó chiriașă, cît mai degrabă de cineva care să-i țină de urît și cu care să joace cărți.

Portăreasa n-avea cum să înțeleagă zîmbetul lui Maigret, care tocmai se gîndea la negustoreasa de rochii din strada Douai. Elisabeth Coumar adăpostea fetele fără căpătîi și din bunătate probabil, dar mai ales ca remediu împotriva singurătății ; și întrucît nefericitele îi datorau totul, ele se transformau într-un gen de sclave pe un timp mai scurt sau mai lung.

Doamna Crémieux își lua cîte o chiriașă. În fond, amîndouă făceau cam același lucru. Și cîte asemenea femei în vîrstă sau fete bătrîne erau la Paris, care căutau în chipul acesta să-și asigure tovărășia cuiva, preferabil o persoană tînără și fără griji.

— Ah, dac-aș putea să-i dau îndărăt fleacul ăla de bani pe care i-am primit și să-mi păstrez slujba...

— Așadar, nu știi cine era fata, nici de unde venea, nici ce făcea, nici cu cine se vedea ?

— Nu.

— Am impresia că nu prea-ți plăcea !

— Mie nu-mi plac oamenii care n-au mai mult ca mine, dar se cred superiori.

ezi că era săracă ?

— Dacă o vedeam mereu cu aceeași rochie pe dînsa și cu același palton...

— În casa asta sînt ceva servitoare ?

— Da' de ce ? Sînt, sigur să sînt : trei. Aia de la unu, aia de la doi pe dreapta, și...

— E printre ele una mai tînără și care tocmai a venit de la țară ?

— Cred că Rose.

— Unde lucrează ?

— La doi, la Larcher. Familia Larcher avea deja doi copii, dar doamna a născut acum două luni și cum n-o mai scotea la capăt, și-a adus o servitoare din Normandia.

— Familia Larcher are telefon ?

— Da. Domnul Larcher are o slujbă bună la o societate de asigurări. Și-au luat de curînd și mașină.

— Mulțumesc.

— Dacă s-ar putea ca proprietarul să nu afle... de...

— Încă ceva. Ieri, cînd a apărut fotografia fetei în gazetă, ai recunoscut-o ?

Portăreasa ezită o clipă, apoi minți :

— Nu prea... Știți, prima fotografie...

— Doamna Crémieux ți-a făcut o mică vizită... nu-i așa ?

Portăreasa roși :

— Da, cînd s-a întors de la tîrguieli, a trecut pe la mine... cică poliția-i destul de bine plătită ca să nu-i facă alții treburile. Am înțeles și... Dar cînd am văzut a doua fotografie, asta, mă gîndisem să vă chem, și, de fapt, mai bine că ați venit... parcă mi s-a luat o piatră de pe inimă.

Casa avea lift. Maigret și Janvier urcară pînă la etajul doi. În spatele ușii din dreapta se auzeau glasuri de copii și încă o voce pe care Maigret o recunoscu, și care striga :

— Jean-Paul !... Jean-Paul !... Las-o-n pace pe surioara ta !

Maigret sună la ușa din stînga. Întîi se auziră niște pași ușori, furișați, dinăuntru. Cineva întrebă din spatele ușii :

— Cine-i ?

— Doamna Crémieux ?

— Ce doriți ?

— Poliția.

Cîteva clipe de liniște, apoi un murmur :

— Un moment...

Femeia se îndepărtă, fără îndoială să se aranjeze un pic. Cînd reveni, zgomotul pașilor nu mai era același : își schimbase, probabil, papucii cu niște pantofi. Deschise ușa, dar nu cu prea mare tragere de inimă, și-i privi scrutător pe amîndoi.

— Poftim. Nu terminasem încă cu dereticatul.

Cu toate acestea, purta o rochie neagră, destul de pretențioasă, și era pieptănată cu grijă. Avea cam vreo 65-70 de ani, era mărunțică, slabă, dar vădea o putere surprinzătoare.

— Aveți o legitimație ?

Maigret îi arătă insigna, pe care cucoana o cercetă cu atenție.

— Dumneavoastră sînteți comisarul Maigret ?

Îl pofti într-un salon mai mult decît spațios, dar atît de încărcat cu mobile și bibelouri, încît abia dac-aveai loc să te miști.

— Luați loc. Ce poftiți ?

Gazda se așezase destul de demnă, neputîndu-și împiedica însă o crispare nervoasă a degetelor.

— Am venit în legătură cu locatara dumneavoastră.

— N-am locatari. Dar se întîmplă să primesc pe cîte cineva și să-i ofer adăpost...

— Da, da... sîntem la curent, doamnă Crémieux...

Fără să se tulbure, interlocutoarea aruncă o privire pătrunzătoare comisarului.

— La curent cu ce ?

— Cu totul. Noi însă nu lucrăm la Ministerul de Finanțe, așa că declarațiile dumneavoastră asupra veniturilor nu ne privesc.

În cameră nu se vedea nici un ziar. Maigret scoase din buzunar fotografia necunoscutei.

— O recunoașteți ?

— A stat la mine cîteva zile.

— Cîteva zile ?

— Să zicem cîteva săptămîni.

— Sau să zicem, mai degrabă, două luni și jumătate, nu ?

— Se prea poate. La vîrsta mea, timpul contează atît de puțin... încît nici nu vă închipuiți ce repede trec zilele.

— Cum o chema ?

— Louise Laboine.

— Așta-i numele de pe buletin ?

— Nu i-am văzut buletinul. Așta-i numele pe care mi l-a spus atunci cînd s-a prezentat.

— Va să zică, nu știți dacă-i numele ei adevărat.

— N-avem nici un motiv s-o bănuiesc că mă înșală...

— Louise Laboine a citit anunțul din ziar ?

— De unde știți ?! V-a spus portăreasa ?

— N-are importanță, doamnă. Și v-aș ruga să nu pierdem timpul. Și, în plus, vreau să precizez că în cazul de față eu întreb.

— Foarte bine, vă ascult — răspunse ea demn.

— Louise Laboine a răspuns la anunțul dumneavoastră ?

— Mi-a telefonat să mă întrebe de preț. I l-am spus. Atunci a vrut să știe dacă nu pot să-i las ceva mai ieftin și i-am spus să vină să mă vadă.

— Ați acceptat reducerea ?

— Da.

— De ce ?

— Pentru că așa sînt eu : mă las totdeauna dusă.

— De ce ?

— Cînd vin aici, pentru cameră, toate au un aer foarte cumsecade, sînt smerite, serviabile. Am întrebat-o, de pildă, dacă obișnuiește să iasă seara și mi-a zis că nu.

— Știți unde lucra ?

— Mi se pare că la un birou, dar unde anume habar n-am. Abia după cîteva zile m-am lămurit ce fel de specimen era.

— Adică ?

— O fire îngrozitor de închisă... una care cînd își pune-n cap să nu spună nimic...

— Nu știți nimic despre ea ? Nu vă vorbea ?

— Foarte puțin. Se credea la hotel. Dimineața se scula, se îmbrăca, pleca. Dacă ne întîlneam, îmi dădea bună-ziua în treacăt și atît !

— Cînd pleca de acasă, pleca totdeauna la aceeași oră ?

— Tocmai asta mi s-a părut ciudat. În primele două sau trei zile pleca de acasă la opt și jumătate, de unde am tras concluzia că fata începe lucrul la nouă. După aia, a început să plece și la nouă, și la nouă și un sfert. Atunci țin minte că am întrebat-o dacă și-a schimbat serviciul.

— Și ce v-a răspuns ?

— Nimic. Asta era genul ei. Cînd nu-i convenea ceva, se făcea că plouă, iar seara încerca în fel și chip să mă ocolească.

— Dacă înțeleg bine, trebuia să traverseze salonul ca să ajungă în camera ei ?

— Da. Eu stau mai toată vremea aici. O pofteam mereu să stea jos, să ia o ceașcă de cafea, de ceai. O singură dată a binevoit să rămînă cu mine și sînt sigură că într-un ceas, cît a stat, n-a scos mai mult de cinci fraze.

— Despre ce ați vorbit ?

— De toate. Încercam să mă lămuresc.

— În legătură cu ce ?

— Cine este, de unde vine, unde locuise pînă atunci.

— Și n-ați reușit să aflați nimic de la ea ?

— Știu doar atît : că a trăit o vreme în sud. Îi povestisem de Nisa, unde pe vremuri mergeam în fiecare an cîte două săptămîni cu bărbatul meu, și am văzut că și ea fusese acolo. Cînd am întrebat-o de părinți, s-a uitat în altă parte. Dac-ați fi văzut-o ce mutre făcea, sînt sigură că v-ar fi scos și pe dumneavoastră din sărite.

— Unde mînca ?

— În principiu, în oraș. Eu nu permit chiriașelor să gătească în cameră, căci e pericol de incendiu.

Dacă-şi aduc spirliere nu se ştie ce se poate întîmpla. Fără să mai socotim că am o mulţime de mobile vechi, lucruri de valoare rămase din familie. Numai că, oricît se ascundea, tot am zărit o dată nişte firimituri de pîine, iar altă dată am prins-o arzînd hîrtii grase, de la mezeluri, probabil.

— Seara se închidea în cameră şi stătea acolo singură ?

— Da... de cele mai multe ori. Nu ştiu dacă ieşea de două-trei ori pe săptămînă.

— Atunci cînd ieşea în oraş, se îmbrăca de seară ?

— Cum să se îmbrace de seară, cînd n-avea cu totul decît o singură rochie şi un palton ? Iar luna trecută, ce-am prevăzut s-a întîmplat !

— Ce-aţi prevăzut ?

— Că într-o bună zi n-o să mai aibă cu ce-şi plăti chiria.

— N-a plătit-o ?

— Mi-a dat 100 de franci acont şi restul mi l-a promis pînă la sfîrşitul săptămînii. La sfîrşitul săptămînii a încercat să mă evite, dar i-am tăiat drumul. Atunci mi-a zis că într-o zi-două o să facă rost de bani. Să nu vă închipuiţi că sînt zgîrcită şi că nu mă gîndesc decît la bani. Bineînţeles am nevoie de ei ca toată lumea. Numai că dacă s-ar fi purtat ca o fiinţă omenească, aş mai fi păsuit-o.

— I-aţi cerut să plece ?

— Răsalaltăieri. Asta-nseamnă cu o zi înainte de a fi dispărut. I-am spus că aştept o rudă din provincie şi că am nevoie de cameră.

— Cum a reacţionat ?

— A spus : „Bine".

— Dacă vreți să ne arătați camera...

Bătrîna doamnă se ridică de pe fotoliu la fel de plină de demnitate.

— Pe-aici, vă rog. O să vedeți că n-ar fi găsit nicăieri o cameră ca asta...

Camera era într-adevăr spațioasă, avea ferestre mari, luminoase, și, aidoma salonului, era mobilată stil veacul al nouăsprezecelea. Patul era din acaju masiv ; între ferestre trona un birou „empire", care trebuie să fi aparținut domnului Crémieux, dar nu-și găsise loc în altă parte. La ferestre, perdele grele de catifea. Pe pereți, niște fotografii vechi de familie, cu rame negre sau aurii.

— Singurul inconvenient e că baia-i comună. Dar eu așteptam întotdeauna ca dînsa să intre prima și nu intram niciodată fără să bat la ușă.

— Îmi închipui că n-ați luat nimic din cameră după dispariția fetei ?

— Bineînțeles că nu.

— Cînd ați văzut că nu mai vine, ați căutat cumva printre lucruri ?

— Ce să caut ? Nici nu prea aveai ce vedea. Am venit să controlez doar dacă nu cumva și-a luat lucrurile cu dînsa.

— Și ?

— Nu și le-a luat. Puteți să vedeți.

Pe măsuță zăceau un pieptene, o perie, o trusă obișnuită de manichiură și o cutie de pudră dintre cele mai ieftine. În plus, un tub de aspirine și unul cu somnifere.

Maigret deschise sertarele, dar nu găsi decît ceva lenjerie, precum și un fier de călcat electric, înfășurat într-un combinezon de mătase artificială.

— Ce vă spuneam ! exclamă doamna Crémieux.

— Ce ?

— Îi atrăsesem atenţia cît se poate de clar : nu permit spălatul şi călcatul rufelor în cameră. Or, asta făcea de fapt serile, cînd se închidea cîte o oră în baie. Şi tot de-asta închidea uşa cu cheia.

Într-alt sertar, comisarul găsi o mapă cu hîrtie de scrisori, două-trei creioane şi un stilou.

În dulap atîrna un capot de bumbac şi într-un colţ se vedea o valiză albastră din material plastic. Valiza era închisă cu cheia. Cheia, însă, nicăieri. Maigret forţă broasca cu vîrful briceagului, în timp ce bătrîna se apropie. Valiza era goală.

— N-a căutat-o nimeni, niciodată ?

— Nu, nimeni.

— Sînteţi sigură că n-a intrat nimeni în apartament în lipsa dumneavoastră ?

— Mi-aş fi dat seama : cunosc atît de bine locul fiecărui lucru, încît...

— Telefoane primea ?

— O singură dată.

— Cînd ?

— Acum vreo două săptămîni. Adică nu, mai demult. Cred că o lună. Într-o seară, pe la opt, în timp ce dînsa era în cameră, cineva a chemat-o la telefon.

— Un bărbat ?

— Nu, o femeie.

— Dacă vreţi să vă amintiţi exact vorbele ei...

— M-a întrebat : „Domnişoara Laboine e acasă ?“ I-am răspuns că da. M-am dus şi am bătut la uşă: „Domnişoară Louise, la telefon“. „Eu ?“ se miră ea.

„Da, dumneata". „Numaidecît !" Atunci am avut impresia că plînsese.

— Înainte de a vorbi la telefon, sau după ?

— Înainte, adică atunci cînd a ieșit din cameră.

— Era îmbrăcată ?

— Nu. Era-n capot și cu picioarele goale.

— Și cam ce-a spus la telefon ?

— Mai nimic. Doar : „Da... da... bine... cine ?... Poate..." La sfîrșit a zis : „Bine, imediat".

— A plecat ?

— Da, după zece minute.

— În seara aceea la ce oră s-a întors ?

— Nu s-a întors toată noaptea. De-abia pe la șase dimineața a intrat în casă. O așteptam, eram hotărîtă s-o dau afară. Dar mi-a spus că a trebuit să vegheze toată noaptea la căpătîiul unei rude bolnave. De altfel, nici n-avea aerul cuiva care vine de la o petrecere. Pe urmă s-a culcat și n-a mai ieșit din cameră vreo două zile. Eu i-am adus demîncare și i-am cumpărat niște aspirine ; zicea că are gripă.

Își închipuia oare proprietăreasa că fiecare cuvînt făcea să se-nchege în mintea lui Maigret o imagine, deși acesta părea că de-abia o ascultă ? Puțin cîte puțin comisarul reconstituia viața trăită de cele două femei în apartamentul întunecos și înțesat de mobile. În privința uneia dintre locatare, cel puțin, era simplu : o avea în fața ochilor. Iat-o ! Mai greu era să-și închipuie mișcările fetei, vocea, gesturile și mai ales gîndurile ei.

Acum îi aflase, în sfîrșit, numele, cu condiția, firește, ca numele să fie cel adevărat. Pe urmă știa unde locuise în ultimele două luni și cum își petrecea serile, adică o parte din seri. Maigret mai știa

că fusese de două ori în strada Douai, ca să închirieze sau să împrumute o rochie de seară. Prima oară plătise taxa obișnuită. A doua oară avea numai 200 sau 300 de franci în buzunar, adică o sumă îndestulătoare doar pentru un taxi sau pentru o masă pe sponci. De ce s-o fi dus prima oară la domnișoara Irène ? Din pricina telefonului ? Supoziția nu părea verosimilă. În seara aceea nu venise chiar așa de tîrziu la magazin. De altfel, cînd se întorsese acasă, la șase dimineața, era îmbrăcată cu rochia și paltonul cele de toate zilele. N-ar fi avut cum să treacă, între timp, pe la domnișoara Irène pentru a înapoia rochia albastră, căci aceasta se scula tîrziu. Din toate datele strînse la un loc, reieșea deci că pe la 1 ianuarie, adică cam două luni înainte, Louise mai avea ceva bani ; dovadă că hotărîse să închirieze o cameră. Dar bani puțini : dovadă că se tocmise, solicitînd o reducere. Dimineața pleca în oraș la ore aproape regulate, mai întîi la opt jumătate, apoi după nouă.

Ce făcea toată ziua ? Și serile cînd lipsea de-acasă ce făcea ?

De citit, nu citea. Nici o carte în cameră, nici o revistă. De cusut, iarăși nu cosea ; doar atît cît să-și aranjeze îmbrăcămintea și rufăria, pentru că în sertar erau numai trei gheme de ață, un degetar, niște foarfece, niște mătase bej și cîteva ace într-o trusă.

După spusele doctorului Paul, fata trebuie să fi avut aproximativ douăzeci de ani.

— Vă jur că e ultima oară cînd mai subînchiriez !

— Presupun că-și făcea curat singură ?

— Doar nu era să fac pe servitoarea ei ! A încercat una odată, dar vă rog să mă credeți că a doua oară n-a mai deschis gura.

— Ce făcea duminicile ?

— Dormea tîrziu, pînă pe la prînz. La liturghie, de asta mi-am dat seama încă de la început, nu mergea. Am întrebat-o dacă nu e catolică ; mi-a răspuns că ba da, este. Dar zicea şi ea aşa, înţelegeţi, ca să fie... Cîteodată ieşea din casă abia pe la unu. Îmi închipui că se ducea la cinema. Da, da, o dată am găsit un bilet de cinema în cameră.

— Nu ştiţi la ce cinematograf era ?

— N-am remarcat. Era un bilet roz.

— Unul singur ?

Şi deodată Maigret aruncă o privire scrutătoare bătrînei, ca şi cum ar fi vrut s-o împiedice să mintă :

— Ce avea în poşetă ?

— Cum aş putea să... ?

— Răspundeţi ! V-aţi uitat, desigur, în poşeta ei, cînd o lăsa prin casă.

— Nu prea o lăsa aşa...

— O dată a fost suficient. Buletinul i l-aţi văzut ?

— Nu.

— N-avea acte ?

— Poate că avea. Dar nu în poşetă. Şi, oricum, nu în ziua aia. De fapt, prima oară m-am uitat abia acum o săptămînă. Începusem să cad la bănuieli.

— Ce fel de bănuieli ?

— Vedeţi... dacă lucra regulat, ar fi avut cu ce să-şi plătească chiria. Tot aşa, e prima oară cînd văd o fată de vîrsta ei să n-aibă decît o rochie. În sfîrşit, nu era chip să scoţi de la ea nimic, nici despre ce face, nici de unde vine, nici despre familie.

— Şi ce v-aţi închipuit ?

— Că a fugit de-acasă. Sau poate...

— Ce ?

— Nu știu. Nu știam de unde s-o apuc. Sînt oameni de la care știi întotdeauna la ce să te aștepți. De la ea, nu. Nu vorbea cu nici un fel de accent. Nici n-avea aerul că vine de la țară. Cred că avea și ceva școală. Și, în afară de faptul că nu răspundea la întrebări și că mă ocolea sistematic, era destul de bine-crescută. Da, cred că era destul de bine-crescută.

— Ce avea în poșetă ?

— Un ruj, o pudrieră, o batistă și niște chei.

— Ce fel de chei ?

—Cheia de la apartament, pe care o primise de la mine, și cheia de la valiză. Mai avea și un portmoneu cam uzat, unde ținea banii și o fotografie.

— De bărbat sau de femeie ?

— De bărbat. Dar nu e ce credeți. Era o fotografie veche de cel puțin cincisprezece ani, îngălbenită, crăpată. Iar bărbatul trebuie să fi avut cam la patruzeci de ani.

— Cum arăta ?

— Un bărbat frumos, elegant. Ce m-a frapat a fost faptul că purta un costum foarte deschis, probabil de pînză, cum am văzut la Nisa. Mă gîndeam la Nisa și pentru că în spatele bărbatului se zărea un palmier.

— N-ați remarcat cumva vreo asemănare între el și...

— Și ea ? Nu. M-am gîndit și eu la asta, dacă nu cumva e taică-său ; dar nu semănau de loc.

— Dacă l-ați întîlni acum, l-ați recunoaște ?

— Cu condiția să nu se fi schimbat prea mult între timp.

— N-ați discutat cumva cu Louise despre el ?

— Cum era să-i spun că am văzut fotografia ?! Ar fi însemnat că m-am uitat în poșetă. I-am vorbit doar despre Nisa, despre locurile din sud...

— Janvier, dacă vrei să iei tu lucrurile astea.

Maigret arătă cu degetul spre sertare, capotul din dulap și valiza albastră. Avuția fetei încăpea toată în valiză, însă broasca fiind stricată, reprezentanții legii au fost nevoiți să-i ceară bătrînei niște sfoară, ca să închidă micul geamantan.

— Credeți că o să am necazuri ?

— Cu noi, nu.

— Dar cu fiscul ?

Maigret ridică din umeri și mormăi :

— Asta nu mă mai privește.

CAPITOLUL IV

În care-i vorba de fata de pe bancă și de mireasa din bar

Bătrîna îi văzuse, prin deschizătura ușii (pe care avusese grijă să n-o închidă de tot), îndreptîndu-se nu spre lift sau spre scară, ci spre apartamentul din față. Mai tîrziu, cînd ieșiră, Maigret trase cu coada ochiului spre ușa care se tot mișca și îi spuse lui Janvier, în timp se coborau :

— E geloasă.

Odată, la procesul unui cetățean pe care îl trimisese în fața Curții cu juri, cineva, care urmărea dezbaterile, îi șoptise :

— Mă-ntreb la ce se gîndește.

Drept care, Maigret aruncă :

— La ce vor scrie mîine ziarele despre el.

Părerea lui era că asasinii, cel puțin pînă la condamnare, sînt mai puțin preocupați de crima săvîrșită și mai puțin încă de amintirea victimei, cît de efectul pe care au izbutit să-l producă asupra publicului. Ei se transformă în vedete de la o zi la alta. Ziariștii îi asaltează. Fotografii, de asemenea. Cîteodată lumea așteaptă la coadă ceasuri de-a rîndul ca să le vadă chipul. Nu e normal, în asemenea condiții, să capeți un suflet de cabotin ?

Pe văduva Crémieux, bineînțeles, vizita intempestivă a poliției n-o încîntase peste măsură. Și, în plus,

Maigret avea un fel al lui de a pune întrebările care nu-ţi îngăduie să răspunzi aşa cum ai dori de fapt. Trebuise să mărturisească nişte lucruri relativ neplăcute. Dar, cel puţin, a fost cineva care, vreme de o oră şi mai bine, se ocupase de dînsa, mergînd pînă-n-tr-acolo încît să-i noteze cele mai neînsemnate vorbe într-un carneţel.

Or, numaidecît după aceea, acelaşi comisar se ducea să sune la uşa din faţă, prezentînd onoruri identice unei slujnicuţe de la ţară, care abia deschisese ochii-n lume.

— Nu bem ceva ?

Ora unsprezece. Cei doi intrară într-un bar din colţul străzii unde degustară aperitivul fără a scoate o vorbă, ca şi cum ar fi rumegat amîndoi ştirile de curînd aflate.

Se petrecea cu Louise Laboine cam ceea ce se întîmplă cu plăcile fotografice atunci cînd le cufunzi într-un revelator. Acum două zile fata nici nu exista în mintea lor. Apoi se ivise ca o siluetă albastră, un profil pe asfaltul ud din Piaţa Vintimille, un trup alb pe marmura Institutului medico-legal. Iar acum fiinţa aceasta dobîndise un nume ; şi, încet-încet, imaginea ei se zbătea să prindă contur, deşi arăta încă foarte-foarte schematic.

Stăpîna numitei Rose se simţise şi ea puţin jignită cînd Maigret îi spusese :

— Dacă sînteţi amabilă să staţi puţin cu copiii, în timp ce noi o să-i punem cîteva întrebări slujnicei !

Rose, care nici nu împlinise şaisprezece ani, mai avea încă pufuşor pe obraz.

— Tu mi-ai telefonat azi-dimineaţă, nu ?

— Da, domnule.

— Ai cunoscut-o pe Louise Laboine ?

— Nu știam că o cheamă așa.

— Te întîlneai cu ea pe scară ?

— Da, domnule.

— Îți vorbea ?

— Nu mi-a vorbit niciodată, dar îmi zîmbea mereu. M-am gîndit întotdeauna că trebuie să fie foarte tristă. Semăna cu o artistă de cinema.

— Dar în altă parte n-ai mai văzut-o ?

— Ba da. De cîteva ori.

— Unde ?

— În parcul Trinité. Eu mă duc acolo mai în fiecare după-amiază cu copiii. Ședea pe-o bancă.

— Ce făcea acolo ?

— Nimic.

— Poate aștepta pe cineva...

— N-am văzut-o cu nimeni.

— Citea ?

— Nu. Odată, țin minte că a mîncat un sandviș. Dumneavoastră ce credeți ? Știa c-o să moară ?

Asta-i tot ce aflase de la Rose. Cert e că, cel puțin de la o vreme, fata n-avea un program normal de lucru. Și nici nu se ostenea să meargă prea departe de casă. Cobora pe strada Clichy, apoi, fără a depăși limitele cartierului, mergea să se așeze în fața bisericii Trinité.

Lui Maigret îi veni în minte s-o întrebe

— Ai văzut-o vreodată intrînd în biserică ?

— Nu, domnule.

Comisarul plăti, își șterse colțurile gurii și urcă în micul automobil, urmat de Janvier ; la Quai des Orfèvres, în antecameră, zări de cum intră o siluetă cenușie. Era Lognon, cu nasul mai roșu ca oricînd.

— Mă aşteptai, Lognon ?
— De-o oră.
— S-ar zice că azi-noapte n-ai prea dormit.
— Nu contează.
— Hai pînă la mine-n birou.

Privindu-l pe Lognon aşteptînd în antecameră, nu l-ai fi luat drept poliţist, ci mai degrabă drept cineva care a venit să facă mărturisiri complete, într-atît era Nasolu' de întunecat şi lugubru. De data aceasta însă, avea într-adevăr guturai, o voce dogită şi-şi scotea mereu batista din buzunar. Dar Lognon nu se tînguia, adoptînd aerul resemnat al omului care a suferit toată viaţa şi va mai suferi pînă la capătul zilelor sale.

Maigret se instală, îşi umplu pipa şi, fără ca interlocutorul său care şedea pe marginea scaunului să scoată o vorbă, aruncă :

— Presupun că ai ceva nou ?
— Am venit să vă dau raportul.
— Te ascult, bătrîne.

Din păcate, cordialitatea n-avea efect asupra musafirului. Dimpotrivă, Nasolu' o socotea probabil drept Dumnezeu ştie ce soi de ironie.

— Aseară am repetat rondul din noaptea trecută, dar mai cu de-amănuntul. Pînă pe la trei dimineaţa, însă, adică la 3 şi 4 minute precis, n-am obţinut nici un rezultat.

În timp ce vorbea, scoase o bucată de hîrtie din buzunar.

— Aşadar la ora 3 şi 4 minute am interogat în faţa barului de noapte „*Le Grelot*“ un şofer de taxi, pe nume Léon Zirkt, de 53 de ani, domiciliat la Levallois-Perrot.

Amănuntele erau, probabil, perfect inutile. Inspectorul ţinea însă să pună punctele pe „i", subliniind în felul acesta că el nu e decît un subaltern fără personalitate, care nu-şi poate îngădui să aprecieze ceea ce este semnificativ într-o anchetă şi ce nu.

Vorbea cu glas monoton, fără a se uita în ochii comisarului. Maigret însă nu se putea opri să zîmbească.

— I-am arătat fotografia, adică mai exact fotografiile şi atunci şoferul a recunoscut-o pe fata în rochie de seară.

Se opri o clipă din expunere, ca un actor în aşteptarea efectului. Nu ştia că Maigret descoperise şi identitatea victimei, şi ultima locuinţă.

— În noaptea de luni spre marţi, Léon Zirkt staţiona pe la 12 fără ceva în faţă la „*Romeo*". „*Romeo*" e un bar nou de pe strada Caumartin.

Nasolu', care pregătise totul cu grijă, mai scoase o hîrtie din buzunar. O tăietură de ziar.

— În noaptea aceea, în mod excepţional, „*Romeo*" nu era deschis pentru clienţii obişnuiţi, deoarece sala fusese închiriată pentru o nuntă.

Şi aşa cum avocatul, la tribunal, pune documentele în faţa preşedintelui, Lognon aşeză tăietura de ziar în faţa lui Maigret.

— După cum veţi constata, e vorba de căsătoria unui oarecare Marco Santoni, reprezentantul pentru Franţa al unei mari firme de vermut italian, cu o oarecare domnişoară Jeanine Armenieu din Paris, fără profesiune. Barul a fost plin cu invitaţi, pentru că se pare că Marco Santoni e un tip foarte cunoscut în lumea localurilor de noapte.

— Astea toate le ştii de le Zirkt ?

— Nu. Am fost la „*Romeo*". Şoferul, aşadar, aştepta împreună cu alţi colegi, în stradă. Ploua mărunt. Pe la 12 şi un sfert a ieşit din local o tînără în rochie de seară, albastră, şi cu o capă de catifea închisă şi a început să meargă pe trotuar. Zirkt a strigat ca de obicei: „Taxi!", Dar fata a mers mai departe, clătinînd din cap.

— Eşti sigur că ea era ?

— Da. Intrarea de la „*Romeo*" e luminată de o firmă cu neon. Zirkt, ca om obişnuit să lucreze noaptea, a remarcat numaidecît că rochia necunoscutei era cam prăpădită. De altfel, mai am un martor, pe numitul Gaston Rouget, care lucrează la „*Romeo*". Şi el a recunoscut fotografia.

— Presupun că şoferul nu ştie încotro s-a îndreptat fata ?

Lognon îşi şterse nasul. N-avea aerul că triumfă, dimpotrivă, vădea o umilinţă fără margini, ca şi cum s-ar fi scuzat pentru puţinul pe care-l aduce.

— În momentul acela, vreau să spun cîteva minute mai tîrziu, a ieşit o pereche din local, cerînd şoferului să-i ducă la „Etoile". Or, cînd Zirkt traversa Piaţa Saint Augustin, s-a încrucişat cu fata care tocmai traversa şi ea piaţa, dar pe jos. Mergea cu paşi repezi înspre bulevardul Haussman, ca şi cum ar fi vrut să ajungă pe Champs-Elysées.

— Asta-i tot ?

— Şoferul şi-a lăsat clienţii la domiciliu şi mai tîrziu, spre mirarea sa, a întîlnit-o din nou pe fată acolo unde bulevardul Haussman face colţul cu Faubourg Saint-Honoré. Ea continua să meargă pe jos. Zirkt era curios să vadă cît timp îi trebuise fe-

tei ca să parcurgă drumul ăsta și s-a uitat la ceas. Era aproape unu.

Or, după cum se știe, Louise Laboine a fost ucisă pe la două noaptea și găsită în Piața Vintimille la ora trei.

Lognon lucrase bine. Și încă nu spusese totul. Maigret pricepu că mai are ceva, văzîndu-l că șade mai departe pe scaun și scoate a treia bucată de hîrtie din buzunar.

— Marco Santoni locuiește într-un apartament de pe strada Berri.

— L-ai văzut și pe el ?

— Nu. După banchetul de la „*Romeo*", mirii au luat avionul de Florența. E vorba să petreacă acolo cîteva zile. Am vorbit cu valetul lui Santoni, un anume Joseph Rochon.

Lognon n-avea mașină la dispoziție. De asemenea e mai mult ca sigur că n-a folosit taxiul, știind că la „Quai" decontările sînt puricate pînă la ultima centimă. De unde concluzia că în cursul nopții umblase pe jos în toate locurile enumerate. Iar dimineața — cu metroul sau autobuzul.

— L-am interogat și pe barmanul de la „*Fouquet's*" de pe Champs-Elysées. Am mai vorbit și cu alți doi barmani. Pe barmanul de la „*Maxim's*" n-am apucat să-l văd : locuiește undeva, la periferie, și nu venise încă la lucru.

Buzunarul Nasolului părea fără de fund. Pescuia de-acolo, rînd pe rînd, bucăți de hîrtie, corespunzînd fiecare unei faze din anchetă.

— Santoni are 45 de ani. E un bărbat frumos, cam plinuț, foarte pus la punct, frecventează cabaretele, barurile și restaurantele cele mai bune. A avut la

viața lui o mulțime de amante, pe care le recruta mai cu seamă dintre manechine și dansatoare. Pe Jeanine Armenieu a întîlnit-o, din cîte mi s-a spus, acum patru-cinci luni de zile.

— Era manechin ?

— Nu. Fata nu frecventa cercurile despre care vorbeam. De altfel, Santoni n-a spus niciodată unde a descoperit-o.

— Vîrsta ?

— Douăzeci și doi de ani. După ce l-a cunoscut pe Santoni, s-a instalat la *Hotel Washington* de pe strada Washington. Santoni o vizita des, o scotea în oraș și uneori Jeanine rămînea peste noapte la el.

— E prima căsătorie ?

— Da.

— Valetul a văzut fotografia moartei ?

— I-am arătat-o. Afirmă că n-o cunoaște. Am arătat fotografia și celor trei barmani, dar n-a recunoscut-o nimeni.

— În noaptea de luni spre marți, valetul era în apartament ?

— Tocmai termina de făcut valizele... pentru voiajul de nuntă. N-a sunat nimeni la ușă. Soții Santoni s-au întors la cinci dimineața, foarte bine dispuși, s-au schimbat și s-au repezit la Orly.

Și din nou liniște. Așa era Lognon. După fiecare mică „lovitură" tăcea, sugerînd astfel că a terminat ; dar examinînd genul de liniște și mutra prea smerită a Nasolului, Maigret ghicea că acesta mai are niște informații.

— N-ai idee, dacă fata a stat mult la *„Romeo"* ?

— V-am spus că am vorbit cu chelnerul.

— La intrare se cereau invitațiile ?

— Nu. Unii-şi arătau cartonul, alţii nu. Chelnerul îşi aminteşte că a văzut-o pe fată intrînd puţin înainte de miezul nopţii, adică atunci cînd începuse dànsul. A lăsat-o să intre tocmai pentru că n-avea aerul unei cliente obişnuite ; chelnerul credea că e vorba de o prietenă a miresei.

— Prin urmare, a stat în local cam un sfert de ceas ?

— Da. L-am interogat pe barman.

— Era la „*Romeo*“ azi-dimineaţă ?

Lognon răspunse simplu :

— Nu. M-am dus la el, lîngă Porte des Ternes. Dormea.

Punînd drumurile toate cap la cap, se făcea un număr impresionant de kilometri. Fără să vrea, Maigret şi-l închipuia pe Lognon mergînd pe jos, în noapte, apoi la crăpatul zorilor, cu aerul acela de furnică care duce-n spinare o povară mult prea grea pentru puterile sale, dar pe care nimeni şi nimic n-o poate întoarce din drum.

Fără îndoială că alt inspector, care să înfăptuiască o treabă ca asta, fără a scăpa nici un amănunt, fără să lase nimic la voia întîmplării, nu exista pe lume ; şi totuşi, sărmanul Lognon, care de douăzeci de ani nu avea altă ambiţie decît să ajungă într-o zi la Quai des Orfèvres, nu va izbuti niciodată.

În parte din cauza felului său imposibil de a fi, iar pe de altă parte din pricină că n-avea cultura de bază indispensabilă funcţiei rîvnite şi cădea cu regularitate la examene.

— Ce zice barmanul ?

Încă un petic de hîrtie, încă un nume, încă o adresă şi cîteva însemnări. De fapt, Lognon nici

n-avea nevoie să citească fiţuicile, ştia totul pe de rost.

— Barmanul a văzut-o stînd lîngă uşă. L-a văzut şi pe chelnerul-şef apropiindu-se de ea şi rostind cîteva cuvinte cu voce scăzută. Ea a făcut semn că nu. Chelnerul o întrebase, pesemne, la ce masă e aşteptată. Pe urmă s-a strecurat prin mulţime ; era o groază de lume în picioare. Ştiţi, se dansa nu numai pe pistă, ci şi între mese.

— A vorbit cu mireasa ?

— După un timp doar, pentru că mireasa dansa. Fata a apucat, tot strecurîndu-se, să ajungă în dreptul miresei, după care a urmat o discuţie destul de lungă. Santoni le-a întrerupt de două ori din conversaţie. Îşi cam pierduse, se pare, răbdarea.

— Mireasa i-a dat ceva fetei ?

— Am întrebat. Dar barmanul n-a observat nimic.

— Reieşea că se ceartă ?

— Se pare că doamna Santoni s-a arătat cam rezervată, chiar rece, şi a făcut „nu" cu capul de cîteva ori. După aceea, barmanul a scăpat-o pe fată din vedere.

— Îmi închipui că nu l-ai interogat şi pe chelnerul-şef ?

Dialogul dintre Maigret şi Năsolu' se preschimbase într-un fel de joc :

— Stă pe strada Caulaincourt, la capăt. Dormea şi el.

Va să zică Lognon ajunsese şi acolo !

— Chelnerul-şef mi-a confirmat cele spuse de barman. Într-adevăr, a întrebat-o pe fată pe cine caută, şi ea i-a răspuns că e o prietenă de-a miresei şi că vrea să-i spună ceva.

Acum, în sfîrșit, Lognon se ridicase de pe scaun : ceea ce, în limbajul său, însemna că și-a golit sacul.

— Bătrîne, ai făcut o treabă extraordinară !

— Mi-am făcut numai datoria.

— Acum du-te la culcare. Și îngrijește-te.

— ... Un guturai oarecare.

— Care se va transforma în bronșită dacă nu ești atent.

— Eu fac în fiecare an cîte o bronșită, dar n-am stat niciodată la pat pentru asta.

Asta era necazul cu Lognon. Omul adusese, cu sudoarea frunții, la propriu, nu la figurat, o cantitate de informații, probabil prețioase. Să fi fost alt inspector autorul informațiilor, Maigret ar fi aruncat numaidecît alți comisari în foc pentru a stoarce maximum din aceste date. Pentru că un singur om nu poate s-o scoată la capăt cu toate.

Or, dacă Maigret ar fi procedat așa, Nasolu ' ar fi fost convins că i se ia pîinea de la gură. Era frînt de oboseală, cu nasul înfundat, răcit cobză. În ultimele trei nopți dacă dormise cu totul șapte-opt ore. Dar erau obligați să-l lase să continue. Și el nu se considera mai puțin martir : treburile cele mai ingrate pe spinarea lui și, cînd e vorba, la sfîrșit, de răsplată, se bagă altul pe fir...

— Și-acum, ce-ai de gînd ?

— În afară de cazul cînd doriți să puneți pe altcineva să...

— Nu ! Ce spuneam era pentru dumneata, mă gîndesc că trebuie să te odihnești nițel.

— O să mă odihnesc destul cînd am să mă scoată la pensie... Mă gîndeam să trec pe la primăria arondismentului VII, n-am avut timp să mă reped

pînă acuma, știți, acolo unde a avut loc căsătoria. Nici la *Hotel Washington*, unde a locuit doamna Santoni pînă la căsătorie, n-am avut vreme să trec. Presupun că voi descoperi unde-a locuit înainte de *Hotel Washington* și, prin ea, poate voi afla adresa moartei.

— În ultimele două luni a locuit pe strada Clichy, la o oarecare doamnă Crémieux... o văduvă care subînchiriază camere.

Lognon își mușcă buzele.

— Nu știm cu ce s-a ocupat înainte, pe unde-a fost, dar la văduva Crémieux s-a prezentat ca Louise Laboine. O precizare : gazda nu i-a văzut buletinul.

— Pot să-mi continui ancheta ?

La ce bun să protestezi ?

— Bineînțeles, bătrîne, dacă vrei. Dar cruță-te !

— Vă mulțumesc.

Maigret rămase singur în birou un timp, privind fără să vadă nimic la scaunul pe care șezuse mai înainte Nasolu'.

Și, treptat-treptat, în mintea lui mai apărea — tot ca pe o placă fotografică — cîte o trăsătură a Louisei Laboine, apoi încă una, dar înfățișarea în ansamblu a fetei rămînea în continuare neclară.

Să tragem concluzia că în ultimele două luni, cînd nu prea avea de lucru, pornise în căutarea Jeaninei Armenieu ?

Și poate că — de ce nu ? — citise din întîmplare în ziar despre căsătoria acesteia cu Marco Santoni și despre recepția organizată la „*Romeo*".

În cazul ăsta, înseamnă că a văzut ziarul după-amiază tîrziu, pentru că la domnișoara Irène a fost abia pe la nouă, pentru rochie. Iar din magazin a ieșit abia pe la 10.

— Ce-o fi făcut în stradă de la 10 la 12 noaptea ? Ca să ajungi din strada Douai în Caumartin pe jos îți trebuiesc cel mult 20 de minute. Atît. Și-n rest ? Să fi bătut străzile fără noimă, neștiind ce hotărîre să ia ?

Raportul doctorului Paul era încă pe birou. Frunzărindu-l, Maigret notă iarăși că stomacul moartei conținea o anume cantitate de alcool.

Or, după spusele chelnerului-șef, fata n-apucase să bea în răstimpul, destul de scurt de altfel, cît trecuse pe la „*Romeo*".

Deci : sau a băut înainte de „*Romeo*", ca să-și facă curaj, sau a băut după, adică între momentul plecării de la nuntă și clipa cînd au găsit-o moartă în Piața Vintimille.

Maigret deschise ușa la biroul inspectorilor și-l strigă pe Janvier.

— Am o treabă pentru tine. Te duci pe strada Douai. De acolo o apuci pe jos pînă-n strada Caumartin, intri în toate barurile și cafenelele din drum, le arăți fotografia...

— Aia-n rochie de seară ?

— Da. Și încearcă să afli dacă luni seara, între 10 și 12, fata a trecut cumva pe-acolo.

Maigret îl strigă în clipa cînd Janvier tocmai închidea ușa.

— Dacă-l întîlnești pe Lognon, ține-ți gura : să nu-i spui cu ce te ocupi...

— Am înțeles patroane !

Valiza albastră zăcea într-un colț al biroului și părea că nu mai avea nimic de dezvăluit. Era o valiză ieftină, dintr-acelea care se vînd prin bazaruri și pe lîngă gări. O valiză uzată.

Maigret ieși din birou, se îndreptă spre capătul culoarului și intră în biroul lui Priollet de la Brigada mondenă. Acesta tocmai iscălea niște scrisori și Maigret își termină pipa uitîndu-se la el.

— Ai nevoie de mine ?

— O informație doar. Știi întîmplător ceva despre un anume Santoni ?

— Marco ?

— Da.

— S-a însurat zilele trecute.

— Ce știi despre el ?

— Tipul cîștigă o groază de parale și le cheltuiește la fel de ușor precum le cîștigă. E un bărbat frumos, amator de femei, de chiolhanuri și de automobile de lux.

— Ceva contra lui ?

— Nimic. Băiat de familie bună din Milano. Taică-său e mare grangur într-ale vermutului, iar Marco, reprezentantul mărcii pentru toată Franța. Băiatul frecventează barurile de pe Champs-Elysées, restaurantele de lux și fetele frumoase. Acum cîteva luni însă s-a lăsat, în sfîrșit, agățat.

— De Jeanine Armenieu.

— Nu știam că o cheamă așa. Adevărul este că n-avem nici un motiv să ne ocupăm de el sau de aventurile sale. Iar dac-am aflat de însurătoare e numai pentru că tipul și-a aranjat o nuntă formidabilă, închiriind un bar anume pentru acest prilej.

— Aș avea nevoie de niște informații cu privire la nevastă-sa. Jeanine a locuit în ultima vreme la *Hotel Washington*. Vreau să știu de unde vine, ce făcea înainte de l-a cunoscut pe Marco și care-i sînt prietenii. Și prietenele. Mai ales prietenele.

Priollet scrise cîteva cuvinte cu creionul pe un blocnotes.

— Asta-i tot ? Crezi că are vreo legătură cu moarta din Piața Vintimille ?

Maigret dădu din cap.

— Presupun că n-ai nici un dosar pe numele Louise Laboine ?

Priollet se răsuci spre o ușă deschisă.

— Dauphin ! Ai auzit numele ?

— Da, patroane.

— Dacă vrei să verifici...

Cîteva minute mai tîrziu, inspectorul Dauphin striga din camera de alături :

— N-avem nimic despre ea.

— Îmi pare rău, bătrîne. În schimb, fii pe pace, o să mă ocup de doamna Santoni. Apropo, deocamdată va fi cam greu s-o interogăm pentru că a plecat, dacă nu mă-nșel, în Italia.

— Dar nici nu vreau să fie interogată acum.

Ceasul de pe cămin, același ceas negru precum în biroul lui Maigret și în toate birourile comisarilor, arăta aproape douăsprezece.

— Bem ceva ?

— Ț, nu acum — răspunse Priollet. Aștept pe cineva.

Dacă l-ai fi privit pe Maigret în clipele acelea, ai fi fost înclinat să crezi că omul nu știe cum să-și poarte trupul imens prin birouri și ce să facă cu el. Traversă încetișor coridorul, aruncă o privire mohorîtă în sala de așteptare cu uși de sticlă, unde se frămîntau vreo doi-trei mușterii, apoi, după cîteva minute, urca pe-o scară îngustă, deschizînd în podul

Palatului de Justiție ușa laboratoruiui. Moers stătea aplecat pe un microscop.

— Te-ai uitat la hainele pe care ți le-am trimis ?

Aici, în laborator, nimeni nu se agita niciodată, bărbații îmbrăcați în halate cenușii se îndeletniceau minuțios cu treburi științifice, mînuiau aparate complicate într-o atmosferă de liniște profundă. Iar Moers era însăși imaginea armoniei interioare.

— Rochia neagră — spuse el —n-a fost niciodată la spălătorie, dar a fost curățată de cîteva ori cu benzină. În plus, era periată regulat. Cu toate acestea, am găsit cîteva fire de praf încrustate în țesătură. Le-am analizat. Am cercetat, de asemenea, și cîteva pete care au rezistat la benzină. Una dintre pete e de la niște vopsea verde.

— Asta-i tot ?

— Cam tot. Am mai găsit și cîteva fire de nisip.

— Nisip de rîu ?

— De mare. Nisip din soiul pe care-l găsim pe coasta normandă.

— Nu-i același ca-n Mediterana ?

— Nu. Și nici ca nisipul de lîngă ocean.

Maigret se mai învîrti puțin prin laborator și își goli pipa, lovind-o de tocul pantofului. Cînd coborî, era trecut de 12. Inspectorii plecau la masă.

— Vă caută Lucas ! îi spuse Jussieu, unul dintre băieții care lucrau în serviciul lui.

Lucas era cu pălăria pe cap.

— Tocmai voiam să plec. V-am lăsat un bilet pe birou. Féret vă roagă să-l sunați numaidecît. Mi se pare că e-n legătură cu fata din Vintimille...

Maigret se întoarse în birou și formă un număr.

— Dă-mi Brigada mobilă din Nisa.

Niciodată nu li se întîmplase aici, la „Quai", să primească atît de puține telefoane după publicarea unei fotografii în ziare. Atît de puține ! Numai unul, de fapt, dacă stai să te gîndești : Rose, slujnicuța din strada Clichy. Și totuși, e limpede că există zeci și sute de oameni care-au zărit-o măcar o dată la chip pe Louise. Fata circulase doar luni și luni de zile prin Paris !

— Alo, Féret ?

— Dumneata ești, patroane ?

Inspectorul Féret lucrase cu Maigret înainte de a se fi transferat la Nisa, unde ceruse să fie mutat din cauza sănătății neveste-si.

— Am primit un telefon, azi-dimineață, în legătură cu persoana de care vă ocupați. Apropo, ați aflat cum o cheamă ?

— Se pare că Louise Laboine.

— Exact. Vreți și detalii ? Să știți că n-am mare lucru. Am așteptat instrucțiunile dumneavoastră și n-am vrut să pornesc o anchetă mai amănunțită. Pe scurt, azi-dimineață pe la opt și jumătate primesc un telefon de la o oarecare Alice Feynerou, vînzătoare de pește... Alo !...

— Ascult.

Maigret își notă, pentru orice eventualitate, numele pe una din hîrtiuțele lui Lognon.

— Ea pretinde că a recunoscut chipul din fotografia publicată în „L'Eclaireur". Dar spune că a cunoscut-o pe fată acum patru sau cinci ani. Louise, care pe vremea aceea era o fetiță, locuia la doi pași de precupeață.

— Ceva detalii ?

— Se pare că mama nu prea-şi plătea datoriile. Asta-i singurul lucru pe care vînzătoarea şi-l aminteşte la perfecţie : „Nişte oameni cărora nu trebuia niciodată să le dai pe datorie..."

— Altceva ?

— Mama şi fiica trăiau într-un apartament destul de confortabil, pe lîngă Avenue Clemenceau. Se pare că mama a fost, la vremea ei, o femeie frumoasă. Se pare că-i mai bătrînă decît e îndeobşte mama unei fete de 15 sau 16 ani. Pe vremea aia trecuse de mult de 50 de ani.

— Din ce trăiau ?

— Mister. Mama stătea toată ziua la oglindă, ieşea mai întotdeauna după prînz şi se întorcea acasă noaptea tîrziu.

— Asta-i tot ? Nici un bărbat în toată combinaţia asta ?

— Nimic. Dac-ar fi fost ceva mai cu scandal, precupeaţa mi-ar fi spus totul cu multă plăcere.

— Cînd s-au mutat din cartier, au plecat împreună ?

— Se pare că da. Într-o bună zi au dispărut fără veste, lăsînd pare-se, cu ocazia asta, şi ceva datorii în urma lor.

— Te-ai uitat cumva să vezi dacă numele de Laboine nu figurează prin dosarele tale ?

— Asta-i primul lucru pe care l-am făcut. Dar n-am găsit nici un Laboine. M-am interesat şi pe la colegi. E unul mai în vîrstă care pare să-şi amintească ceva, dar nu e sigur.

— Ai putea să te ocupi de treaba asta ?

— Mă voi strădui, patroane. Ce anume vă interesează ?

— Totul. Cînd anume a plecat fata din Nisa. Ce s-a întîmplat cu mama. Din ce trăiau. Oamenii cu care se vedeau. Apropo, dacă pe vremea aceea fata avea 15—16 ani, înseamnă că mai mergea la școală. Vrei să verifici la școlile din oraș ?

— Am înțeles. Vă chem eu cum aflu ceva nou.

— Vezi și la cazinou, în legătură cu maică-sa.

— Tocmai la asta mă gîndeam și eu.

Așadar, încă o trăsătură a portretului. Acum, telefonul creionase o fetiță care se ducea în piață după pește și se ciocnea de o precupeață veșnic iritată, din pricină că mama fetiței era rea de plată, și așa mai departe.

Maigret își puse pardesiul și pălăria și coborî. Pe scară întîlni un bărbat între doi jandarmi, dar nu binevoi să-i acorde nici o privire. Înainte de a traversa curtea, intră la Biroul camerelor mobilate. Scrise pe un petic de hîrtie numele Louisei și al Jeaninei Armenieu.

— Vreți să căutați numele astea la fișier ? Cred că în fișele de anul trecut.

Era mai bine ca bietul Lognon să nu știe că Maigret îndeplinea în chipul acesta o parte din treburile lui.

Între timp aversa de ploaie se potolise. Soarele răzbise dintre nori și apa începuse a se usca pe trotuare. Maigret vru să ia un taxi, dar se răzgîndi și se îndreptă încet spre braseria *Dauphine*, unde rămase în picioare în fața barului. Nu prea știa ce-ar avea chef să bea. Lîngă el, doi inspectori dintr-alt serviciu discutau de ieșirea la pensie.

— Ce beți, domnule Maigret ?

S-ar fi zis că-i supărat, dar cei care-l cunoșteau știau că nu-i așa. Nu, nu era supărat, ci departe,

foarte departe și pretutindeni în aceeași clipă. Era cînd în apartamentul văduvei de pe strada Clichy, cînd la vînzătoarea de rochii de pe strada Douai, cînd pe-o bancă în piața Trinité și, de vreo cîteva minute, la Nisa, însoțind o puștoaică în piață, după pește.

Imaginile astea toate se învălmășeau, tulburi încă, dar pînă la sfîrșit trebuia să iasă ceva din ele. Era una, mai ales, de care nu se putea elibera nicicum : un trup gol, un bec orbitor, doctorul Paul în halatul alb, punîndu-și mănușile de cauciuc.

— Dă-mi un Pernod ! spuse el automat.

Nu spusese doctorul Paul că înainte de a fi fost lovită în cap fata a căzut în genunchi ?

Louise trecuse mai întîi pe la „*Romeo*", pe strada Caumartin. Șoferul de taxi băgase de seamă rochia ei sărăcăcioasă. Barmanul o văzuse strecurîndu-se printre dansatori, vorbind cu chelnerul-șef, discutînd cu mireasa.

Apoi, pe jos, prin ploaie. Piața Saint-Augustin, bulevardul Haussman, Faubourg Saint-Honoré.

La ce s-o fi gîndit în timpul ăsta ? Încotro mergea ? Ce aștepta ? Ce spera ?

Bani nu mai avea aproape de loc, pentru o masă doar. Bătrîna doamnă Crémieux o dăduse afară. Prea departe n-a putut să meargă. Și undeva a fost stîlcită în pumni, apoi a căzut în genunchi. Pe urmă, cineva ridică un obiect tare și greu și o izbește în creștet.

Faptul trebuie că s-a petrecut pe la două, conform autopsiei. Dar ce făcuse de la miezul-nopții și pînă la două ? Pentru că după aceea intrase în joc asasinul care s-a dus să depună cadavrul în locul cel mai vizibil din Piața Vintimille.

— Ciudată fată ! mormăi el.

— Ați spus ceva ? întrebă chelnerul.

— Nu, nimic. Cît e ceasul ?

Se întoarse acasă ca să mănînce.

— Apropo de întrebarea de aseară... — spuse doamna Maigret, în timp ce mîncau. M-am gîndit toată dimineața. Știi, mai există o împrejurare cînd o fată vrea să se îmbrace în rochie de seară...

Dar Maigret, lipsit de delicatețea de care dăduse dovadă față de Lognon, murmură absent și fără cruțare :

— Știu. O nuntă.

La care doamna Maigret tăcu chitic.

CAPITOLUL V

Despre o doamnă care își cîștigă viața jucînd la ruletă, despre o fată bătrînă care vrea să spună totul și despre o fetișcană care se ascunde sub pat.

În după-amiaza aceea, Maigret ridică ochii de pe hîrtii și se uită de două, sau poate chiar de trei ori la cer și cum acesta era de un albastru desăvîrșit, cum norii erau zimțuiți cu aur, iar soarele șiroia peste acoperișuri, se întrerupse din lectură oftînd și deschise fereastra.

Dar ori de cîte ori se întorcea la loc, dornic să savureze mireasma de primăvară și efectul fericit al acesteia asupra pipei, hîrtiile de pe birou porneau a foșni, ridicîndu-se în aer și împrăștiindu-se prin toate colțurile camerei.

Acum pe boltă norii își pierduseră culoarea alb-aurie, împrumutînd nuanțe de un cenușiu-albăstrui și ploaia cădea de-a curmezișul, clipocind pe pervazul ferestrei. În timpul acesta, pe podul Saint-Michel, oamenii începură dintr-o dată să păşească mai repede ca într-un vechi film mut, și femeile își țineau rochiile cu mîna să nu le umfle vîntul.

Ploaie. A doua rafală însă nu mai arunca apă, ci fărîme de grindină care săreau ca niște mingi de ping-pong. Închizînd fereastra, comisarul găsi o pietricică în mijlocul camerei.

Ce-o fi cu Lognon ? Tot pe străzi ? Și tot cu privirea încruntată și urechile ciulite, asemenea unui câine de vînătoare adulmecînd cine știe ce urme prin mulțime ? Posibil. Probabil chiar. Pentru că — nici un telefon pînă acum. Și cînd te gîndești că Nasolu' nu-și lua niciodată umbrela cu el ! Și nici nu era omul care să se adăpostească în vreun gang, împreună cu ceilalți trecători, așteptînd cuminte sfîrșitul aversei. Dimpotrivă : inspectorul cunoștea pesemne mari voluptăți simțindu-se udat pînă la piele, singur și neînțeles în mijlocul torentului, ca o victimă a nedreptății funciare și a proprici sale conștiințe.

Janvier năvălise în birou pe la trei. Era — cum rar i se întîmpla — puțin făcut, cu ochii mai aprinși ca de obicei, cu vocea mai plină.

— S-a făcut, patroane !

— Ce s-a făcut ?

După tonul lui Janvier, ai fi crezut că fata trăiește.

— Ați avut dreptate.

— Adică ?

— Am umblat prin toate barurile și toate cafenelele.

— Se vede.

— Louise a intrat într-un bar pe Caumartin, colț cu Saint-Lazare. Chelnerul care a servit-o e unu' Eugène. E un tip chel, locuiește la Beçon-les-Bruyères și are o fată cam de aceeași vîrstă cu moarta.

Janvier strivi țigara în scrumieră și își aprinse alta numaidecît.

— Louise venise pe la zece și jumătate și s-a așezat într-un colț, lîngă casă. Tremura toată de frig. La început a comandat un grog. Apoi i-a cerut lui Eugène o fisă de telefon și a intrat în cabină. Dar a ieșit

numaidecît. Din clipa aceea, patroane, și pînă la miezul nopții a încercat de cel puțin zece ori să vorbească cu cineva la telefon.

— Cîte groguri a băut ?

— Trei. Și din cinci în cinci minute se ridica de la masă, intra în cabină și forma un număr de telefon.

— Pînă la urmă a vorbit ?

— Eugène zice că nu știe să fi vorbit. De fiecare dată însă chelnerul se aștepta s-o vadă izbucnind în lacrimi. Dar n-a plîns. La un moment dat a încercat să intre în vorbă cu ea, numai că fata l-a privit ca prin sticlă. După cum vedeți, orele se potrivesc. Fata a ieșit din magazinul de pe Douai pe la zece și ceva. A coborît încet, pe jos, pînă în Caumartin. Pe urmă a stat un timp în cafenea, încercînd să prindă pe cineva la telefon, după care s-a îndreptat spre „*Romeo*". Pentru o fată, trei groguri nu e rău. Presupun că era amețită.

— Și făr-un ban la ea — remarcă Maigret.

— Așa e, la asta nu mă gîndisem. Și acum, ce fac ?

— N-ai nimic de făcut ?

— Problemele la zi.

Acum se întindea peste birou, la rîndu-i, regretînd într-un fel că ancheta n-a durat mai multă vreme.

Maigret frunzărea felurite dosare, lua note, vorbea din cînd în cînd la telefon cu celelalte servicii. Pe la cinci, Priollet își făcu apariția, întrebîndu-l înainte de a se așeza :

— Deranjez ?

— Nu, de loc. Mă uitam prin niște dosare mai vechi.

— Îl știi pe Lucien ? Lucien, unul din inspectorii mei care locuiește lîngă tine ?...

Da, Maigret își amintea de el, însă cam vag. Lucien era un tip scund, gras și foarte oacheș. Nevastă-sa avea o prăvălie de plante medicinale pe Chemin-Vert. Vara, mai cu seamă, îl vedea adesea așteptînd în pragul magazinului cînd trecea pe-acolo, ori de cîte ori se ducea cu nevastă-sa la masă, la doctorul Pardon.

— Acum un sfert de oră îl întreb și pe Lucien, așa cum i-am întrebat pe toți băieții din serviciul meu...

— În legătură cu Jeanine Armenieu ?

— Da. S-a uitat la mine și a încruntat din sprîncene. «Ciudat — zice. Nevastă-mea tocmai mi-a vorbit de ea la masă, azi. Dar n-am fost atent. Stați o clipă, să văd dacă-mi amintesc ce-a zis. Ah, da : *„Ți-aduci aminte de roșcata aia cu sînii grozavi care stătea în casa de alături ? Ei bine, află că s-a măritat cu un bogătaș. Au închiriat un bar întreg pentru nuntă“*. Nevastă-mea mi-a spus și cum o cheamă. Da, numele era Armenieu. Și-a mai zis... ce-a mai zis ? Da : *„Am impresia că n-o să mai cumpere ventuze de la mine“*».

Așadar, Maigret ar fi putut s-o întîlnească de-o sută de ori pe Jeanine, iar doamna Maigret să tîrguiască în aceeași prăvălie cu ea, pentru că roșcata își făcea mai toate cumpărăturile pe Chemin-Vert.

— Lucien m-a întrebat dacă e cazul să meargă mai departe cu ancheta. I-am spus că, probabil, vei dori să păstrezi afacerea în continuare.

— În legătură cu Santoni n-ați găsit nimic ?

— Nimic interesant. Doar că prietenii lui au fost foarte mirați aflînd că se însoară. Pentru că, pînă acuma, aventurile tipului n-au durat niciodată prea multă vreme.

Ploaia contenise. Soarele strălucea. Începuse să se zvînte. Maigret ar fi vrut să iasă și chiar își luase pălăria și pardesiul, cînd auzi telefonul.

— Alo ! Comisarul Maigret la telefon.

Era Nisa. Féret. Ceva interesant probabil, deoarece vocea inspectorului era la fel de emoționată ca a lui Janvier cu cîteva minute mai înainte.

— Am găsit-o pe maică-sa, patroane ! Dar ca să-i vorbesc a trebuit să alerg pînă la Monte Carlo.

Așa se întîmplă întotdeauna. Te învîrți pe loc ceasuri întregi zile de-a rîndul, cîteodată săptămîni în șir, și deodată informațiile pornesc să curgă toate în aceeași clipă.

— Era la cazino ?

— Mai e și-acum acolo. Mi-a explicat că nu poate să plece de la ruletă pînă ce nu-și recuperează miza și nu cîștigă ceva.

— Se duce în fiecare zi la cazinou ?

— În fiecare zi. Ca și cum s-ar duce la birou. Și joacă pînă cînd cîștigă banii de cosniță. După ce-și face suma, pleacă, fără să mai insiste.

Maigret cunoștea sistemul.

— Cum e vremea pe-acolo ?

— Superbă. Și o mulțime de străini pentru carnaval. Mîine e bătaia cu flori și tocmai se montează tribunele.

— Tot Laboine o cheamă ?

— Pe buletin scrie Germaine Laboine, dar îi place să i se spună Liliane. Crupierii o știu sub numele de Lili. Are cam la șaizeci de ani, e fardată cumplit și împodobită cu bijuterii false. Vezi genul ? De-abia am izbutit s-o smulg de la ruletă, unde se instalase

ca o clientă a casei. Ca s-o scot de acolo a trebuit să-i spun în față : „Fata dumitale a murit !“

Maigret întrebă :

— Va să zică, nu aflase din ziare ?

— Nu citește ziarele niciodată. Oamenii de genul ei nu știu decît una și bună : ruleta. În fiecare dimineață își cumpără gazeta lor, o fițuică unde apar numerele ieșite în ajun și în timpul nopții. Sînt cîțiva care iau același autobuz zi de zi și se năpustesc la mesele de joc ca vînzătoarele la tejghele cînd se deschid marile magazine.

— Și ce-a zis ?

— E greu de spus. Ieșise roșul a cincea oară și ea mizase pe negru. Mai întîi a împins cîteva jetoane pe masă. A morfolit ceva din buze, dar n-am înțeles ce spunea. Ceva mai tîrziu, abia după ce a ieșit, în sfîrșit, negrul, și cînd și-a încasat cîștigul, a acceptat să se ridice de pe scaun. „Cum s-a întîmplat ?“ mă întreabă. „N-ați vrea să mergem puțin pînă afară ?“ — „Acum nu pot. Trebuie să supraveghez masa. De altfel, putem vorbi și aici : nu ne împiedică nimeni. Unde-a murit ?“ — „La Paris“. — „La spital ?“ — „Au găsit-o moartă, în stradă“. — „Un accident ?“ — „O crimă“. Bătrîna părea surprinsă, dar continua să tragă cu urechea la vocea crupierului și la numerele cîștigătoare. La un moment dat m-a întrerupt : „Permiteți ?“ Și s-a repezit să pună niște jetoane într-un pătrățel de pe masa de joc. M-am întrebat dacă nu cumva se droghează. Dar n-aș crede. A ajuns în situația să acționeze ca un automat. Înțelegeți ?

Maigret răspunse că da. Mai întîlnise asemenea cazuri.

— A durat mult pînă să scot ceva de la ea. Tot timpul repeta doar atît : „De ce nu aşteptaţi pînă deseară, cînd mă întorc la Nisa ? Vă spun tot ce doriţi. N-am nimic de ascuns". Auzi, patroane ? Să ştii că are dreptate în felul ei cînd zice că nu poate pleca de la cazino. Oamenii ăştia se duc acolo ca la serviciu şi îşi cîştigă pîinea ! Se înfiinţează la ruletă cu un mic capital, atîta cît le trebuie ca să-şi dubleze miza de cîteva ori. Şi cîtă vreme sînt în stare s-o dubleze şi le iese culoarea, nu riscă nimic. Numai că trebuie să se mulţumească cu un cîştig mic, pentru casă şi masă, şi să ia autobuzul în fiecare zi. Directorul cazinoului îi cunoaşte. Sînt şi cîţiva bărbaţi printre abonaţii ăştia, dar majoritatea-s femei în vîrstă. Cînd e aglomeraţie la cazinou şi mesele-s ocupate, direcţia le dă o sumuliţă, pe care ar fi cîştigat-o oricum după cîteva ceasuri de joc, numai ca să scape de ele şi să libereze locul.

— Stă singură ?

— Da. O să trec pe la ea cînd se întoarce de la cazinou. Doamna Laboine stă într-o cameră mobilată pe strada Greuze, lîngă bulevardul Victor Hugo. Rochiile şi pălăriile de pe ea au cel puţin zece ani. Am întrebat-o dacă a fost măritată. Mi-a răspuns : „Depinde ce înţelegeţi prin măritat". După aceea, mi-a spus că pe vremuri a fost artistă şi că vreo cîţiva ani de zile a făcut turnee în răsărit şi în Asia Mică, sub numele de Lily France. Presupun că vă daţi seama despre ce e vorba... Pe vremuri, la Paris, existau agenţii specializate în recrutarea artistelor de genul ăsta. Fetele învăţau cîţiva paşi de dans sau cîteva cîntece, după care erau expediate în Turcia, în Egipt, la Beirut, unde făceau pe animatoarele în baruri.

— Fata s-a născut... acolo ?

— Nu. În Franţa. Maică-sa avea la ora aceea aproape patruzeci de ani.

— S-a născut la Nisa ?

— Din cîte-am înţeles, da. Adevărul e că nu-i de loc uşor să interoghezi o persoană care stă ţintă cu ochii toată vremea pe-o bilă de ruletă şi care tresare la fiecare oprire a bilei. La sfîrşit, bătrîna a fost categorică : „N-am făcut nimic rău, nu ? Atunci, lăsaţi-mă în pace. Din moment ce v-am făgăduit că deseară o să răspund la toate întrebările dumneavoastră"...

— Asta-i tot ce-ai aflat ?

— Nu. Mai e ceva. Fata a plecat acum patru ani, lăsînd o scrisoare în care spunea că nu se mai întoarce niciodată.

— Cîţi ani avea atunci ? Şaisprezece, mi se pare...

— Şaisprezece-n cap. A plecat de ziua ei chiar şi din clipa aceea n-a mai dat nici un semn de viaţă.

— Maică-sa n-a anunţat poliţia ?

— Nu. Am impresia, de altminteri, că nici nu era prea supărată că a scăpat de ea.

— Şi n-a mai avut nici o veste de la dînsa ?

— A primit o scrisoare după cîteva luni de zile, de la o oarecare domnişoară Poré, care locuieşte pe strada Chemin-Vert şi care o sfătuia, pare-se, să facă bine să-şi supravegheze fata şi mai ales să n-o lase singură, de capul ei, la Paris. Nu cunosc numărul de telefon al domnişoarei cu pricina. Doamna Laboine mi-a promis că mi-l va da deseară.

— Nu-i nevoie. Ştiu unde s-o găsesc.

— Sînteţi la curent cu... ?

— Oarecum.

Maigret îi aruncă o privire lui Priollet, care asculta și el. Aceeași informație venea acum din mai multe locuri.

— La ce oră te întîlnești cu ea ?

— Imediat ce se întoarce la Nisa. Asta poate să-nsemne la fel de bine șapte seara sau douăsprezece noaptea. Depinde de ruletă.

— Sună-mă acasă, în Richard-Lenoir, cum isprăvești.

— Am înțeles, patroane.

Maigret închise telefonul.

— Așadar, după spusele lui Féret — zise el — persoana la care locuia Jeanine Armenieu pe Chemin-Vert ar fi o anume domnișoară Poré. Care domnișoară, în plus, o cunoștea pe Louise Laboine.

— Te duci acolo ?

Maigret deschise ușa.

— Janvier, vii cu mine ?

Cîteva minute mai tîrziu se urcau în mașină. Ajungînd pe strada Chemin-Vert, opriră în fața prăvăliei de plante medicinale. La tejghea — nevasta lui Lucien. Magazinul întunecos mirosea ispititor a sunătoare.

— Domnul Maigret ! Cu ce vă pot servi ?

— Mi se pare că ați cunoscut-o pe Jeanine Armenieu.

— De unde știți ? Bărbatu-meu v-a spus ? Da, tocmai îi vorbisem de ea azi la prînz, fiindcă am citit în ziar despre căsătoria ei. Era o fată frumoasă, chiar foarte frumoasă.

— N-ați mai văzut-o de mult ?

— De vreo trei ani, pe puțin. Un moment... Asta era înainte de avansarea lui Lucien. Să fie deci vreo

trei ani și jumătate. Jeanine era foarte tînără pe vremea aceea, dar deja formată și grozav de femeie. Toți bărbații întorceau capul după dînsa pe stradă.

— Locuia în vecinătate ?

— La domnișoara Poré, o clientă foarte bună de-a noastră, care lucrează la Telefoane. Domnișoara Poré e mătușa Jeaninei. Am impresia că în ultima vreme nu se mai înțelegeau și atunci fata s-a hotărît să se mute singură.

— Credeți că domnișoara Poré o fi acasă ?

— Dacă nu mă-nșel săptămîna asta începe lucrul la șase dimineața și termină la trei. S-ar putea s-o găsiți acasă.

După cîteva clipe, Maigret și Janvier intrară în imobilul de alături.

— Domnișoara Poré ? se adresară ei portăresei.

— La doi, pe stînga. A mai venit cineva la ea...

Casa n-avea lift. Scara era întunecată. În fața ușii atîrna, în locul butonului de sonerie, un cordon de mătase. Trăgînd de cordon, declanșai în casă un clopoțel răgușit.

Ușa se deschise aproape numaidecît. În prag, o femeie sfrijită, cu trăsături ascuțite, cu ochi mici, negri îi privi cu un aer sever.

— Ce doriți ? întrebă ea.

Maigret dădu să răspundă, dar în clipa aceea îl zări înăuntru, în penumbră, pe inspectorul Lognon.

— Îmi pare rău, Lognon. Nu știam că ești aici.

Nasolu' se uită la el cu resemnare. Domnișoara Poré murmură :

— Vă cunoașteți ?

Într-un sfîrșit, îi lăsă să intre. În casă, foarte curat, dar plutea un miros de mîncare. Rămaseră așa, în

sufrageria cea mică, toți patru, fără a ști cum să înceapă.

— Ești de mult aici, Lognon ?

— De vreo cinci minute doar.

Nu era momentul să-l întrebe cum a găsit adresa.

— Ai aflat ceva ?

Dar domnișoara Poré interveni :

— Tocmai începusem să-i spun ce știu, dar n-am terminat. De ce nu m-am dus la poliție cînd am văzut fotografia în ziar ? Pentru că nu eram sigură că-i vorba de Louise. În trei ani și jumătate, oamenii se schimbă, mai ales la vîrsta asta. Pe urmă... În sfîrșit, nu-mi place să mă amestec unde nu-mi fierbe oala.

— Jeanine Armenieu e nepoata dumitale, nu ?

— Da, dar nu despre ea vorbeam. Mă referam la prietena ei. Cît despre Jeanine, e fata fratelui meu vitreg. Un frate pe care n-aș putea să-l felicit pentru felul cum a crescut-o.

— E din sud ?

— Dacă pentru dumneavoastră Lyon-ul e în sud... Săracu' frate-meu lucrează într-o filatură și, de cînd a murit nevastă-sa, nu mai e om.

— Cînd a murit nevastă-sa ?

— Anul trecut.

— Iar Jeanine Armenieu a venit să locuiască la dumneavoastră acum vreo patru ani, dacă nu mă-nșel...

— Da, aproape patru ; Lyon-ul nu-i mai ajungea. Avea șaptesprezece ani și gata, voia să-și trăiască viața... Se pare că toate sînt așa astăzi. Toate. Frate-meu mi-a scris, destul de necăjit, că nu mai poate să-și țină fata acasă, că Jeanine și-a vîrît în cap să plece cu orice preț și m-a rugat s-o găzduiesc. I-am

răspuns, firește, că sînt de acord, ba chiar că mă voi strădui să-i găsesc o slujbă undeva.

Femeia vorbea articulînd silabele toate, ca și cum spusele ei ar fi avut o importanță capitală. Uitîndu-se rînd pe rînd la ei, întrebă deodată :

— Cum se face, dacă sînteți toți de la poliție, că ați venit separat ?

Ce să răspunzi la asta ? Lognon lăsă capul în jos. Maigret zise :

— Lucrăm în sectoare diferite.

Și ca și cum prima gafă n-ar fi fost de ajuns, gazda aruncă, examinînd impresionanta siluetă a lui Maigret :

— Presupun că dumneavoastră sînteți mai mare ? Ce grad aveți ?

— Comisar.

— Comisarul Maigret, cumva ?

Și cum Maigret încuviința din cap, domnișoara Poré îi arătă un scaun.

— Luați loc. Vă spun tot. Vă spun tot. Unde rămăsesem ? A, da, la scrisoarea lui frate-meu ! Pot s-o caut dacă vreți, pentru că la mine nu se pierde nici o scrisoare. Le păstrez pe toate, inclusiv corespondența de familie.

— Nu-i nevoie. Mulțumesc.

— Cum doriți. Pe scurt, am primit scrisoarea, am răspuns și, într-o bună dimineață, pe la șapte și jumătate, nepoată-mea bate la ușă. Numai după detaliul ăsta și puteți să vă dați seama ce fel de om e. De la Lyon la Paris sînt o mulțime de trenuri peste zi, însă dumneaei a vrut neapărat să ia unul de noapte. Pentru că i se părea mai romantic, înțelegeți ?

Noroc că săptămîna aia eram în turul doi. Altminteri... Mă rog, să trecem. Nu zic nimic despre cum era îmbrăcată, nu mai zic nimic nici de coafură. Dar ei i-am zis vreo două, atunci, de la obraz : „Dacă nu ţii să te arate lumea cu degetul prin cartier, ai face bine, fetiţo, să-ţi schimbi felul de-a fi". Locuinţa asta, se împlinesc douăzeci şi doi de ani de cînd stau aici, nu e nici prea mare, nici prea luxoasă nu e, dar oricum, am două dormitoare, aşa încît i-am dat Jeaninei una din camere. Apoi, vreme de-o săptămînă, am ieşit cu dînsa în oraş, să-i arăt Parisul.

— Ce proiecte avea ?

— Ce planuri să aibă ? Să pună mîna pe-un bărbat cu bani, asta urmărea. Dacă e să mă iau după ziare, s-ar zice că a reuşit. Numai că n-aş vrea pentru nimic în lume să trec prin ce-a trecut dînsa.

— Slujbă şi-a găsit ?

— Da. Vînzătoare la un magazin de pe marile bulevarde. O marochinărie, lîngă Piaţa Operei.

— A stat mult acolo ?

Dar bătrîna ţinea să povestească la modul ei, drept care zise :

— Dacă mă-ntrerupeţi tot timpul, îmi pierd şirul. Vă spun tot, n-aveţi teamă ! Vă spun tot ! Va să zică, stăteam aici amîndouă. Sau mai bine zis, îmi închipuiam că locuiam amîndouă aici. Eu o săptămînă din două sînt liberă dimineaţa şi-n cealaltă săptămînă mă-ntorc acasă după trei. Bun. Jeanine s-a instalat. Au trecut cîteva luni. Era iarna. O iarnă foarte friguroasă. Îmi făceam piaţa ca de obicei, pe-aici, prin cartier. De fapt, am început să bănuiesc ceva, din pricina mîncării ; untul, mai ales, dispărea cu mare iuţeală. Pîinea, la fel. Altă dată deschideam bufetul

și nu mai găseam nici o bucățică de carne sau de prăjitură, deși eram sigură că lăsasem acolo destul. „Tu ai mîncat cotletul ?“ — „Da, tanti, m-am trezit azi-noapte și mi-a fost foame“. Pe scurt, ca să n-o lungesc, mi-a trebuit un timp pînă să înțeleg despre ce era vorba. Știți ce făcea ? În timp ce eram plecată la serviciu, nepoată-mea ținea fără știrea mea o persoană în apartament. Nu un bărbat, nu. O fată, o fetișcană mai bine zis. Fata din ziar. Da, fata pe care au găsit-o moartă în Piața Vintimille. Ceea ce dovedește, fie vorba între noi, că avusesem dreptate să fiu îngrijorată, pentru că lucruri dintr-astea nu se petrec chiar așa, cu una cu două.

Mătușa Jeaninei nu simțea niciodată nevoia să-și tragă sufletul. Ședea în picioare, cu spatele la fereastră, cu mîinile împreunate pe pîntecele supt și o ploaie de cuvinte, de fraze se-nșiruiau ca mătăniile.

— Am terminat, fiți liniștit. Nu vreau să abuzez de timpul dumneavoastră... îmi închipui că sînteți ocupat pînă peste cap.

Lui Maigret i se adresa însă, numai lui Maigret. Lognon scăzuse brusc în ochii ei, devenind din actor de frunte simplu figurant.

— Într-o dimineață, pe cînd făceam curat, îmi cade un ghem de ață, care se rostogolește pînă sub patul Jeaninei. Mă aplec să-l ridic și... trebuie să vă mărturisesc că am țipat de groază și mă întreb dacă dumneavoastră n-ați fi făcut la fel în locul meu. Sub pat era cineva. Cineva care se holba la mine cu ochi ca de pisică.

Și încă, slavă Domnului că era femeie ! Oricum, mi-a fost mai puțin frică. Alerg să iau vătraiul, pentru orice eventualitate, și-i zic : „Ia ieși de-acolo !“

Și, culmea era că nu era nici măcar de vîrsta Jeaninei ; dacă avea șaisprezece ani ! Dar să nu vă închipuiți cumva că a plîns sau că mi-a cerut iertare. Nu... Se zgîia tot timpul la mine, ca și cum eu, nu ea, aș fi fost un fel de monstru. „Cum ai intrat în casă ?“ — „Sînt o prietenă a Jeaninei“. — „Și ăsta-i un motiv ca să te ascunzi sub pat ? Ce făceai acolo ?“ „Așteptam să ieșiți din odaie“. — „De ce ?“ — „Ca pe urmă să ies și eu“. Vă dați seama, domnule comisar ? Fata trăia așa, ascunsă, de săptămîni și luni de zile. Sosise la Paris împreună cu nepoată-mea. De cunoscut, s-au cunoscut în tren. Noapte, drum lung, clasa a treia și cum nu puteau să doarmă, au intrat în vorbă și, cum e în tren, pînă dimineața și-au povestit o mulțime de lucruri. Ca fetele. Louise, așa o chema, Louise avea exact atîția bani ca să o scoată la capăt două-trei săptămîni. Atît. La început, și-a găsit o slujbă, lipea timbre pe plicuri la nu știu ce birou, dar se pare că șeful i-a făcut propuneri și că dînsa i-ar fi tras o palmă. Așa zicea ea, poate o fi adevărat, poate nu. Atunci, bineînțeles, a rămas fără bani, au dat-o afară și de la hotel și a venit la Jeanine. Nepoată-mea îi zice : „Uite ce e, o să dormi aici cîteva nopți, pînă îți găsești ceva de lucru“. Mie însă Jeanine n-a îndrăznit să-mi spună nimic. Cum făcea ? După ce plecam la serviciu, o băga pe Louise în casă și pe urmă pînă ce adormeam, fata se ascundea sub pat. În săptămînile cînd eram în schimbul doi, trebuia să șadă sub pat pînă la două jumătate, dat fiind că eu încep lucrul la trei.

Maigret se străduise de la început să nu zîmbească, pentru că mătușica nu-l slăbea din ochi și n-ar fi apreciat de fel nici cea mai măruntă umbră de ironie.

— Pe scurt... — repetă ea.

Era a treia oară, cel puțin, că spunea „pe scurt", fapt care îl împinse pe Maigret să se uite la ceas.

— Dacă vă plictisesc...

— De loc, de loc ! Dimpotrivă !

— Poate aveți o întîlnire...

— Mai am timp.

— Două clipe, și-am isprăvit. Vreau numai să observați că luni și luni de zile, tot ce vorbeam în casa mea a fost auzit de o terță persoană, o aventurieră de a cărei existență habar nu aveam și care îmi spiona toate gesturile. Deschideam ușa, intram în cameră, mă credeam la mine acasă, și cînd colo... cine-și închipuia că... ?

— Cînd i-ați scris mamei ?

— De unde știți ?... Ea v-a spus ?

Chipul lui Lognon trăda dezamăgire. Omul detectase pista Poré cu prețul, probabil, al cîtorva marșuri lungi și istovitoare prin tot Parisul ; și cu hectolitri fără număr de ploaie pe umeri, el care nu se adăpostea niciodată sub o streașină. În schimb, Maigret nici n-avusese nevoie să iasă din birou. Informațiile îi soseau pe tavă, fără a se deranja cîtuși de puțin. Și nu numai că ajunsese la pista Poré aproape în același timp cu Lognon, dar după întrebări s-ar zice că știe și ceva în plus.

— I-am scris. Dar nu imediat. Mai întîi am dat-o afară pe față atrăgîndu-i atenția să nu care cumva să mai pună piciorul pe-aici. De fapt, aș fi putut s-o și dau în judecată.

— Pentru violare de domiciliu ?

— Și. Dar și pentru mîncarea pe care mi-o furase toate aceste luni. Cînd nepoata mea s-a întors, i-am

comunicat de la obraz părerile mele despre ea și despre prietena ei. Jeanine nu era nici dînsa de-soi mai bun, mi-am dat seama de asta cînd și-a luat lucrurile și-a plecat de acasă cîteva săptămîni mai tîrziu, ca să se mute la hotel. Domnișoara avea nevoie de libertate, înțelegeți dumneavoastră! Ca să primească bărbați!

— Sînteți sigură?

— Altminteri de ce a simțit nevoia să stea la hotel, cînd avea aici casă și masă? Am întrebat-o ce-i cu prietena ei. Mi-a spus cum o cheamă și unde locuiește maică-sa. Am stat în cumpănă vreo săptămînă dacă să mă amestec sau nu și-apoi i-am trimis o scrisoare. Mai am și acum copia. Nu știu dacă scrisoarea mea a avut vreun efect. Dar femeia aia nu poate pretinde că nu i-am deschis ochii! Vreți să vedeți copia?

— Nu-i nevoie. V-ați mai văzut cu nepoata dumneavoastră după ce s-a mutat de-aici?

— Nici măcar n-a venit să-mi spună bună-ziua. Iar de Anul nou nici măcar o felicitare. Probabil că toată generația lor e așa. Ceea ce știu despre Jeanine știu de la fratele meu, care de fapt nu înțelege nimic. Pentru că fiică-sa îl îmbrobodește de minune. Are grijă să-i scrie din cînd în cînd, îi povestește că lucrează, că e sănătoasă și îi făgăduiește solemn de fiecare dată că o să vină să-l vadă.

— Nu s-a întors niciodată la Lyon?

— O singură dată, de Crăciun.

— Frați, surori n-are?

— A avut un frate. Dar a murit mai demult, într-un sanatoriu. Pe scurt...

Maigret începuse să numere, automat, de cîte ori revenea această expresie...

— În definitiv, e majoră și vaccinată, îmi închipui că măcar pe fratele meu l-a anunțat de căsătorie. Îmi închipui, zic, pentru că el nu mi-a spus nimic. Am aflat din ziare despre măritiș. Cel mai ciudat lucru e că amica ei a fost omorîtă chiar în noaptea nunții... nu găsiți ?

— Se mai vedeau ?

— De unde să știu ? ! Dacă mi-ați cere părerea, ei bine, eu cred că o fată ca Louise nu-și lasă ușor prietena din mînă. Oamenii de teapa ei, care trăiesc pe spinarea cunoștințelor și se ascund sub paturi, nu se dau în lături de la nimic. Or, Santoni ăsta e, se pare, un tip bogat...

— De cînd n-ați mai văzut-o pe nepoata dumneavoastră ? Cam de trei ani, nu ?

— Trei ani și ceva. O dată, anul trecut prin iulie, am zărit-o întîmplător într-un tren. La gara Saint-Lazare. Mă duceam pentru o zi la Mantes-la-Jolie. Era o căldură înfiorătoare. Eram în concediu și aveam chef să mă duc la țară. Pe linia de alături era un tren, un rapid de lux pentru Deauville, asta am aflat-o mai pe urmă. Trenul nostru pornește și în clipa aia o zăresc pe Jeanine într-un compartiment din trenul de vizavi. M-a văzut și ea, m-a arătat cu degetul cuiva din compartiment și în ultima clipă a binevoit să-mi facă un mic semn ironic.

— Era cu o femeie ?

— Nu știu. N-am văzut cu cine era. În orice caz, mi s-a părut că Jeanine era bine îmbrăcată. De altfel, rapidul acela n-avea decît vagoane de clasa întîi.

Ca de obicei, Janvier luase note, dar nu multe, pentru că poliloghia cucoanei se putea rezuma în cîteva cuvinte.

— Cînd nepoata dumneavoastră locuia aici, eraţi la curent cu relaţiile ei ?

— Păi, după ea, s-ar fi zis că nu vede pe nimeni. Dar ce încredere poţi să ai într-o fată care ascunde oameni sub pat ? !

— Vă mulţumesc, domnişoară.

— Asta-i tot ? Altceva nu mai doriţi să ştiţi ?

— Dacă mai aveţi cumva şi alte informaţii...

— Nu cred. Nu. Dacă între timp, însă, îmi mai amintesc ceva...

Se uita cu părere de rău cum poliţiştii păşesc spre uşă. Tare ar fi dorit, de fapt, să mai aibă ceva de spus ! Lognon îi lăsă pe Maigret şi pe Janvier să treacă înainte, iar el coborî ultimul pe scară. Pe trotuar, comisarul nu prea ştia ce să zică.

— Îmi pare rău, bătrîne. Dacă ştiam că eşti aici...

— N-are nici o importanţă.

— Ai făcut o treabă excelentă. Să nădăjduim că de-acum înainte lucrurile vor merge mai repede.

— Asta înseamnă că nu mai aveţi nevoie de mine ?

— N-am spus asta... Dimpotrivă...

Nevasta lui Lucien se uita la ei prin fereastra magazinului de plante medicinale.

— Deocamdată, însă, n-am nimic anume să-ţi dau de făcut. Poate că ar fi cazul să te odihneşti nitel şi să-ţi vezi de bronşită.

— Nu-i bronşită. E doar un guturai. Vă mulţumesc, oricum, pentru atenţie.

— Să te las undeva ?

— Mulţumesc. Mă duc cu metroul.

Nasolu' voia să marcheze în chipul acesta diferența dintre cei ce merg cu mașina mică și el, care se îndreaptă spre metrou, urmînd — fiindcă era șase seara — să fie strivit în înghesuială.

— Încă o dată felicitări, Lognon. Și dacă afli ceva nou, dă-mi un telefon. De altfel, o să te țin și eu la curent.

Cînd se văzu singur în mașină cu Janvier, Maigret oftă :

— Săracu' Lognon ! Aș fi dat orice să fi ajuns după plecarea lui.

— Mergeți la „Quai" ?

— Nu. Lasă-mă acasă.

Era la doi pași de bulevardul Richard Lenoir. Timp ca să comenteze cele aflate nu mai aveau. Amîndoi se gîndeau, fără îndoială, la puștanca de 16 ani, care fugise de-acasă, și care trăise ascunzîndu-se luni de-a rîndul, zi de zi, sub un pat.

Văduva Crémieux o înfățișase în chip de orgolioasă care nu catadicsește să vorbească cu nimeni. Rose, servanta familiei Larcher, a văzut-o stînd singură, ore întregi, pe o bancă în parcul Trinité. Tot singură intrase, de două ori, în magazinul domnișoarei Irène. Singură iarăși intrase la „*Romeo*" și tot singură ieșise de-acolo, refuzînd oferta șoferului de taxi, a aceluiași șofer care mai tîrziu o zărise traversînd piața Saint-Augustin, în ploaie, și apoi, încă o dată, în Faubourg Saint-Honoré.

După aceea, singurătatea aceasta toată se preschimbase într-un trup aruncat pe asfaltul ud de ploaie din Piața Vintimille.

Capa de velur dispăruse. Dispăruse şi poşeta argintie împrumutată la nouă seara. Ba, în plus, dispăruse şi unul din pantofii cu toc Louis XV.

— Pe mîine, patroane.

— Pe mîine, Janvier.

— Aveţi să-mi daţi vreo treabă, ceva ?

Era cu neputinţă să discute cu Jeanine Armenieu, actualmente doamna Santoni, care îşi petrecea luna la miere la Florenţa.

— Aştept pe deseară un telefon de la Nisa.

Mai erau atîtea goluri de umplut... Şi undeva era cineva care-o omorîse pe Louise, transportînd după aceea trupul pînă în Piaţa Vintimille.

CAPITOLUL VI

În care-i vorba despre un tată ciudat, precum și despre scrupulele lui Maigret.

În timpul mesei, doamna Maigret vorbi despre fata vecinei, care fusese în ziua aceea pentru prima dată la dentist și care spusese că... De fapt, ce-a zis fata vecinei ? Maigret nu-și dădea seama că ascultă numai pe jumătate, cu gîndul aiurea. Se uita vag la nevastă-sa, care vorbea fără contenire, ca și cum ar fi îngînat o melodie plăcută și care se întrerupse deodată, întrebînd :

— Nu-i nostim ?

— Îhî... e tare caraghios !

Maigret nu fusese atent. I se întîmpla uneori. În asemenea clipe, își privea interlocutorii cu niște ochi mari și ficși peste măsură, iar neinițiații nu știau că pentru ochii aceia făptura lor constituia un fel de perete doar sau un fundal.

Doamna Maigret nu insistă și plecă să spele vasele, în vreme ce comisarul se instală în fotoliu și deschise ziarul. Cînd doamna Maigret isprăvi cu vasele, în cameră nu se mai auzea pic de zgomot, doar din timp în timp foșnetul paginilor întoarse ale gazetei și ploaia de afară.

Pe la zece, Maigret împături cu grijă ziarul și nevastă-sa nădăjdui o clipă că se va duce la culcare.

Dar Maigret scoase o revistă dintr-un teanc de-alături, pornind a citi din nou. Atunci, la rîndu-i, doamna Maigret continuă să coasă, murmurînd din cînd în cînd fraze fără de însemnătate, ca să umple tăcerea. Nu contează dacă el răspunde sau nu, sau dacă se mulțumește doar să mormăie nu știu ce în barbă ; dar așa, cu vorbe îngînate, era totul mai intim.

Vecinii de deasupra stinseseră radioul și se culcaseră.

— Aștepți ceva ?

— S-ar putea să primesc un telefon.

Féret îi făgăduise că va discuta mai pe îndelete cu mama Louisei, îndată după întoarcerea ei de la Monte Carlo. Dar s-ar putea ca Féret să întîrzie din pricina altor treburi. Probabil că erau prinși acolo pînă peste cap din cauza bătăii cu flori de a doua zi.

După un timp, doamna Maigret constată că soțul ei uită să întoarcă paginile. Nevasta mai aștepta un timp destul de îndelungat, după care spuse :

— Ce-ar fi să mergem totuși la culcare ?

Unsprezece și ceva. Maigret încuviință și mută telefonul în dormitor, așezîndu-l pe noptieră.

Se dezbrăcară, pe urmă se duseră pe rînd la baie, îndeplinind toate micile ritualuri de fiece zi. Odată culcați, Maigret stinse lumina și se întoarse spre nevastă-sa ca s-o sărute.

— Noapte bună.

— Noapte bună. Încearcă să dormi.

Comisarul se gîndea la Louise Laboine și la celelalte personaje care se iviseră din neant, unul după altul, ieșind din anonimat cu gîndul de a alcătui fetei un soi de cortegiu. Ceva nou totuși, în comparație cu gîndurile de mai înainte ; personajele deveneau cu

fiecare ceas tot mai nedesluşite şi groteşti, de parc-ar fi jucat rolurile altora, încurcîndu-se, încîlcindu-se.

După o vreme, Maigret avu impresia că joacă şah, dar era atît de istovit, iar partida dura de-atîtea ceasuri fără oprire, încît nu mai izbutea să recunoască figurile ; confunda regina cu regele, calul cu nebunii şi nu mai ştia unde-a pus turele. Şi totul era înecat într-o stare de nelinişte, pentru că şeful se uita la el cu ochi gravi. Partida era de o importanţă covîrşitoare pentru Quai des Orfèvres. Cine era partenerul comisarului ? Lognon, care zîmbea sarcastic, aşteptînd, sigur pe sine, prilejul de a-l face pe Maigret şah mat.

Nu ! Asta nu ! Cum o să piardă partida ? Era întreg prestigiul poliţiei de la „Quai" în joc. Dovadă că încremeniseră toţi în spatele lui, chibiţîndu-l cu emoţie ! Lucas, Janvier, micul Lapointe, Torrence şi alţi cîţiva, ale căror chipuri însă nu mai izbutea să le deslueascã.

— Ai suflat ! mîrîi Lognon la adresa unui chibiţ care se afla în spatele comisarului... Dar, lasă... nu face nimic...

El era singur. Şi nimeni lîngă el să-i dea o mînă de ajutor. Dac-ar cîştiga, oh ! ce-o să spună lumea ?

— Suflă cît poftesti ! Numai să nu vă prind că trişaţi ! Asta-i tot ce vreau : să nu se trişeze.

De ce şi-o fi închipuind Nasolu' că Maigret vrea să trişeze ? Obişnuia oare comisarul să facă aşa ceva ? Trişase vreodată în viaţa lui ?

Să găsească regina doar — asta era cheia partidei — şi ar scăpa de buclucuri. Dar unde-o fi regina ? Ia să cercetăm încă o dată pătrăţelele, unul cîte unul. Nu se poate să se fi pierdut !

Telefonul sună strident. Maigret întinse mîna, bîjbîind o clipă pînă să găsească comutatorul.

— Nisa la telefon.

Ceasul deşteptător arăta orele unu şi zece minute.

— Dumneata eşti, patroane ?

— O secundă, Féret.

— E cam tîrziu. Îmi pare rău că v-am trezit din somn...

— Nu, nu... Ai făcut foarte bine.

Bău o gură de apă. Apoi îşi aprinse pipa pe care o pusese alături, pe noptieră. Mai avea în ea ceva tutun.

— E-n regulă ! Dă-i drumul !

— Nu ştiam ce să fac. Despre afacere nu ştiu decît ce scrie în gazete şi mi-e greu să-mi dau seama ce e important şi ce nu.

— Ai vorbit cu doamna Laboine ?

— Tocmai de la ea vin. S-a întors abia pe la unsprezece şi jumătate de la Monte Carlo. Am fost acasă la dînsa. Locuieşte într-un fel de pensiune unde, la prima vedere cel puţin, s-au adunat numai babe ţicnite ca şi ea. Ce e mai curios e că toate au fost la vremea lor actriţe. Mai locuieşte acolo şi o fostă călăreaţă de circ, şi, capac la toate, patroane, dacă e să crezi ce zice, a cîntat pe timpuri la Operă. Or, e foarte greu să vă explic ce-am simţit cînd am intrat acolo. Unşpe jumate, dar nu se culcase nimeni. Seara, cucoanele care nu se duc la cazinou stau la cărţi, într-un salon mobilat ca acum o sută de ani. Ai impresia că eşti la muzeul Grévin. Vă plictisesc ?

— Nu.

— Vă spun toate astea pentru că ştiu că vă place să vedeţi lucrurile cu ochii dumneavoastră. Şi cum n-aţi putut veni pînă aici...

— Spune mai departe...

— Mai întîi, acuma m-am lămurit de unde vine. Taică-său a fost învățător într-un sat din Haute-Loire. Fata a plecat la Paris, pe cînd avea optsprezece ani. A făcut figurație doi ani la Châtelet... și la sfîrșit a căpătat niște rolișoare, cîțiva pași de dans adică, în „Ocolul pămîntului în 80 de zile", în „Michel Strogoff" și așa mai departe. De la Châtelet a trecut la Folies-Bergères. După Folies, a plecat în turneu, primul ei turneu, cu o trupă, în America de Sud, unde a rămas cîțiva ani de zile. Date mai precise n-am izbutit să scot de la ea, pentru că se-ncurcă la tot pasul. Alo! Se aude? M-am întrebat dacă nu cumva se droghează. Dar după ce am văzut-o mai îndeaproape, n-aș crede că e vorba de așa ceva. În fond nu-i prea inteligentă; și poate că nici nu e ca altele.

— N-a fost măritată niciodată?

— Ajung și la asta. Cînd împlinise vreo treizeci de ani, a început să lucreze prin barurile din Răsărit. Era înainte de război, bineînțeles. A trecut prin București, prin Sofia, pe la Alexandria. A stat cîțiva ani la Cairo și se pare că a ajuns pînă la Adis-Abeba. Patroane, informațiile astea a trebuit să le scot de la ea fărîmiță cu fărîmiță. Bătrîna se prăbușise într-un fotoliu, își mîngîia picioarele umflate și, la un moment dat, mi-a cerut voie să-și scoată corsetul. Pe scurt...

„Pe scurt"-ul de la Nisa îi aminti lui Maigret de domnișoara Poré, mătușa Jeaninei Armenicu, cu-al ei monolog fără sfîrșit. Doamna Maigret îl observa cu un ochi deschis.

— La treizeci și opt de ani a ajuns la Istanbul. Acolo l-a întîlnit pe un oarecare Van Cram.

— Cum ai spus ?

— Julius van Cram, un olandez, după cît se pare. Dacă e să ne luăm după spusele ei, cetățeanul era un gentleman în toată puterea cuvîntului și locuia la „Pera-Palace".

Maigret se încruntase, încercînd să-și aducă aminte de unde cunoștea numele ăsta. Era încredințat că nu-l aude pentru prima oară.

— Nu știi ce vîrstă avea Van Cram ?

— Era, oricum, mult mai în vîrstă decît ea. Pe vremea aceea trecuse de cincizeci, ceea ce înseamnă că acum trebuie să aibă cam șaptezeci de ani.

— A murit ?

— Nu știu. O clipă ! Aș vrea să vă povestesc lucrurile în ordine, ca să nu-mi scape ceva. Bătrîna mi-a arătat o fotografie de-a ei, făcută atunci la Istanbul. Trebuie să recunosc că se ținea bine, era încă o femeie frumoasă, nițel cam coaptă, ce-i drept, dar cu un fel de maturitate foarte apetisantă.

— Van Cram... auzi ?... Cu ce se ocupa ?

— Se pare că femeia nu s-a interesat niciodată cu ce se îndeletnicește. Am înțeles însă că olandezul vorbea curent mai multe limbi, mai ales engleza și franceza. Ah, să nu uit : și germana. Umbla pe la ambasade, era invitat la recepții. Se pare că s-a îndrăgostit de ea și că au trăit împreună un timp.

— La „Pera-Palace" ?

— Nu. Îi închiriase un apartament la doi pași de hotel. Să nu vă supărați dacă n-am date mai precise. Dacă ați ști cît m-am chinuit pînă să scot informațiile astea de la ea ! Una-două, se întrerupea ba

să-mi povestească despre o femeie pe care-a întîlnit-o în cutare cabaret, ba despre viața ei zbuciumată. Pe urmă începea să geamă : „Știu că mă socotiți o mamă rea...“ La un moment dat mi-a oferit un păhărel cu lichior. Dacă nu se droghează, atunci în orice caz trage la măsea ! „Dar niciodată înainte de cazinou ! așa mi-a spus. Și nici în timpul jocului nu beau. Doar un păhărel după aceea, ca să înfrînez tensiunea nervoasă“. Mi-a mai explicat pe urmă că dintre toate activitățile umane, jocul la ruletă este cea mai epuizantă... Să ne întoarcem însă la Van Cram. Trec cîteva luni și, într-o bună zi, femeia își dă seama că e însărcinată. Era pentru prima dată cînd i se întîmpla așa ceva. Nici nu-i venea să creadă, de fapt. Cum îl vede pe Cram, îi comunică noutatea, încredințată fiind că respectivul o va sfătui să se descotorosească de copil.

— Ar fi fost în stare ?

— Nu știe. Laboine vorbește despre întîmplarea cu pricina ca despre-o farsă stupidă pe care i-a jucat-o soarta. „Aș fi putut să rămîn însărcinată de o sută de mii de ori pînă atunci, și mi s-a întîmplat asta la treizeci și opt de ani !“ Astea-s cuvintele ei. Van Cram n-a suflat o vorbă. Ba trec cîteva săptămîni, și îi propune să se mărite cu el.

— Unde s-au căsătorit ?

— La Istambul. De-aici și-o sumedenie de complicații. Cred că, de fapt, Laboine era îndrăgostită lulea de olandez... Altminteri... Cram a luat-o de mînă, a dus-o într-un birou habar n-are unde anume, a iscălit niște hîrtii și i-a jurat credință pînă la finele vieții. Din clipa cînd olandezul spunea că

sînt căsătoriți, ea era convinsă că așa este. Mai trec cîteva zile și Cram îi zice :

„Hai să ne instalăm în Franța".

— Împreună ?

— Da. S-au îmbarcat pe un vapor italian și au ajuns la Marsilia.

— Pașaportul ei era pe numele de Van Cram ?

— Nu. Tocmai că am întrebat-o și eu. Se pare că n-au avut timp să-i schimbe pașaportul. Au stat două săptămîni la Marsilia și pe urmă s-au mutat la Nisa. Unde s-a născut copilul...

— Unde locuiau ? La hotel ?

— Nu. Într-un apartament, destul de confortabil, pe lîngă Promenade des Anglais. După două luni Van Cram iese să-și cumpere țigări, și de-atunci nu s-a mai întors.

— Vreo veste de la el, nimic ?

— I-a scris de cîteva ori... de la Londra, de la Copenhaga, de la Hamburg, de la New York, și de fiecare dată îi trimitea ceva parale.

— Sume mari ?

— Uneori, da. Alteori, mai nimic. Dar o ruga mereu să-i scrie despre ea și mai ales cum o duce fetița.

— I-a scris ?

— Da.

— La post-restant, presupun.

— Da. Și de-atunci s-a pus pe ruletă. Între timp, fetița a crescut, a mers la școală...

— Louise nu și-a văzut niciodată tatăl ?

— Cînd să-l vadă ? Avea două luni cînd a plecat. Și de-atunci nu s-a mai întors în Franța, cel puțin după cîte știe nevastă-sa. Ultimul mandat, expediat

acum un an, era destul de frumușel, numai că bătrîna a pierdut toți banii într-o noapte.

— Van Cram n-a întrebat-o niciodată unde-i fata ? Știa că Louise a plecat la Paris ?

— Da. Numai că mama nu cunoștea adresa fetei.

— Asta-i tot, bătrîne ?

— Cam. N-am avut impresia că-i foarte, foarte sinceră cînd pretinde că nu știe nimic despre felul cum își cîștigă bărbatu-său existența... Apropo, era să uit principalul... Acum cîțiva ani, cînd a trebuit să-și schimbe buletinul, a vrut să și-l facă pe numele de Van Cram. Bun. I se cere certificatul de căsătorie, drept care Germaine Laboine scoate singura dovadă pe care o avea, și anume hîrtia de la Istanbul, scrisă în turcește. Băieții de la poliție examinează actul cu atenție și-l trimit, spre autentificare, la consulatul turcesc. Rezultatul : hîrtia n-are nici o valoare, doamna nu-i măritată de fel.

— A fost supărată cînd a aflat ?

— Nu. Am impresia că n-o mai poate supăra nimic. Cu o excepție doar : să iasă roșul de douăsprezece ori taman cînd ea a riscat o martingală pe negru. Cînd stai de vorbă cu dînsa, patroane, parcă n-ai avea de-a face cu o persoană cu adevărat vie. Parcă trăiește într-altă lume decît noi. De pildă, cînd i-am vorbit despre fata ei, nu s-a emoționat de loc. A zis doar atît : „Sper că n-a suferit prea mult...“

— Îmi închipui că te duci la culcare...

— Aș vrea eu, dar nu ține... Trebuie să fug pînă la Juan-les-Pins ; au prins un trișor la cazinou. Mai aveți nevoie de mine ?

— Deocamdată, nu. O clipă ! Ți-a arătat cumva fotografia lui Cram ?

— Am discutat cu ea și despre asta. Se pare că n-a avut decît una, și aceea păstrată fără voia lui. Van Cram avea oroare de fotografii. Apoi, cînd fata a plecat la Paris, fotografia a dispărut. Probabil, zice bătrîna, că Louise o fi luat fotografia cu ea.

— Mulțumesc.

Maigret închise și, în loc să pună capul pe pernă și să stingă lumina, se sculă, umplîndu-și o nouă pipă.

Văduva Crémieux îi pomenise de o fotografie aflată în portmoneul chiriașei sale, dar comisarul era atît de absorbit de fata însăși, încît n-a mai acordat însemnătate faptului. Rămăsese în picioare, în pijama și papuci. Nevastă-sa nu-l întrebă nimic. Comisarul se gîndea la Lognon ; poate și din pricina visului. Oare nu-i făgăduise adineaori, aruncînd vorbele... așa... la întîmplare : „O să te țin la curent...“ ?

Or, apariția lui Julius Van Cram putea să schimbe cursul anchetei.

— Las' că-i telefonez mîine dimineață — murmură el, cu jumătate de gură.

— Ai spus ceva ?

— Nimic. Vorbeam de unul singur.

După care, porni să caute în cartea de telefon numărul de acasă al Nasolului. Piața Constantin-Pecqueur. În felul acesta nu putea să-și mai facă nici un reproș.

— Alo ! Aș putea vorbi cu soțul dumneavoastră, dacă nu vă supărați ? Îmi pare rău că v-am trezit, dar...

— Nu dormeam. Eu nu dorm niciodată mai mult de-o oră sau două pe noapte.

Era doamna Lognon, cu glasu-i acru și veșnic plîngăreț.

— Comisarul Maigret la telefon.

— Știu, v-am recunoscut vocea.

— Aș vrea să vorbesc ceva cu soțul dumneavoastră, dacă se poate.

— Credeam că sînteți împreună! În orice caz, mi-a spus că are ceva de lucru pentru dumneavoastră.

— La ce oră a plecat de-acasă?

— Imediat după masă. A mîncat în mare grabă și a fugit, spunîndu-mi că nu se va întoarce, probabil, pînă dimineața.

— Nu v-a spus unde se duce?

— Parcă-mi spune vreodată!

— Vă mulțumesc.

— Va să zică, nu-i adevărat că lucrează cu dumneavoastră...

— Ba da.

— Atunci cum se face că nu știați...?

— Nu sînt obligat să-i știu toate mișcările.

Doamna Lognon nu părea prea convinsă de argumentele comisarului și-l bănuia că minte pentru a-l acoperi pe bărbatul ei, drept care avea de gînd să mai întrebe ceva. Dar Maigret închise, apoi chemă imediat Secția a 2-a, unde de serviciu era un anume Ledent.

— Lognon nu-i pe-acolo?

— N-a dat pe la Secție toată noaptea.

— Mulțumesc. Dacă vine, spune-i, te rog, să mă sune acasă.

— Am înțeles, domnule Maigret.

Atunci îi veni o idee. O idee neagră, cam ca-n vis. Brusc, îl îngrijoră faptul că Lognon era pe drumuri fără nici un indiciu asupra a ceea ce e pe cale să

facă. Prin barurile de noapte nu mai era nimic de anchetat. Cu şoferii de axi se vorbise. „*Romeo*", la prima vedere cel puţin, nu mai putea furniza nimic.

Or, Lognon pornise la vînătoare noaptea. Să tragem concluzia că a descoperit o urmă nouă ?

Maigret nu-şi invidia colegii şi cu atît mai puţin pe inspectorii din subordine. Ori de cîte ori o afacere se termina cu bine, spunea că lor le revine meritul. Declaraţii presei rareori i se întîmpla să acorde. Vezi ? Chiar în după-amiaza asta îl împuternicise pe Lucas să discute cu ziariştii acreditaţi pe lîngă „Quai".

Şi, totuşi, acuma era cam iritat. Pentru că, precum în partida de şah din vis, Lognon era singur, în vreme ce Maigret se sprijinea pe întreaga organizaţie a Poliţiei judiciare, plus brigăzile mobile şi întreaga maşină poliţienească.

Gîndul astfel ivit îl cam ruşina, ce-i drept, dar nu-i alungă ispita de a se îmbrăca şi a alerga la Quai des Orfèvres. Avea de lucru acolo, acum, cînd a aflat a cui era fotografia pe care Louise Laboine o furase de la maică-sa şi o păstra cu grijă deosebită.

Nevastă-sa îl văzu ducîndu-se în sufragerie, umblînd la bufet şi scoţînd de-acolo o sticlă de rachiu.

— Nu te mai culci ?

Logic vorbind, Maigret ar fi trebuit să plece. Instinctul, la rîndu-i, îl împingea în aceeaşi direcţie. Dacă nu s-a dus totuşi, a fost ca să-i ofere lui Lognon o şansă şi să se pedepsească singur pentru gîndul cel păcătos.

— Am impresia că „afacerea" nu-ţi dă pace...

— E destul de complicată.

Ciudat. Pînă acum se gîndise numai la victimă, nu și la asasin. Motiv pentru care toată ancheta se desfășurase în direcția Louisei. Acum cînd, în sfîrșit, aflaseră cîte ceva despre fată, era posibil să se nască întrebarea : Cine a ucis-o ?

Dar Lognon pe unde umbla? Maigret se uita pe fereastră. Cerul era senin, lună plină, plină... Ploaia contenise. Acoperișurile sclipeau.

Maigret își goli pipa, se întinse greoi și spuse, sărutîndu-și nevasta :

— Să mă trezești la ora obișnuită.

De data asta dormi somn fără vise. Cînd își bău cafeaua, adusă la pat, soarele bătea în fereastră. De la Lognon — nici un telefon ; ceea ce însemna că nu trecuse nici pe acasă, nici pe la birou.

La Quai des Orfèvres asistă la raport, dar nu luă parte la discuții și urcă numaidecît la Arhive. Acolo, se înșiruiau kilometri întregi de rafturi cu dosarele tuturor acelora care avuseseră de-a face cu Justiția.

Funcționarul care-i deschise era îmbrăcat într-un halat cenușiu, ca de magaziner, și odaia mirosea a hîrtie veche, de parc-ai fi pătruns într-o bibliotecă publică.

— Fii bun, te rog, și uită-te dacă ai ceva pe numele Van Cram. Julius Van Cram.

— Caz recent ?

— Nu. De vreo douăzeci de ani.

— Așteptați rezultatul aici ?

Maigret se așeză pe un scaun. După zece minute, funcționarul îi înmînă un dosar pe numele Van Cram ; dar era vorba de un anume Joseph Van Cram, agent de asigurări, Paris, strada Grenelle,

care fusese condamnat cu doi ani în urmă pentru fals și avea numai douăzeci și opt de ani.

— Alți Van Cram nu mai ai ?

— Numai un Von Kramm, cu un K și doi de m, și acela a murit la Colonia, acum douăzeci și patru de ani.

Mai erau și alte dosare, jos. Ele priveau nu numai persoanele condamnate, ci și pe acelea care avuseseră de-a face cîndva, într-un fel sau altul, cu poliția. Dar și acolo, aceleași nume : Van Cram, agent de asigurări. Și Von Kramm din Colonia.

Cercetînd lista aventurierilor internaționali, eliminînd persoanele care nu trăiseră în Orientul Apropiat și excluzînd bărbații de-o vîrstă ce nu corespundea vîrstei soțului doamnei Laboine, Maigret reținu o fișă care purta mențiunea :

„Hans Ziegler, alias Ernst Marek, alias John Donley, alias Joey Hogan, alias Jean Lemke (numele și originea adevărate necunoscute). Specialist în furturi în gen american. Vorbește curent franceza, engleza, germana, olandeza, italiana și spaniola. Puțin poloneza".

Poliția din Praga trimisese la „Quai", acum treizeci de ani, fotografia unui anume Hans Ziegler, care dobîndise, prin fraudă și cu ajutorul unui complice, o importantă sumă de bani. Hans Ziegler declarase că s-a născut la München. Pe vremea aceea purta mustăți blonde.

După un timp, aceeași persoană apărea la Londra sub numele de John Donley, născut la San Francisco, și la Copenhaga, unde fusese arestat sub numele de Ernst Marek.

Apoi își făcu apariția în alte părți și sub identități noi : Joey Hogan, Jules Stieb, Carl Spangler.

Înfățișarea i se schimba și ea o dată cu anii. La început era un bărbat înalt și slab, dar cu o constituție puternică. Treptat-treptat, căpătase burtă, precum și o anume demnitate.

Se ținea bine și era îmbrăcat cu grijă. La Paris, locuise odată într-un mare hotel de la Champs-Elysées, la Londra — la Savoy. Frecventa pretutindeni mediile cele mai selecte și activitatea lui era aceeași în toate locurile. Însușindu-și o tehnică de mult inventată și perfecționată de alții, o aplica cu o îndemînare rară.

Lucra împreună cu un complice, necunoscut însă poliției. Se știa despre acesta doar că e mai tînăr și vorbește cu accent din Europa Centrală.

Individul intra într-un local elegant, punea ochii pe-o victimă, un tip vizibil cu bani, preferabil industriaș sau negustor de provincie.

După ce consuma cîteva pahare cu victima, Jean Lemke, sau Jules Stieb, sau John Donley, de la caz la caz, începea să se plîngă că nu cunoaște țara.

— Am neapărată nevoie de un om de încredere — mărturisea el. Am fost însărcinat cu o treabă și mă întreb cum voi reuși s-o duc la bun sfîrșit. Mi-e tare teamă să nu mă fraierească cineva !

Actul doi varia după împrejurări, dar în esență lucrurile erau identice. O doamnă bătrînă și putred de bogată, preferabil americană, dacă discuția, firește, avea loc în Europa, îi încredința se o sumă importantă de bani pentru a fi distribuită unui număr de persoane în nevoie și virtuoase. Banii sînt sus, în

camera lui. Dar cum să-i găsească el pe nevoiașii virtuoși, cînd nici nu cunoaște țara ? Cum ?

A, da ! Doamna cea bătrînă specificase că o parte din bani, o treime, să zicem, sau un sfert, poate fi folosită pentru acoperirea cheltuielilor de rigoare : cercetări, alergătură etc.

Oare prietenul său — pentru că sîntem prieteni, nu ?... — și care este, fără îndoială, un om cinstit (asta se vede da la o poștă), n-ar fi dispus să-l ajute ? Bineînțeles, treimea respectivă va fi împărțită pe din două... Iar suma nu-i de loc de lepădat.

Numai că trebuie să fie prudent, așa încît se simte obligat a solicita anume garanții... Prietenul lui n-avea decît să depună o anumită sumă de bani la bancă, pentru a-și dovedi buna-credință.

— Așteptați-mă un moment, dacă sînteți amabil... Sau, mai bine să urcăm la mine în cameră.

Banii erau acolo. O servietă doldora de bancnote. Teancuri-teancuri.

— Luăm servieta cu noi, trecem pe la banca dumitale... acolo scoți banii pentru garanție...

Banca varia de la țară la țară.

— Pe urmă, mergem să depunem totul pe numele meu. În schimb, eu vă înmînez servieta, iar dumneavoastră veți distribui banii cum socotiți de cuviință. Bineînțeles, după reținerea sumei despre care am discutat, pentru cheltuieli.

De la hotel, în taxi. Aici servieta cu bani era așezată între cei doi. Victima cobora, își scotea banii de la bancă, urca din nou. Apoi, cînd ajungeau în fața băncii lui Lemke, alias Stieb, alias Ziegler etc. — de obicei o clădire importantă din centrul

orașului — individul lăsa servieta în grija tovarășului său.

— Mă întorc într-o clipă...

Și se repezea înăuntru cu banii victimei, care victimă nu-l mai vedea niciodată. Și care, în plus, descoperea foarte curînd că teancurile din servietă, cu excepția celor de deasupra — cîteva — nu erau alcătuite din bancnote, ci din ziare vechi.

Uneori, omul era arestat. Dar poliția nu mai găsea nimic compromițător asupra lui. Ia banii de unde nu-s. Complicele îl așteptase în mulțimea din fața băncii, luase pachetul și pe-aici ți-e drumul.

Într-un dosar trimis de poliția daneză, într-un singur dosar, se specifica :

„În urma unor informații pe care însă nu le-am putut verifica, se pare că de fapt este vorba de un supus olandez, numit Julius van Cram, născut la Groningen. Băiat de familie bună, Van Cram a lucrat, pe la 22 de ani, într-o bancă din Amsterdam, unde tatăl său era administrator. Educație excelentă. Vorbea mai multe limbi. A frecventat Yacht-clubul din Amsterdam.

Doi ani mai tîrziu a dispărut din oraș și după cîteva săptămîni s-a constatat că-și însușise o parte din fondurile băncii".

Din păcate, poliția nu izbutise să-și procure fotografii de-ale lui Van Cram și nici nu poseda amprentele sale digitale.

Confruntînd datele, Maigret făcea o altă constatare, nu lipsită de interes : spre deosebire de majoritatea răufăcătorilor și escrocilor, tipul nu lucra de două ori la rînd. Aștepta săptămîni în șir dacă

nu chiar luni, își pregătea lovitura pe-ndelete, și întotdeauna era vorba de sume serioase.

După care apărea din nou, peste cîțiva ani, și la celălalt capăt al lumii, jucîndu-și jocul, cu îndemînarea dintotdeauna, pînă în cele mai mici detalii.

Această periodicitate arată că omul aștepta de fiecare dată, pentru a porni la drum, momentul cînd banii se topeau ? Dar n-avea nici o rezervă ? N-avea niște bani ascunși undeva ?

Ultima ispravă data de șase ani. Locul : Mexic.

— Lucas, vrei să vii puțin la mine ?

Lucas se uită cu mirare la dosarele îngrămădite pe birou.

— Aș vrea să trimitem cîteva telegrame. Mai înainte, însă, trimite pe cineva la văduva Crémieux, în strada Clichy, ca să controleze dacă persoana asta e una și aceeași cu bărbatul din fotografie. Mă refer la fotografia din poșeta fetei.

Apoi, înșirui pe o foaie de hîrtie țările unde lucrase tipul și, în dreptul fiecărei țări, numele sub care era cunoscut.

— Dă-i un telefon și lui Féret, la Nisa. Spune-i să se mai ducă o dată la doamna Laboine și să vadă dacă nu poate afla, mai știi ? data și țara de unde a trimis Van Cram mandatele poștale. N-aș prea crede că bătrîna păstrează recipisele, dar să nu neglijăm nimic.

Se întrerupse deodată.

— Nu știi nimic despre Lognon ?

— Trebuia să telefoneze ?

— Poate. Vrei să-l suni acasă ?

La capătul celălalt al firului, doamna Lognon.

— Soțul dumneavoastră s-a întors ?

— Nu. Tot nu știți unde e ?

Începuse să se îngrijoreze. Maigret, la rîndu-i, simțea cum îl cuprinde o anume grijă.

— Presupun — zise el, ca s-o liniștească — presupun că urmărește pe cineva, afară din oraș.

Aruncase vorba „urmărire" așa, într-o doară, și trebui să suporte tînguirile doamnei Lognon care se văita că nu știu cum se face, dar bărbatul ei capătă întotdeauna sarcinile cele mai neplăcute și primejdioase.

Ce să-i răspundă ? Că, matematic, ori de cîte ori Lognon nimerea într-o încurcătură, era din pricină că acționase de capul lui, și în nouă cazuri din zece împotriva instrucțiunilor primite ?

Rîvnea într-atîta, săracu' Lognon, să facă lucrurile bine, și avea o asemenea dorință de afirmare, că se năpustea orbește unde vrei și unde nu vrei, convins fiind de fiecare dată că, în sfîrșit, acum o să le arate el ce poate.

De fapt, valoarea lui era unanim cunoscută și prețuită. Numai el nu știa asta.

Maigret telefonă la Secția a 2-a ; inutil, nici o veste de la Nasolu'.

— Nu l-a zărit nimeni prin împrejurimi ?

— N-am auzit nimic.

Între timp, Lucas trimisese un inspector în strada Clichy, și acuma, instalat la telefon, expedia telegramele. Janvier îl aștepta pe Maigret în pragul ușii, să termine de vorbit, ca să-i ceară noi instrucțiuni.

— Mi se pare că v-a căutat comisarul Priollet. A fost aici acum cîteva minute, dar nu erați în birou.

— Eram sus.

Maigret se îndreptă spre biroul lui Priollet. Comisarul se ocupa cu interogatoriul unui traficant de stupefiante, un tip cu nările subțiri și ochii înroșiți de nesomn.

— Nu știu dacă te mai interesează : poate că ai aflat între timp, dar azi-dimineață mi s-a comunicat că Jeanine Armenieu a locuit o vreme într-un apartament de pe strada Ponthieu.

— La ce număr ?

— N-aș putea să-ți spun. În orice caz, lîngă strada Berri. La parter e un bar.

— Mulțumesc. Și în legătură cu Santoni ?

— Nimic. Omului nu i se poate aduce nici o învinuire și probabil că la ora asta își trăiește marea dragoste la Florența.

Maigret îl regăsi pe Janvier în birou.

— Ia-ți pălăria și paltonul.

— Unde mergem ?

— Pe strada Ponthieu.

Unde vor mai afla, probabil, cîte ceva despre moartă. Tot Louise, de fapt, rămăsese pe primul plan al preocupărilor sale. Dar acum s-a adăugat întîmplarea cu blestematul ăsta de Lognon, care începuse să joace un rol important. Și, din păcate, nimeni nu știa nimic despre rolul ăsta.

— Bine, a zis cine a zis : „Și mai ales, fără exces de zel“ — mormăi comisarul, îmbrăcîndu-și pardesiul.

Era greu de presupus că „Nasolu“ bate străzile de cu seară, la nesfîrșit, umblînd de la o adresă la alta. Ieri, pe la ora cinci, nu dibuise nici o pistă. Cel puțin așa se părea : cu el nu se poate ști niciodată. S-a întors acasă ca să mănînce și a plecat numaidecît.

Înainte de a ieși, Maigret vîrî capul în biroul inspectorilor.

— Să telefoneze cineva pe la gări ; pentru orice eventualitate ; și să vedeți dacă nu cumva Lognon a plecat cu trenul.

Tot ce se poate, în definitiv. Dacă urmărea pe cineva... În cazul acesta, poate că nu avusese timp să telefoneze la „Quai“ sau la secție, sau acasă.

Dar, tot în cazul acesta, înseamnă că a pus mîna pe niște informații pe care ceilalți nu le dețin.

— Mergem, patroane ?

— Haide...

Maigret, posomorît, opri mașina în piața Dauphine, ca să bea un păhărel. Nu era gelos pe Lognon. Dacă Lognon îl descoperă pe asasinul Louisei Laboine, cu atît mai bine. Dacă-l arestează, formidabil !

Oricum însă, ce naiba, ar fi putut să dea un semn de viață măcar, ca toată lumea !

CAPITOLUL VII

Despre un inspector care merge tot înainte, fără oprire, şi despre o fată care are o întîlnire cu destinul.

În timp ce Janvier bătea la uşă să se informeze, Maigret, cu mîinile în buzunare, rămăsese la marginea trotuarului, zicîndu-şi că strada Ponthieu e un fel de culisă a Champs-Elysées-ului, sau poate o scară de serviciu. Fiecare arteră mai mare a Parisului posedă, parcă, cîte o străduţă îngustă şi plină de baruri, magazine de alimente, restaurante, şoferi, hoteluri ieftine, coafori şi mici meşteşugari ; o străduţă care merge, de cele mai multe ori, paralel cu bulevardul-mamă.

Tocmai dădea să intre într-o bodegă, cînd îl văzu pe Janvier răsărind din imobilul de vizavi.

— Aici e, patroane !

Nimeriseră bine, aşadar : chiar de la prima casă. Loja portarului era întunecoasă, ca majoritatea lojilor asemănătoare din Paris. În schimb, portăreasa era tînără, nostimă şi avea un bebeluş care se zbenguia într-un ţarc de lemn lăcuit.

— Şi dumneavoastră, tot de la poliţie ?

— De unde ştiţi ?

— A mai fost unul aseară. Tocmai voiseм să mă culc. Era unul mărunţel şi trist, dar atît de trist, că

pînă să-mi dau seama că are guturai, am crezut că-i murise nevasta și o plîngea.

Cum să nu zîmbești auzind asemenea portret făcut Nasolului!

— Cînd aseară?

— Pe la zece. Tocmai mă dezbrăcam, acolo, în spatele paravanului. Așa că a trebuit să aștepte nițel. Și dumneavoastră ați venit pentru același lucru?

— Cred că da. Îmi închipui că v-a întrebat în legătură cu domnișoara Armenieu.

— Și cu prietena ei. Fata care-a fost omorîtă.

— Ați recunoscut fotografia din ziar?

— Da, mi s-a părut că o recunosc.

— A locuit aici?

— Luați loc, vă rog. Dacă-mi dați voie, numai o clipă, trebuie să pregătesc masa pușiului. Și scoateți-vă pardesiul, dacă vă e cald.

Apoi întrebă la rîndul ei:

— Nu sînteți din același serviciu cu inspectorul de aseară? De fapt, nu știu de ce vă întreb. Adevărul e că nu mă privește. Cum îi spuneam și colegului dumneavoastră: adevărata locatară, adică persoana care a închiriat apartamentul era domnișoara Armenieu... Domnișoara Jeanine, cum îi spuneam eu. Acum s-a măritat. A scris și-n ziare. Știați?

Maigret făcu semn că da.

— Cît timp a locuit aici?

— Vreo doi ani. Cînd a venit, era tinerică și foarte stîngace. Și de multe ori se abătea pe la mine, să-i dau un sfat.

— Lucra undeva?

— Era dactilografă într-un birou. Unde anume, n-aş putea să vă spun, dar în orice caz, pe-aici, pe aproape. Domnişoara stătea sus la trei, într-un apartament mic, cu vedere spre curte, altminteri destul de drăguţ.

— Prietena ei... nu locuia cu dînsa împreună ?

— Ba da. Numai că, aşa cum vă spuneam adineaori, domnişoara Jeanine plătea chiria. Contractul era pe numele eï.

Portăreasa abia aştepta parcă să vorbească. Şi-i era cu atît mai uşor, cu cît în ajun dăduse aceleaşi informaţii.

— Ştiu ce vreţi să mă întrebaţi : cînd s-a mutat de aici. Acum vreo şase luni. De fapt, mai întîi a plecat domnişoara Jeanine.

— Credeam că apartamentul era pe numele ei.

— Era, bineînţeles că era. Pe la sfîrşitul lunii, mai rămăseseră vreo două-trei zile pînă la întîi. Într-o seară, domnişoara Jeanine vine la mine, se aşază pe scaunul unde staţi dumneavoastră acum şi zice : „M-am săturat, madam' Marcelle, pînă peste cap... De data asta, m-am hotărît să isprăvesc !"

Maigret întrebă :

— Cu ce să isprăvească ?

— Cu ailaltă ; cu Louise.

— De ce ? Nu se mai înţelegeau ?

— Tocmai asta voiam să vă explic. Domnişoara Louise nu obişnuia niciodată să stea de vorbă cu mine ; despre dînsa, mare lucru nu ştiu ; numai ce mi-a spus prietena ei ; cum ar veni, n-am ascultat decît o singură parte. La început, îmi închipuisem că sînt surori, sau verişoare, sau măcar prietene din copilărie. După aia, domnişoara Jeanine mi-a spus că,

de fapt, se cunoscuseră în tren și nu de multă vreme. De vreo două-trei luni.

— Nu țineau una la alta ?

— Da și nu. Greu de spus ! Eu am văzut, la viața mea, o mulțime de fete dintr-astea, de vîrsta lor. Chiar acum sînt la noi două care dansează la „Lido". Și mai e una, manichiuristă la „Claridge". Or, mai toate vin pînă la urmă și-mi povestesc ba o aventură, ba o întîmplare, ba un necaz. După cîteva zile, domnișoara Jeanine a făcut la fel. Louise, în schimb, nu mi-a spus niciodată nimic. La început mă gîndeam că-i plină de ifose, după aceea, însă, m-am întrebat dacă nu-i vorba cumva de timiditate. Da, cred că asta era. Vedeți, fetișcanele astea, cum ajung la Paris, cum se simt pierdute în nebunia asta de oameni. Atunci, una din două : ori blufează, bravează, vorbesc arogant ori, dimpotrivă, se închid în ele. După părerea mea, domnișoara Jeanine făcea parte mai degrabă din prima categorie. Nu se temea de nimic. Ieșea în oraș seară de seară. După cîteva săptămîni, se întorcea la două, la trei noaptea și învățase să se îmbrace ca lumea. Nici nu se împliniseră trei luni de cînd venise aici și într-o noapte o aud urcînd scările cu un bărbat.

Bineînțeles, nu mă privește : treaba ei. Era la ea acasă, în definitiv. Aici nu-i o pensiune de familie.

— Avea fiecare camera ei ?

— Da. Oricum Louise trebuie că auzea totul și mai ales dimineața, trebuia să aștepte să plece bărbatul, ca să intre la baie sau la bucătărie.

— Credeți că de-asta s-au certat ?

— Nu sînt sigură. Poate că da, poate că nu. În doi ani de zile se întîmplă atîtea în viața unui om... și

eu am 22 de locatari în bloc. N-aveam cum să prevăd că unul din ei va fi asasinat.

— Soţul dumneavoastră cu ce se ocupă ?

— E chelner-şef la un restaurant din Piaţa Ternes... Nu vă supăraţi dacă-i dau lu' ăşta micu' să mănînce...

Gazda ridică băieţelul din ţarc, îl aşează pe un scaun şi începu să-i întindă mîncarea bucăţică cu bucăţică, fapt care, totuşi, n-o făcea să-şi piardă şirul ideilor.

— Toate astea i le-am povestit de altfel şi aseară colegului dumneavoastră. A luat o mulţime de notiţe. Dacă vă interesează părerea mea, ei bine, eu cred că domnişoara Jeanine ştia ce vrea şi că era hotărîtă să obţină cu orice preţ ce şi-a pus în cap. Ea nu ieşea cu oricine, nu... Mai toţi bărbaţii care au trecut pe aici aveau maşină... dimineaţa, cînd scoteam gunoiul, o vedeam în faţa uşii. Şi nu erau neapărat tineri. Dar nici prea bătrîni nu erau. Ce vreau să înţelegeţi e că n-o făcea numai de plăcere. Cînd începea să-mi pună întrebări, ghiceam numaidecît unde vrea să ajungă. De pildă, să zicem că-şi dăduse rendez-vous la un restaurant pe care nu-l cunoştea. Atunci ţinea să ştie dacă-i un restaurant şic sau nu, cum să se îmbrace pentru acolo etc., etc., chestii femeieşti. După şase luni, cunoştea Parisul, vreau să zic o anumită parte a Parisului, ca pe buzunarul ei.

— Prietena ei n-o însoţea niciodată ?

— Numai la cinema.

— Şi Louise cam ce făcea serile ?

— În majoritatea timpului stătea sus, în cameră. Cîteodată mai ieşea la plimbare, dar nu prea departe, pe-aici, prin cartier doar, ca şi cum s-ar fi temut de ceva. Fetele erau cam de aceeaşi vîrstă, dar Louise,

în comparație cu duduia Jeanine, părea o fetiță de școală. De fapt, asta o cam scotea din sărite pe domnișoara Jeanine. O dată mi-a spus : „Uf, de ce n-am dormit în tren, în loc să pălăvrăgesc toată noaptea cu ea !“ Și, totuși, la început mai ales, sînt sigură că nu i-a părut rău să aibă pe cineva cu care să mai schimbe o vorbă. Nu știu dacă ați remarcat, dar fetele care vin să-și încerce norocul la Paris locuiesc întotdeauna cîte două la început ; dar după aceea, încetul cu încetul, ajung să se urască. Așa s-a întîmplat și cu fetele astea, cu atît mai mult cu cît domnișoara Louise nu-și găsea locul de fel și nu izbutea să stea mai mult de două săptămîni într-o slujbă. Școală n-avea de loc. Am auzit că făcea greșeli de ortografie și că din pricina asta nu putea să lucreze într-un birou, ca funcționară. A lucrat, în cîteva rînduri, ca vînzătoare. Dar, parcă era un făcut, de fiecare dată se întîmpla cîte un bucluc. Fie că patronul încerca să se culce cu ea, fie șeful de raion. Alta, în locul ei, ar fi căutat să rezolve lucrurile cu binișorul, făcîndu-i să înțeleagă că nu-i ăsta genul ei. Ea nu : se punea pe scandal, îi pocnea, sau pleca trîntind ușile. O dată se descoperiseră niște furturi la un magazin, au bănuit-o pe dînsa, deși nefericita era, pun mîna-n foc, nevinovată. Vă rog să notați însă că tot ce știu, știu de la prietena ei. Cît despre mine, am remarcat numai că în anumite perioade domnișoara Louise nu lucra. Atunci ieșea mai tîrziu ca de obicei din casă. Cred că se ducea să-și caute serviciu, după anunțurile de la Mica publicitate.

— Unde mîncau... sus ?

— Da. Mai întotdeauna. În afară de cazul cînd domnișoara Jeanine era invitată în oraș. Anul trecut

au plecat împreună la Deauville pentru o săptămînă. Adică, de plecat au plecat ele împreună, dar puștoaica, vreau să zic Louise, s-a întors înainte de vreme, iar Jeanine abia după cîteva zile. Nu știu ce s-a întîmplat acolo. Ceva însă s-a întîmplat. Pentru că, un timp, nu și-au vorbit de loc, deși continuau să locuiască în același apartament.

— Louise primea scrisori ?

— Niciodată personale. La un moment dat crezusem că-i orfană. Prietena ei mi-a spus însă că Louise are-o mamă undeva, în sud, dar că-i pe jumătate nebună și nu se ocupă de fată. Domnișoara Louise primea din cînd în cînd ceva scrisori, dar numai pe hîrtie cu antet : răspunsuri la anunțurile din gazete, de la Mica publicitate.

— Și Jeanine ?

— Cîte o scrisoare din Lyon, o dată la două-trei săptămîni. De la taică-său, care-i văduv și locuiește acolo. În plus, mai ales, telegrame, telegrame pentru a fixa cîte un rendez-vous.

— E mult de cînd a început Jeanine să se satură de cealaltă și să dorească a scăpa de ea ?

— Cam de-acum un an : poate un an jumate, dar numai cînd se certau sau cînd Louise rămînea fără slujbă. Atunci Jeanine ofta : „Cînd mă gîndesc că am fugit de la taică-meu ca să fiu liberă, și, în schimb mi-am luat beleaua asta pe cap !“ A doua zi însă se împăcau. Era, pe undeva, ca într-o căsătorie : știți cum e : ba te certi, ba... Presupun că sînteți amîndoi căsătoriți ?

— Jeanine Armenieu s-a mutat de-aici acum șase luni, dacă nu mă-nșel...

— Da. Se schimbase mult în ultima vreme. Mult ! Se îmbrăca mai bine, vreau să spun cu lucruri scumpe. Spre deosebire de localurile unde se ducea pînă atunci, acum mergea numai în localuri de mîna întîi. I se întîmpla uneori să lipsească de acasă cîte două-trei zile. Primea flori, cutii cu bomboane de la „Marchiza de Sévigné". Era clar. Într-o seară, se așază aici pe scări și zice : „De data asta, madam' Marcelle, plec de-a binelea. N-am nimic împotriva casei, dar nu pot să trăiesc la infinit cu zăpăcita asta". — „Să nu-mi spuneți că vă măritați !" glumesc eu. Dar ea, în loc să rîdă, șoptește : „Nu chiar acum. Ceva mai încolo. Iar cînd va fi să fie, o să afli din gazetă". Probabil că la ora aceea îl cunoscuse pe domnul Santoni. Era foarte sigură de ea și zîmbea cu înțeles. Eu glumesc mai departe : „Sper că o să mă invitați la nuntă ?" — „Asta nu promit, dar o să-ți trimit un cadou frumos".

— S-a ținut de cuvînt ? întrebă Maigret.

— Încă nu. Dar sînt convinsă c-o să-și respecte făgăduiala. Fapt este că fata și-a atins scopul. Își petrece ea luna de miere în Italia ? Și-o petrece ! Să ne întoarcem însă la seara cu pricina. Mi-a mărturisit că s-a hotărît să plece fără să spună nimic Louisei, și să se aranjeze ca să nu poată fi găsită. „Dacă nu, te pomenești că iar se agață de mine !" Zis și făcut. A așteptat ca Louise să lipsească de acasă, și-a luat valizele, două avea, și nici măcar nu mi-a lăsat adresa. Ca să fie mai sigură. „O să mai trec pe la dumneata, zice, din cînd în cînd, ca să-mi iau scrisorile".

— Și... a mai trecut pe-aici ?

— De vreo trei-patru ori, da... Așadar, era pe la sfîrșitul lunii și mai rămăseseră cîteva zile din chirie plătite. Vine și ultima zi și dimineața, Louise deschide ușa și zice că trebuie să se mute într-altă parte. Trebuie să recunosc că mi-a fost milă de ea. Nu plîngea. Dar în timp ce vorbea, buza de jos îi tremura. Era, simțeam asta, foarte dezorientată. Venise aici cu o valijoară albastră : toată averea ei. Am întrebat-o unde are de gînd să se ducă și mi-a spus că nu știe. „Dacă mai doriți să rămîneți cîteva zile, pînă găsim un chiriaș..." — „Vă mulțumesc foarte mult, dar... lăsați... mai bine nu..." Răspunsul i se potrivea de minune. Pe urmă am văzut-o pornind încetișor pe trotuar, cu valiza în mînă și, cînd a dat colțul, îmi venea parcă s-o chem îndărăt și să-i dau niște bani.

— S-a mai întors cumva și ea ca să vă vadă ?

— A mai dat pe-aici, dar nu ca să mă vadă, ci ca să-mi ceară adresa domnișoarei Jeanine. I-am răspuns că n-o știu. Am impresia însă că nu m-a crezut.

— De ce-i trebuia adresa Jeaninei ?

— Probabil ca s-o ia de la-nceput, sau ca să-i ceară bani, mai știu eu... Era într-un hal fără de hal ; se vedea de la o poștă că-i merge prost.

— Cînd a trecut pe-aici ultima dată ?

— Acum o lună și ceva. Tocmai citeam ziarul, era aici, pe masă. Poate că n-ar fi trebuit să fac ce-am făcut. «De mutat, zic, nu știu unde s-a mutat, dar ceea ce știu este că a început să fie pomenită la „Ecouri mondene". Era adevărat. Scria. Ce scria ?... Cam așa ceva, aproximativ : «Marco Santoni, reprezentantul unei mari firme de vermut, e văzut în fie-

care seară la „*Maxim's*“ în compania unui încîntător manechin, Jeanine Armenieu“».

Maigret se uită la Janvier, care înțelese. Acum o lună, Louise Laboine intra pentru prima oară în magazinul de pe Douai, ca să împrumute o rochie de seară de la domnișoara Irène. Pentru „*Maxim's*“, e clar... Ca să-și întîlnească prietena.

— Nu știți cumva dacă s-a văzut cu Jeanine ?

— Nu, n-a văzut-o. De unde știu ? Domnișoara Jeanine a trecut peste vreo cîteva zile pe-aici și cînd am întrebat-o dacă s-au întîlnit, a început să rîdă : „E adevărat că mîncăm la „Maxim's“ destul de des, dar, oricum, nu în fiecare seară. De altfel, mă cam îndoiesc că au lăsat-o să intre înăuntru pe biata Louise“.

Maigret întrebă :

— Tot ce ne-ați spus pînă acuma i-ați spus și inspectorului de aseară ?

— Poate să-mi fi scăpat un amănunt-două... Sînt cîteva detalii de care mi-am amintit după aceea.

— Altceva nu i-ați mai spus ?

Maigret încerca să descopere ce fapt anume, dintre cele aflate acum, i-ar fi putut sugera lui Lognon o pistă. Aseară, va să zică, pe la zece, Lognon o descoase pe portăreasă. Și de atunci dispăruse fără urmă.

— O clipă, vă rog, să-mi culc pușiul.

Portăreasa spălă copilul pe obraz, îi schimbă hăinuțele pe masă, apoi îl duse într-un fel de alcov, de unde se auziră șoapte pline de tandrețe. Cînd se întoarse, gazda avea un aer cam îngrijorat.

— Stau și mă întreb dacă tot ce s-a întîmplat nu e din vina mea. Țț... țț... Dacă fetele astea n-ar face atîta pe misterioasele, ce bine ar fi ! Că domnișoara

Jeanine nu mi-a lăsat adresa, mai înțeleg : nu voia să fie deranjată de prietena ei. Dar ca domnișoara Louise să nu-mi spună unde s-a mutat, asta-i prea de tot ! Acum vreo zece zile, poate două săptămîni, mă trezesc cu un bărbat care întreabă dacă Louise Laboine locuiește aici. I-am răspuns că nu mai stă aici de vreo cîteva luni, dar că e tot la Paris. I-am mai spus de asemenea că nu-i cunosc adresa, dar că fata trece din cînd în cînd pe-aicea să mă vadă.

— Ce fel de bărbat ?

— Un străin. După accent trebuie să fi fost englez sau american. Nu părea bogat. Și nici prea elegant nu era. Un tip mărunțel și cam pirpiriu... Semăna cu inspectorul de-aseară. Avea o mutră de clovn parcă. Se vedea că e foarte necăjit că n-o găsește pe Louise. „O s-o vedeți curînd ?“ întreabă. „Poate mîine chiar, poate într-o lună“, zic eu. „Atunci o să-i las un bilețel“. Omul se așază aici, la masă, îi dau hîrtie și un plic și se apucă să scrie un bilet cu creionul. Eu am pus scrisoarea într-o cutie, să nu se rătăcească, și nu m-am mai gîndit la ea. După trei zile, omul s-a întors, și părea și mai abătut ca prima seară. „Din păcate, nu mai pot s-aștept mult, zice. În curînd va trebui să plec“. L-am întrebat dacă-i vorba de ceva important. „Pentru ea, da ! zice. Foarte important !“ Mi-a cerut îndărăt scrisoarea, a rupt-o și a scris alta. Dar pînă să înceapă, s-a gîndit, ca și cînd ar fi trebuit să ia o hotărîre. Pînă la sfîrșit a oftat și mi-a dat plicul.

— Nu l-ați mai văzut ?

— Ba da. A doua zi. După vreo trei zile primesc o vizită : domnișoara Jeanine. Era foarte emoționată și zice : „Madam' Marcelle, află c-o să auzi acuși-

acuși despre mine din gazete". Făcuse cumpărături în cartier. Era încărcată cu o mulțime de pachete și pachețele, toate numai de la magazine de mîna întîi. Atunci îi vorbesc de tipul cu scrisoarea pentru Louise. Cum a venit, ce necăjit era... „Dac-aș ști unde s-o găsesc..." Domnișoara se gîndește puțin și zice : „Știi ce ? Dă-mi-o mie mai bine. Cum o știu eu pe Louise, nu trece mult și dă ea peste mine. Numai să afle din ziare unde sînt..." O clipă, trebuie să recunosc, am șovăit : să-i dau scrisoarea, să nu i-o dau ? Dar pe urmă m-am gîndit că, de fapt, Jeanine are dreptate.

— Drept care, i-ați dat scrisoarea ?

— Da. S-a uitat la plic și l-a aruncat în poșetă. La plecare, zice din ușă : „Madam' Marcelle, în ce privește cadoul dumitale, n-ai nici o grijă : vine".

Maigret tăcea, cu capul plecat și privirea ațintită în podea.

— Asta-i tot ce i-ați spus inspectorului ?

— Cred că da... Da... Stați puțin ! Să văd... dacă... Nu, asta-i tot.

— Louise n-a mai trecut pe la dumneavoastră de atunci ?

— Nu.

— Prin urmare, nu știa că Jeanine are o scrisoare pentru ea ?

— Bănuiesc că nu. În tot cazul, nu știa de la mine.

Maigret aflase într-un sfert de ceas mult mai multe decît și-ar fi putut închipui că va scoate de la portăreasă. Numai că acum, urma pierea brusc...

Adevărul este că șeful lui Janvier se gîndea în clipa aceea mai mult la Lognon decît la Louise Laboine, ca și cum Nasolu' ar fi început să joace dintr-o dată rolul principal în mersul dramei.

Fusese aici, va să zică, și auzise aceleași întîmplări, fapte și detalii, ca și Maigret. După care dispăruse din circulație. Altcineva să fi fost în locul Nasolului, aseară, știind ceea ce știe, i-ar fi telefonat lui Maigret, comunicînd informațiile și solicitînd instrucțiunile de rigoare. Dar Lognon ! Cum era să facă Lognon una ca asta ! Ținea să ajungă singur la capăt.

— Am impresia că sînteți îngrijorat — observă portăreasa.

— Presupun că inspectorul nu v-a spus nimic... A făcut cumva vreo observație... ceva ?

— Nu. Mi-a mulțumit foarte politicos și a plecat. A luat-o la dreapta, pe-acolo.

Singura soluție era deci să mulțumească la rîndul lor frumos, și să plece. Maigret, fără să-l mai întrebe pe Janvier, îl luă cu el în bistroul reperat mai înainte, ceru un aperitiv și-l bău în tăcere.

— Janvier, dă te rog un telefon la Secția a 2-a, ca să vezi dacă n-au vreo știre de la Lognon. Și sun-o pe nevastă-sa, bineînțeles, dacă băieții de la birou nu știu nimic. Și, încă ceva : vezi dac-a dat vreun semn de viață la „Quai" ?

Cînd Janvier isprăvi cu telefoanele, îl găsi pe Maigret față în față cu cel de-al doilea aperitiv.

— Nimic !

— Nu văd decît o explicație : înseamnă că a vorbit la telefon cu Italia.

— Vorbim și noi ?

— Da. Hai la birou. De-acolo o să căpătăm legătura mai repede.

La „Quai" mai toată lumea plecase la masă. Maigret ceru lista hotelurilor din Florența, alese stabilimentele cele mai de lux și la al treilea alo !, află că

da, familia Santoni locuieşte la noi. Nu, nu sînt în apartament, au coborît acum o jumătate de oră la restaurant.

Acolo îi putu găsi şi, spre norocul lui, dădu peste un maître d'hôtel care lucrase la Paris şi ştia puţin franţuzeşte.

— Fii drăguţ şi roag-o pe doamna Santoni să vină la telefon.

Omul se achită de comision, dar în locul glasului solicitat, Maigret se trezi cu o voce agresivă, de bărbat :

— Aş vrea să ştiu ce înseamnă toate astea ?

— Cine-i la telefon ?

— Marco Santoni. Noaptea trecută sîntem treziţi din somn, pe motiv că poliţia din Paris are nevoie de-o informaţie urgentă. Astăzi ne urmăriţi la restaurant !

— Vă rog să mă iertaţi, domnule Santoni. Aici e comisarul Maigret, de la Poliţia judiciară.

— Se poate, dar tot nu văd ce-are nevastă-mea de-a face cu...

— N-avem nimic cu ea. S-a întîmplat numai că una din prietenele ei a fost asasinată.

— Asta spunea şi tipul de azi-noapte. Ei, şi ? Asta-i un motiv ca să... ?

— Soţia dumneavoastră avea o scrisoare în păstrare. Or, această scrisoare ne-ar ajuta poate să...

— Şi pentru asta era nevoie să telefonaţi de două ori ? A vorbit o dată doar cu inspectorul ! Şi i-a spus tot ce ştie.

— Inspectorul a dispărut.

— Ah !

Furia interlocutorului se risipise.

— În cazul acesta, bine... așteptați, mă duc s-o chem pe nevastă-mea. Sper însă că după aceea o s-o lăsați în sfîrșit în pace, și că numele ei nu va fi tîrît prin toate gazetele Parisului.

Șoapte în receptor : Jeanine era probabil, în cabina telefonică, lîngă Santoni.

— Vă ascult ! zise ea.

— Vă rog să mă scuzați, doamnă. Cred că știți despre ce e vorba. Portăreasa din strada Ponthieu v-a încredințat o scrisoare destinată Louisei.

— Acum îmi pare rău c-am luat-o...

— Ce s-a întîmplat cu scrisoarea ?

Tăcere. Maigret crezu o clipă că s-a întrerupt legătura.

— I-ați dat-o cumva în seara nunții... la „*Romeo*", atunci cînd v-a căutat ?

— Bineînțeles că nu. Doar nu era să mă duc la nuntă cu scrisoarea după mine !

— Louise v-a căutat din cauza scrisorii ?

Tăcere. O tăcere ca o șovăială.

— Nu, nici nu știa de ea.

— Atunci ce voia ?

— Să-i împrumut niște bani, bineînțeles. Mi-a spus că nu mai are o centimă, că proprietăreasa a dat-o afară din casă și mi-a dat să înțeleg că nu mai are altă scăpare decît sinuciderea. M-a făcut să înțeleg, spun. Pentru că nu era clar. Cu Louise nu era niciodată clar.

— I-ați dat bani ?

— Da. Ceva. Trei-patru hîrtii de o mie. Nu știu... Nu i-am numărat.

— De scrisoare i-ați vorbit ?

— Da.

— Și ce anume i-ați spus ? Exact...
— Ce scria înăuntru.
— Ați citit-o ?
— Da.
O nouă tăcere.
— Dacă vreți să mă credeți, bine, dacă nu... cum doriți. Nu din curiozitate am citit-o. De fapt, nici n-am deschis-o eu. Marco a găsit-o în geantă, el e cam gelos, i-am spus toată povestea, dar nu m-a crezut. Atunci i-am zis : „Deschide-o, și-o să te convingi !"

Apoi cîteva cuvinte, mai pe șoptite însă, bărbatului, care rămăsese în cabină :

— Taci din gură — șușotea Jeanine — mai bine să le spunem adevărul cum a fost, și gata ! Pînă la urmă, tot or să-l descopere așa că...

— Vă mai aduceți aminte ce scria în bilețel ?

— Nu chiar cuvînt cu cuvînt. De altfel, era prost scris, într-o franțuzească stîlcită, plină de greșeli de ortografie. În general, spunea cam așa : „Am un mesaj foarte important pentru dumneavoastră și trebuie să vă întîlnesc fără întîrziere. Întrebați de Fred, la „*Pickwick's Bar*", în strada Etoile. Eu sînt. Dacă nu mă mai găsiți acolo, barmanul o să vă spună unde puteți da de mine". Alo ! Mă auziți ?

Maigret, care lua notițe, mormăi :

— Da, da, mai departe, vă rog !

— Pe urmă, zicea : „S-ar putea să nu mai rămîn în Franța multă vreme. În această eventualitate, voi lăsa documentul la barman. El o să vă ceară un act de identitate. O să înțelegeți după aceea de ce".

— Asta-i tot ?

— Da.

— I-aţi comunicat Louisei conţinutul mesajului ?

— Da.

— Şi a înţeles despre ce e vorba ?

— La început, nu. După aceea, am avut impresia că se gîndeşte la ceva. A mai stat o clipă, mi-a mulţumit şi a plecat.

— În noaptea aceea aţi mai văzut-o ?

— Nu. Cum s-o văd ? Am aflat abia peste două zile că a murit. Din ziare.

— Credeţi că s-a dus la „*Pickwick's Bar*“ ?

— Probabil. Nu ? Dumneavoastră ce-aţi fi făcut în locul ei ?

— În afară de dumneavoastră şi de soţul dumneavoastră, mai era cineva la curent cu mesajul ?

— Nu ştiu. Scrisoarea a stat în poşeta mea două zile, mi se pare, sau trei.

— Dacă nu mă-nşel, în zilele acelea locuiaţi la *Hotel Washington ?*

— Da.

— Aţi primit ceva vizite ?

— Numai pe Marco.

— Unde se găseşte acum scrisoarea ?

— Cred că am pus-o undeva, împreună cu celelalte hîrtii.

— Lucrurile dumneavoastră mai sînt la hotel ?

— Nu. Bineînţeles că nu. Le-am luat de-acolo în ajunul căsătoriei şi le-am dus la Marco. În afară de cîteva obiecte de toaletă şi două-trei rochii. Dar am trimis valetul şi le-a luat chiar în ziua aceea... Credeţi că a murit din cauza... mesajului ?

— S-ar putea. N-a spus nimic atunci cînd a aflat de scrisoare... nici o observație, nici o remarcă ?

— Nimic.

— Nu v-a vorbit niciodată despre tatăl ei ?

— Am întrebat-o o dată a cui e fotografia din portmoneu (avea o poză în portmoneu) și mi-a spus : „E a tatii". — „Mai trăiește ?" am insistat eu. Dar s-a uitat la mine cu niște ochi în care se citea că vrea să facă pe misterioasa, că n-are chef să vorbească, încît am tăcut. Altă dată, tocmai discutam despre părinți, și am întrebat-o : „Da' taică-tu cu ce se ocupă ?" Și iarăși, păstrînd tăcere, s-a uitat la mine cu o privire de-ți închidea gura. Ăsta era genul ei. Știu, nu se cade să vorbești morții de rău, dar...

După „dar", urmă o tăcere, impusă probabil de Santoni.

— Asta-i tot ce știu.

— Mulțumesc. Cînd credeți că vă întoarceți la Paris ?

— Săptămîna viitoare.

Janvier ascultase convorbirea la celălalt receptor.

— Am impresia că am găsit pista lui Lognon — sugeră el, cu un zîmbet subțire.

— Cunoști „*Pickwick's Bar*" ?

— Doar din vedere. De intrat, n-am intrat niciodată acolo.

— Nici eu. Ți-e foame ?

— Da, dar și mai mult aș vrea să știu ce s-a întîmplat la bar.

Maigret deschise ușa biroului de alături și-l întrebă pe Lucas :

— Vreo veste de la Lognon ?

— Nimic, patroane.

— Dacă te sună, sînt la „*Pickwick's Bar*", strada Etoile.

— Patroane, a fost adineauri pe-aici una, proprietăreasa unui hotel din strada Aboukir. Un hotel cu camere mobilate. I-a trebuit cam multă vreme pînă să se hotărască. Spunea că a fost atît de ocupată în ultimele zile, încît n-a avut vreme nici măcar să citească ziarele. Pe scurt, a venit să-mi spună că Louise Laboine a locuit la dînsa patru luni.

— Cînd ?

— De curînd. Pînă acum două luni.

— Adică pînă în momentul cînd s-a mutat pe Clichy.

— Da. Patroana zicea că în perioada aceea Louise lucra ca vînzătoare într-un magazin de pe bulevardul Magenta. Unul din magazinele alea care au tejghele cu solduri pe trotuar. Fata a lucrat acolo pe timpul iernii, dar s-a îmbolnăvit de bronșită și a căzut la pat o săptămînă întreagă.

— Cine-o îngrijea ?

— Nimeni. Stătea într-o cămăruță la ultimul etaj, un fel de mansardă. E, din cîte am înțeles, un hotel de mîna a șaptea, pentru nord-africani mai ales.

Se umpluseră acum mai toate golurile. Și reconstituirea drumului străbătut de fată, din ziua cînd fugise de acasă pînă în noaptea de la „*Romeo*", devenise în sfîrșit posibilă.

— Mergem, Janvier ?

Doar ultimele două ceasuri dinaintea morții mai trebuiau reconstituite. Șoferul de taxi o întîlnise în Piața Saint-Augustin, apoi, pe jos, spre Arcul de

Triumf, acolo unde bulevardul Haussmann se încrucișează cu Faubourg Saint-Honoré. Adică drumul care ducea înspre strada Etoile.

Louise, fata asta care nu știuse niciodată să-și organizeze viața, care nu găsise nimic de care să se agațe decît o necunoscută, întîlnită într-un tren de noapte, mergea repede și de una singură în ploaie, ca și cum ar fi fost grăbită să-și întîlnească destinul.

CAPITOLUL VIII

În care totul se petrece între oameni care cunosc prețul cuvîntului rostit și unde vine vorba din nou despre Nasolu'.

Intrarea — pripășită între vitrina unui curelar și o spălătorie prin ale cărei geamuri vedeai fetele călcînd rufe — era atît de strîmtă, încît majoritatea trecătorilor nici nu bănuiau că păşesc prin faţa unui bar. Din afară, interiorul localului era invizibil; pricina — vitrinele de sticlă opac-verzuie, și ușa, acoperită cu o perdea roșu-închis. Singurul indiciu se afla deasupra ușii, reprezentînd un felinar de epocă, ce găzduia un „*Pickwick's Bar*" scris cu litere mai mult sau mai puţin gotice.

Trecînd pragul barului, Maigret încercă senzaţia că devine mai dur, mai impersonal parcă, și o schimbare asemănătoare putea fi percepută și în atitudinea lui Janvier.

Barul, lung și îngust, era pustiu. Din cauza geamurilor opace și a intrării nespus de strîmte, încăperea era întunecoasă; din loc în loc sclipeau puncte luminoase pe pereţii îmbrăcaţi în lemn.

Un bărbat în cămașă se ridică la intrarea lor, făcînd gestul de a lăsa ceva din mînă, un sandviș, desigur, din care mușca, așezat în spatele barului, fără să poată fi văzut atunci cînd ușa se deschidea.

Cu gura încă plină, bărbatul își aruncă privirea asupra noilor veniți. Dar nu rosti nici un cuvînt și pe fața lui nu se putea citi nimic. Era un tip mai mult decît brunet, cu părul atît de negru, încît bătea în albastru, cu sprîncenele groase ce-i dădeau un aer încăpățînat, cu o gropiță în mijlocul bărbiei, crestată precum o cicatrice.

Maigret nu-i aruncă nici o privire, dar se vedea de la o poștă că se recunoscuseră amîndoi și că nu se înfruntau pentru întîia oară. Maigret se îndreptă încetișor înspre bar și se cocoță pe un scaun înalt, descheindu-se la pardesiu și împingîndu-și pălăria pe ceafă. Janvier făcu la fel.

După o tăcere, barmanul întrebă :

— Beți ceva ?

Maigret se uită la Janvier, nehotărît.

— Tu ce zici ?

— Cum spuneți dumneavoastră.

— Două aperitive.

Albert îi servi, puse o carafă cu apă rece pe tejgheaua de acaju și așteptă. O clipă s-ar fi putut crede că oamenii aceștia se joacă de-a cine tace mai mult.

Comisarul sparse liniștea :

— La ce oră a fost Lognon pe-aici ?

— Nu știam că-l cheamă Lognon. Toată lumea îi zice Nasolu'.

— La ce oră ?

— Pe la unșpe. Nu m-am uitat la ceas.

— Unde l-ai trimis ?

— Nicăieri.

— Ce i-ai spus ?

— I-am răspuns la întrebări.

Maigret luă o măslină de pe farfurioara de pe tejghea, apoi încă una, mîncîndu-le cu aerul că se gîndește aiurea.

De la intrare încă, atunci cînd barmanul se ridicase în picioare, comisarul l-a recunoscut. Era vorba de un anume Albert Falconi, corsican de felul lui. Maigret, de-a lungul anilor, îl trimisese de vreo două ori la pușcărie pentru organizare de jocuri clandestine și, o dată, pentru trafic de aur în direcția Bruxelles. Falconi mai fusese bănuit și de lichidarea, în Montmartre, a unui tip din banda marsiliezilor, dar, lipsind dovezile, a fost pus în libertate. Corsicanul trebuia să aibă la vreo treizeci și cinci de ani.

De o parte și de alta, partenerii evitau discuțiile inutile. Totul se petrecea cumva ca între profesioniști și de aceea cuvintele rostite erau încărcate de semnificație.

— Marți, cînd ai citit ziarul, ai recunoscut-o pe puștoaică ?

Albert nu făcu nu, din cap, dar nici nu încuviință, continuînd a se uita la comisar cu o privire impasibilă.

— Cîți clienți erau în bar luni seara, cînd a venit fata aici ?

Maigret cercetă sala din priviri. Există la Paris o seamă de baruri dintr-acestea, unde trecătorul care deschide ușa din întîmplare și le vede așa, goale, se întreabă din ce anume trăiesc. Întrebare lipsită de temei. De fapt, localurile la care ne referim au toate o clientelă a „casei", alcătuită din oameni aparținînd mai mult sau mai puțin aceleiași lumi și care se regăsesc, cu regularitate matematică, la anume ore din zi sau din noapte.

Albert nu obișnuia să deschidă dimineața. Acuma, probabil că tocmai sosise și se îndeletnicea cu aranjatul sticlelor. Seara, dimpotrivă, scaunele erau fără îndoială ocupate pînă la ultimul, lăsînd clienților doar atîta loc, cît să se poată strecura de-a lungul pereților. În fundul sălii, se vedea o scară ducînd la subsol.

Barmanul, la rîndul lui, părea că numără scaunele.

— Era aproape plin — spuse el, în sfîrșit.

— Între douăsprezece și unu ?

— Să zicem mai degrabă pe la unu.

— O mai văzuseși vreodată pînă atunci ?

— Nu, era prima oară.

Probabil că toată lumea întorsese capul spre Louise, cercetînd-o cu oarecare curiozitate. Și nu întîmplător : femeile care frecventau localul erau îndeobște profesioniste, și deci deosebite la înfățișare de tînăra Laboine. În plus, rochia de seară, așa de purtată, capa de velur croită pe altă măsură stîrniseră probabil senzație.

— Ce-a făcut ?

Albert se încruntă, asemenea cuiva care încearcă să-și aducă aminte.

— S-a așezat pe un scaun.

— Unde ?

Albert cercetă taburetele cu privirea.

— Cam pe-aici unde stați dumneavoastră acum. Era singurul scaun liber mai lîngă ușă.

— Ce-a băut ?

— Un Martini.

— Cînd a comandat băutura ? Imediat ce-a intrat ?

— Nu. După ce am întrebat-o eu ce servește.

— Și după aia ?

— A stat așa, un timp, fără să spună nimic.

— Avea poşetă ?
— A pus-o pe tejghea. O poşetă argintie.
— Lognon ţi-a pus aceleaşi întrebări ca şi mine ?
— Da, dar în altă ordine.
— Mai departe...
— Prefer să răspund la întrebări.
— Te-a întrebat dacă ai o scrisoare pentru ea ?
Albert dădu din cap afirmativ.
— Unde era scrisoarea ?
Barmanul se răsuci, ca filmat cu încetinitorul, şi arătă un spaţiu gol, între două sticle ce nu păreau a fi destinate consumului şi unde se găseau două sau trei plicuri adresate clienţilor.
— Aici.
— I-ai dat-o ?
— Mai întîi i-am cerut buletinul.
— De ce ?
— Pentru că aşa mi s-a spus să fac.
— Cine ţi-a spus ?
— Tipul.
Albert nu rostea niciodată mai mult decît strictul necesar şi în clipele de tăcere încerca să ghicească întrebarea următoare.
— Jimmy ?
— Da.
— Jimmy şi mai cum ?
— Nu ştiu. Oamenii nu prea obişnuiesc să-şi dea numele de familie în baruri.
— Depinde de baruri.
Albert ridică din umeri, ca şi cum ar fi vrut să spună că nu se simte jignit.
— Vorbea franţuzeşte ?
— Destul de bine pentru un american.

— Cum arăta tipul ?
— Cred că știți mai bine decît mine, nu ?
— Totuși, cum arăta tipul ?
— Am avut impresia că stătuse la pîrnaie cîțiva anișori.
— Unul mic, pirpiriu și cu mutră de om bolnăvicios ?
— Da.
— Luni mai era aici ?
— Plecase din Paris. De vreo cinci-șase zile.
— Dar pînă să plece, venea la „*Pickwick's*“ în fiecare zi ?
Albert încuviință, fără a-și manifesta nerăbdarea și, întrucît paharele se goliseră, destupă din nou sticla de aperitiv.
— Stătea mai tot timpul pe-aici.
— Unde locuia ?
— Nu știu. Cred că într-un hotel din cartier. N-aș putea să spun care.
— Plicul ți l-a dat de la început ?
— Nu. M-a rugat numai că, dacă vine fata și întreabă de el, să-i spun la ce oră poate să-l găsească.
— La ce ore venea pe-aici ?
— După-amiază, pe la patru, și pe urmă toată seara, pînă noaptea tîrziu.
— La ce oră închizi ?
— La două noaptea, uneori la trei, depinde.
— Obișnuia să stea de vorbă cu tine ?
— Cîteodată.
— Despre el ?
— Despre fel de fel de chestii.
— Ți-a spus că a fost la pușcărie ?

— De spus nu mi-a spus, dar mi-a cam dat să înțeleg.

— Sing-Sing ?

— Tot ce se poate. Dacă Sing-Sing-ul e în statul New York, acolo, pe malul Hudson-ului, asta e.

— Nu ți-a spus ce conține plicul ?

— Nu. Mi-a atras atenția numai că-i vorba de ceva important. Era grăbit. Voia să plece.

— Din cauza poliției ?

— Din cauza fiică-si. Se mărită săptămîna viitoare. La Baltimore. De-asta voia să plece neîntîrziat.

— Ți-a vorbit ceva despre fata cu scrisoarea ? Cine e, cum arată ?

— Nu. Mi-a cerut numai să mă asigur că e vorba de persoana-n cauză. De-asta i-am cerut buletinul.

— Fata a citit scrisoarea aici, la bar ?

— Nu, a coborît jos.

— Jos ce e ?

— WC-ul și telefonul.

— Crezi că s-a dus să citească scrisoarea acolo ?

— Presupun.

— Și-a luat poșeta cu ea ?

— Da.

— Cum arăta cînd a revenit ?

— Ceva mai puțin abătută ca înainte.

— Crezi că înainte de a veni aici băuse ceva ?

— Nu știu. Poate.

— Ce-a făcut după aceea ?

— S-a așezat iarăși pe scaun.

— Și-a mai comandat un Martini ?

— Nu ea. Americanul. Celălalt american, vreau să zic.

— Care american ?

— Un malac cu o cicatrice atîta și urechile clăpăuge.

— Nu-l cunoști ?

— Nu. Pe ăsta nu știu nici măcar cum îl cheamă.

— De cînd a început să vină pe-aicea ?

— Cam de pe vremea cînd începuse să vină și Jimmy.

— Se cunoșteau ?

— Jimmy, în tot cazul, nu-l cunoștea. Sigur.

— Și celălalt ?

— Am avut impresia că-l urmărește.

— Venea de fiecare dată la aceeași oră ?

— Cam. Avea o mașină mare, gri. O lăsa la intrare.

— Jimmy n-a făcut niciodată vreo aluzie la el ?

— M-a întrebat dacă-l cunosc.

— Și i-ai răspuns că nu...

— Da. Ceea ce l-a cam îngrijorat. După un timp mi-a spus că trebuie să fie F.B.I.-ul care se întreabă, pesemne, ce caută în Franța, și îl fila.

— Crezi că asta era ?

— Eu nu mai cred nimic, de mult.

— După ce Jimmy a plecat în America, celălalt a mai venit pe aici ?

— În fiecare zi.

— Ce scria pe plic ?

— Louise Laboine, Paris.

— Un client care ședea, ca mine de pildă, pe scaun, ar fi putut descifra scrisul de-aici, de la locul lui ?

— Nu.

— Tu nu ieși niciodată de după tejghea ?

— Cînd e lume, nu. N-am încredere în nimeni.

— Ce-a vorbit americanul cu domnișoara Laboine ?

— I-a cerut permisiunea să-i ofere ceva de băut.

— Și fata a primit ?

— La început s-a uitat la mine ca și cum mi-ar fi cerut sfatul. Se vedea cît colo că nu-i obișnuită cu asemenea purtări.

— Și tu i-ai făcut semn să accepte ?

— Nu i-am făcut nici un semn. Le-am servit doar două sonde cu Martini. După aceea, m-am dus la celălalt capăt al tejghelei, pentru că mă chemase cineva, și n-am mai fost atent la ce se întîmplă.

— Fata a plecat împreună cu americanul ?

— Am impresia că da.

— Cu mașina ?

— Am auzit un zgomot de motor.

— Asta-i tot ce i-ai spus lui Lognon ?

— Nu. Mi-a pus și alte întrebări.

— Ce fel de întrebări ?

— De pildă, dacă tipul a dat vreun telefon între timp, sau nu. I-am spus că nu. Pe urmă, dacă știu unde locuia. I-am spus iarăși că nu. În sfîrșit, dacă n-am idee cumva unde s-a dus.

Acum, Albert se uita fix la Maigret și aștepta.

— Ei, și ?

— O să vă spun exact ce i-am spus și Nasolului. În ajun, americanul mă întrebase care-i drumul cel mai bun pînă la Bruxelles. Atunci i-am sugerat să iasă din Paris prin Saint-Denis, să treacă prin Compiègne, apoi...

— Asta-i tot ?

— Nu. Cam cu o oră înainte de sosirea puștoaicei, tipul deschide din nou discuția despre Bruxelles. De data asta voia să-i recomand hotelul cel mai bun.

I-am spus că eu trag de obicei la *Palace*, peste drum de gară. Gara de Nord.

— Ce oră era cînd i-ai povestit toate astea lui Lognon ?

— Unu şi ceva. A durat mai mult decît cu dumneavoastră, pentrù că, între timp, trebuia să mă ocup şi de clienţi.

— Ai un mers al trenurilor ?

— Dacă e ca să vă uitaţi la trenurile de Bruxelles, nu mai e nevoie. Inspectorul a telefonat la gară şi i s-a spus că nu mai e nici un tren în noaptea aia. Primul pleca la cinci jumătate dimineaţa.

— Ţi-a spus cumva că pleacă la Bruxelles cu trenul de cinci jumate ?

— Nu mai era nevoie să-mi spună.

— După părerea ta, ce-o fi făcut pînă la cinci dimineaţa ?

— Dumneavoastră ce-aţi fi făcut ?

Maigret se gîndea. Era vorba, aşadar, de doi străini. Amîndoi au locuit, pare-se, în cartier. Şi amîndoi au descoperit cam în acelaşi timp „*Pickwick's Bar*".

— Crezi că Lognon s-a apucat să facă turul hotelurilor din jur ?

— Dumneavoastră conduceţi ancheta, nu ? Dumneavoastră răspundeţi de 'Nasolu', nu eu.

— Janvier, fugi pînă jos şi dă un telefon la Bruxelles. Cere *Palace*-ul şi vezi dacă nu l-au văzut cumva pe Lognon. Probabil că a sosit acolo pe la nouă jumate dimineaţa. Şi probabil că-l tot aşteaptă pe americanul cu maşina.

Cît lipsi inspectorul, Maigret nu scoase o vorbă. Albert, la rîndu-i, considerînd pesemne discuţia ter-

minată, se așezase pe un scaun îndărătul tejghelei și începu din nou să mănînce.

Maigret nu-și golise al doilea pahar, dar lichidase în schimb farfurioara cu măsline. Stătea cu ochii fixați pe pustiul sălii, pe scaunele acum goale, pe scărița din fund, și s-ar fi zis că încearcă să umple acest decor cu oamenii aflați acolo luni noaptea, adică în clipa cînd Louise Laboine, în rochie de seară albastră, cu capă de velur și poșeta argintie, își făcuse intrarea la „*Pickwick's*".

Uitîndu-te acum la fruntea lui Maigret, ai fi descoperit un rid adînc. De două ori deschise gura comisarul să spună ceva, dar de două ori se răzgîndi.

Se scurseră peste zece minute de tăcere și barmanul avu timp să isprăvească de mîncat, să strîngă firimiturile într-un șervețel și să-și bea ceașca de cafea. Apoi, luînd o cîrpă de o curățenie îndoielnică, porni să șteargă praful de pe sticle. Janvier își făcu apariția în capul scării.

— Lognon e la telefon, patroane. Vreți să vorbiți cu el ?

— Inutil. Spune-i că poate să se întoarcă.

Janvier șovăi o clipă, incapabil să-și ascundă mirarea și întrebîndu-se dacă a auzit bine, dacă Maigret s-a gîndit înainte de a spune ceea ce a spus. Pe urmă, însă, obișnuit să asculte, făcu stînga-mprejur și coborî scara, murmurînd :

— Bine...

Albert nici măcar nu tresărise. Dimpotrivă, trăsăturile i se înăspriseră parcă. Barmanul ștergea în continuare, automat, sticlele una cîte una, urmărind în oglindă, din spatele rafturilor, mișcările comisarului.

Janvier se întoarse. Maigret întrebă :

— S-a supărat ?

— A început o frază, dar s-a oprit la jumătate şi pe urmă a zis : „Dacă-i ordin !"

Maigret coborî de pe scaun, se încheie la pardesiu, îşi potrivi pălăria.

— Îmbracă-te, Albert — rosti el simplu.

— Poftim ?

— Am spus : îmbracă-te. Mergem la Quai des Orfèvres. Avem ceva de discutat.

Barmanul părea că nu mai înţelege nimic.

— Dar nu pot să las barul... aşa...

— N-ai o cheie ?

— Bine, dar... de fapt, ce vreţi de la mine ? V-am spus tot ce ştiu !

— Vrei să te iau cu forţa ?

— Nu, nu, vin ! Dar...

Maigret şi Janvier urcară lîngă şofer. Albert, singur, în spate. În tot timpul drumului, barmanul nu scoase o vorbă. Se uita drept înainte, cu aerul încruntat şi dur al omului care se chinuie să înţeleagă despre ce e vorba. Janvier, la rîndu-i, nu pronunţa nici un cuvînt. Maigret îşi fuma pipa în tăcere.

— Urcă !

Comisarul îl pofti pe barman să intre primul în birou, apoi îl întrebă pe Janvier, de faţă cu el :

— Cît e ceasul acuma la Washington ?

— Trebuie să fie opt dimineaţa.

— Pînă ce căpătăm legătura, chiar cu prioritate, tot se face în jur de nouă. Cere F.B.I.-ul. Dacă Clark e acolo, încearcă să dai de el. Aş vrea să-i spun o vorbă.

Își scoase încet pardesiul, pălăria, și le atîrnă în dulap.

— Poți să-ți scoți pardesiul. O să avem de lucru, cam mult, probabil.

— Dar tot nu mi-ați spus de ce ?...

— Cîte ore-ai stat aici, în ziua cînd am discutat chestia cu lingourile de aur ?

Memoria lui Albert funcționa impecabil.

— Patru.

— Ai citit ziarele de marți dimineața... N-ai remarcat nimic ?

— Ba da : fotografia fetei.

— Atît ? Mai era o fotografie : trei tipi, niște „duri", li se spunea „spărgătorii de ziduri". La trei dimineața au făcut mărturisiri complete. Dar știi de cîtă vreme se aflau în biroul ăsta ? *De treizeci de ore.*

Maigret se așeză la locul lui, apoi începu să facă ordine printre pipe, avînd aerul că o caută pe cea mai bună.

— Tu ai preferat să isprăvim după patru ore. În ceea ce mă privește, mi-e totuna. Sîntem destui ca să facem cu schimbul ; iar timp avem berechet.

Făcu numărul de telefon al braseriei *Dauphine.*

— Aici Maigret. Fii drăguță și trimite-mi, te rog, niște sandvișuri... și bere... pentru cîte persoane ?...

De fapt, nici Janvier nu mîncase.

— Pentru două persoane. Da, acuma... da, patru halbe, e-n regulă.

Își aprinse pipa și se duse la fereastră, uitîndu-se cîteva clipe la mașinile și pietonii de pe podul Saint-Michel. În spatele lui, Albert își aprinse o țigară.

Mîna lui se dorea sigură și fără tremur. Barmanul avea acrul serios al omului care cîntărește situația.

— Ce vreți să știți ? întrebă el, într-un sfîrșit, dar cam fără de hotărîre în glas.

— Totul.

— Dar v-am spus adevărul...

— Nu.

Maigret vorbea fără a se obosi să se întoarcă cu fața la Albert. Văzut așa, din spate, comisarul arăta într-adevăr ca cineva care n-are nimic altceva de făcut decît să aștepte, fumîndu-și pipa și privind forfota străzii.

Albert tăcu din nou ; destul de mult chiar, pentru că, între timp, chelnerul de la braserie intră cu tava și o puse pe birou. Maigret făcu cîțiva pași și deschise ușa de la biroul inspectorilor.

— Janvier ! strigă el.

Janvier se ivi în prag.

— Avem legătura în douăzeci de minute.

— Servește-te, e pentru amîndoi.

În același timp îi făcu semn să-și ia sandvișul și berea în biroul vecin.

Maigret se tolăni în fotoliu și începu să mănînce. Acum rolurile se inversaseră. Adineauri, la *„Pickwick's Bar"*, Albert era acela care mînca în spatele tejghelei.

Comisarul părea că a uitat de prezența barmanului, și ai fi putut jura că nu se gîndea decît să mestece și să soarbă din cînd în cînd cîte un gît de bere. Privirea goală rătăcea printre hîrtiile împrăștiate pe birou.

— Sînteți sigur de ceea ce faceți, nu ?

Comisarul încuviință din cap, cu gura plină.

— Credeţi că voi începe să scuip totul ?

Maigret ridică din umeri, ca şi cum ar fi vrut să spună că faptul îl lasă rece.

— De ce l-aţi chemat îndărăt pe „Nasolu'“ ?

Maigret zîmbi.

Şi în clipa aceea, Albert rupse furios ţigara, îşi fripse pe semne degetele şi mîrii :

— Mă-sa !

Prea încordat ca să mai stea jos, barmanul se ridică, făcu cîţiva paşi pînă la fereastră şi îşi lipi fruntea de geam, privind la rîndu-i mişcarea străzii.

Cînd îşi întoarse capul, gata, se hotărîse ; neliniştea pierise, muşchii erau relaxaţi. Fără să fie invitat, luă o halbă de bere de pe tavă, sorbi două înghiţituri, se şterse la gură şi se aşeză pe scaun. Era ca un ultim gest de sfidare, pentru salvarea aparenţelor.

— Cum aţi ghicit ? întrebă el.

Maigret răspunse liniştit :

— N-am ghicit. *Am ştiut* din prima clipă.

CAPITOLUL IX

În care se demonstrează că o scară poate juca un rol important în viața omului, iar o poșetă de damă unul și mai de seamă încă...

Maigret trase cîteva fumuri din pipă și se uită la interlocutorul său, în liniște. S-ar fi zis că-și organizează pauzele, asemenea actorilor, pentru a lansa cu mai multă greutate replica următoare. De fapt, nu era vorba de nici un fel de cabotinaj. Abia mai vedea acum chipul barmanului. Comisarul se gîndea la Louise Laboine. De altfel, tot timpul cît așteptase, în tăcere, în barul de pe strada Étoile, întoarcerea lui Janvier de la telefon, se străduise să o vadă pe ea. Vine, deschide ușa, intră, localu-i plin de clienți, și ea cu o rochie de seară jigărită și o capă de velur, care nu era pe măsura ei.

— Vezi — murmură el în sfîrșit — povestea ta-i perfectă la prima vedere, nițel cam prea perfectă chiar și te-aș fi crezut... dacă... dacă n-o cunoșteam pe fată.

Albert, surprins, întrebă fără să vrea :

— Ați cunoscut-o ?

— Am ajuns s-o cunosc destul de bine.

Și chiar acum, cînd vorbea cu barmanul, și-o închipuia pitită sub pat, la domnișoara Poré ; apoi, peste un timp, certîndu-se cu Jeanine Armenieu în apartamentul din strada Ponthieu ; pe urmă, în că-

măruța mizeră din hotelul din strada Aboukir ; apoi, pe trotuarul din fața magazinului de pe Magenta, unde lucra în bătaia vîntului.

Comisarul ar fi fost în stare să repete cuvînt cu cuvînt frazele rostite de-a lungul ultimelor zile despre Louise, vorbele portăresei, comentariile văduvei Crémieux.

Și o vedea intrînd la „*Maxim's*", așa cum o vedea, o lună mai tîrziu, strecurîndu-se, la „*Romeo*", printre nuntași.

— Mai întîi de toate e mai mult decît probabil că nu s-a așezat la bar.

Pentru că simțea că nu-i la locul ei, aicea, că toată lumea o privește și observă din prima clipă calitatea rochiei de împrumut.

— Și chiar de s-ar fi așezat, n-ar fi comandat un Martini. Știi care-a fost greșeala ta ? Că ai judecat-o pe Louise după chipul și asemănarea clientelor tale cele de fiecare seară și cînd te-am întrebat ce-a băut, mi-ai răspuns automat : „Un Martini".

— N-a băut nimic — recunoscu Albert.

— Și nici n-a coborît la subsol să citească scrisoarea. În barurile tip „*Pickwick's*", ca al tău pentru douăzeci-treizeci de obișnuiți ai casei, nu există îndeobște nici o inscripție deasupra scării. Dar chiar de-ar fi fost una, n-o prea văd eu pe Louise avînd curajul să treacă prin spatele a douăzeci de clienți, majoritatea mai mult sau mai puțin beți. În sfîrșit, ziarele n-au publicat *toate* rezultatele autopsiei. Reporterii au scris doar că stomacul moartei conținea alcool, fără să precizeze însă că e vorba de rom. Or, Martini-ul se prepară din gin și vermut.

Spunînd ceea ce spusese, Maigret nu triumfa de fel, poate pentru că se gîndea mereu, mereu la Louise. Vorbea cu glas scăzut, ca şi cum ar fi dialogat cu el însuşi.

— I-ai dat într-adevăr scrisoarea ?

— I-am dat o scrisoare.

— Vrei să spui un plic ?

— Da.

— Care conţinea o hîrtie albă ?

— Da.

— Cînd ai deschis scrisoarea ? Scrisoarea cea adevărată ?

— Cînd am fost sigur că Jimmy s-a urcat în avionul de Statele Unite.

— Ai pus, va să zică, să-l urmărească la Orly ?

— Da.

— De ce ? Doar la ora aceea habar n-aveai despre ce e vorba.

— Un tip care scapă din puşcărie şi se omoară să traverseze Oceanul numai şi numai ca să dea o scrisoare unei fete de 18 ani, asta înseamnă că e chestie importantă.

— Ai păstrat scrisoarea ?

— Am rupt-o.

Maigret îl crezu, convins fiind că Albert nu-şi va mai da osteneala să mintă.

— Ce scria ?

— Ceva în genul ăsta : *„Poate că nu m-am ocupat pînă acum îndestul de tine, dar într-o zi vei înţelege că, de fapt, a fost mai bine pentru tine. Orice vei auzi despre mine, să nu mă judeci prea aspru. Fiecare om îşi alege calea în viaţă şi adesea*

la o vîrstă cînd nu eşti în stare să hotărăşti bine, iar după aceea e prea tîrziu.

Poţi să ai încredere în aducătorul acestei scrisori. Cînd o s-o primeşti, eu voi fi mort. Să nu te întristezi; acum, cînd scriu, sînt la vîrsta cînd nu mai am ce căuta pe lumea asta. Singura mea consolare e să te ştiu pe tine de-acum înainte la adăpost de orice nevoie. Cere un paşaport pentru Statele Unite cît de repede poţi. Brooklyn este o mahala a New Yorkului, poate că ai învăţat asta la şcoală. Acolo vei găsi, la adresa de mai jos, un mic croitor polonez, pe nume..."

Albert se opri, Maigret îi făcu semn să continue.

— Am uitat cum îl cheamă.

— Nu, n-ai uitat.

— Bine!... *„pe nume Lukasek. Caută-l fără întîrziere, arată-i paşaportul şi el îţi va înmîna o anumită sumă de bani...*"

— Asta-i tot?

— Mai erau în coadă vreo trei-patru fraze sentimentale, dar nu le-am reţinut.

— Adresa ai reţinut-o?

— Da. 1214, strada 37.

— Cu cine-ai pregătit lovitura?

Albert fu ispitit iarăşi să tacă. Dar privirea lui Maigret îl fixa cu stăruinţă, drept care barmanul se resemnă.

— Cu un prieten.

— Adică?

— Bianchi.

— Tot cu prăjina aceea de Jeanne mai este?

Pe sus-numitul — bănuit a fi şeful bandei corsicanilor — Maigret îl arestase de vreo zece ori pînă

acuma, dar nu izbutise să-l înfunde decît o singură dată. Drept e că pe cinci ani de zile.

Comisarul se ridică și deschise ușa biroului vecin.

— Torrence e acolo ?

Cineva se duse să-l caute.

— Ia doi oameni cu tine. Verifică dacă „Prăjina" mai stă pe strada Lepic. S-ar putea să-l găsești acolo pe Bianchi. Dacă nu-i la Jeanne, fă-o să-ți spună unde-l poți găsi. Fii atent!... e în stare să tragă.

Albert asculta, impasibil.

— Mai departe...

— Ce mai vreți de la mine ?

— Bianchi nu-și putea permite să trimită pe fitecine în Statele Unite ca să-l caute pe Lukasek și să încaseze banii. Și-a închipuit, probabil, că polonezul are instrucțiuni precise și că va cere fetei să se legitimeze.

Supoziția era atît de evidentă, încît nici nu mai așteptă răspuns.

— Ați așteptat-o să vină, la „*Pickwick's*".

— Da, dar n-aveam de gînd s-o omorîm.

Albert tresări, surprins, cînd îl auzi pe Maigret spunînd :

— Sînt convins.

Banda corsicanilor era alcătuită din profesioniști în toată puterea cuvîntului. Or, un profesionist nu-și creează riscuri inutile. Aveau nevoie doar de un singur lucru : buletinul fetei. Odată în posesia actului, banda ar fi obținut un pașaport pe numele Louisei Laboine pentru una din complicele lor, și într-o bună zi aceasta ar fi bătut la ușa croitorului.

— Bianchi era la bar ?

— Da.

— Fata a plecat fără să deschidă plicul ?

— Da.

— Șeful tău venise cu mașina ?

— Era în fața ușii.

— Cine o conducea ?

— „Tatuatul". Dacă tot am ajuns aici, să mergem pînă la capăt.

— A urmărit-o ?

— Eu n-am fost cu dînșii. Ceea ce știu e ce mi-au povestit a doua zi. N-are rost să-l căutați pe Tatuat la Paris. A intrat frica în el după cele întîmplate, și a fugit.

— La Marsilia ?

— Probabil.

— Presupun că aveau de gînd să-i fure poșeta ?

— Întocmai. Mai întîi au depășit-o. Iar cînd fata a ajuns în dreptul lor, Bianchi a coborît din mașină. Strada era pustie. Șeful a apucat poșeta, fără să-și dea seama că e prinsă de mîna fetei cu un lănțișor. Atunci fata a căzut în genunchi. Cînd a văzut că vrea să deschidă gura și să țipe, Bianchi a lovit-o peste obraz. Se pare că puștoaica se agățase de el, încercînd să strige după ajutor. Atunci a scos o măciucă din buzunar și a ucis-o.

— Povestea cu americanul numărul doi a fost ca să scapi de Lognon ?

— Dumneavoastră ce-ați fi făcut în locul meu ? Nasolu' s-a prins.

— Și, totuși, în mai tot timpul anchetei, inspectorul fusese cam de fiecare dată în avans față de P.J., și dacă ar fi cercetat mai îndeaproape mentalitatea fetei, ar fi reușit, în sfîrșit, să triumfe ; triumful la

care rîvnea de atîta amar de vreme, fără să mai creadă nici el în această posibilitate...

La ce s-o fi gîndind acum, în trenul de Paris ? Probabil că-şi blestema ghinionul, încredinţat fiind mai mult ca oricînd că lumea întreagă se unise împotriva lui. Din punct de vedere tehnic, Lognon nu săvîrşise nici o greşeală şi adevărul este că nici un manual de poliţie nu te învaţă cum să intri în pielea unei fete crescută la Nisa de o mamă pe jumătate nebună.

Ani de-a rîndul, Louise îşi căutase cu îndărătnicie locul ; nu l-a aflat niciodată. Pierdută într-o lume pe care nu o înţelegea, se agăţase cu desperare de cea dintîi fiinţă întîlnită în cale, şi aceasta sfîrşise prin a o trăda.

Singură, singură se încrîncena într-o lume ostilă. Şi încercînd zadarnic să înveţe regula jocului.

Probabil că despre tatăl ei nu ştia mai nimic. Probabil, de asemenea, adică sigur că da, de mică încă începuse să se întrebe de ce maică-sa nu e ca celelalte mame şi de ce ele două trăiesc într-alt chip decît vecinele ?

Se zbătea din toate puterile, încercînd a se adapta. Fugise de acasă. Citea Mica publicitate, căutînd, căutînd. Şi, în timp ce Jeanine Armenieu găsea de lucru fără dificultate, ea era dată afară din toate slujbele posibile şi imposibile. Fără excepţie.

Oare Louise sfîrşise cumva — ca şi Lognon — prin a se convinge că există un fel de conjuraţie împotriva ei ?

De ce, cum, prin ce anume era fata asta într-atîta de altfel decît semenele ei ? De ce se abăteau asupră-i toate necazurile ?

Pînă și moartea Louisei se ivise ca un fel de ironie a soartei. Dacă lănțugul de la poșeta argintie n-ar fi fost răsucit pe încheietură, Bianchi s-ar fi mulțumit să-i smulgă geanta și mașina s-ar fi îndepărtat cu toată viteza.

Iar dacă, după aceea, ar fi alergat la poliție să reclame, n-ar fi crezut-o nimeni.

— De ce-au lăsat trupul în Piața Vintimille ?

— Mai întîi, pentru că nu puteau să-l lase la doi pași de barul meu. Apoi, îmbrăcată cum era, părea mai la locul ei în Montmartre. S-au dus într-acolo și au ales primul loc mai fără lume.

— Nu știi dacă au apucat să trimită pe cineva la Consulatul Statelor Unite ?

— Nu. Ei așteaptă...

— La telefon, patroane ; inspectorul Clark.

— Dă-mi legătura aici.

Nu mai era vorba acum decît de o verificare și — în plus — Maigret voia să pună cîteva întrebări F.B.I.-ului, mai mult din curiozitate personală.

Convorbirea cu Clark s-a desfășurat — ca de obicei — jumătate în engleza mizerabilă a lui Maigret, jumătate în franceza imposibilă a americanului, fiecare străduindu-se cu conștiinciozitate să vorbească limba celuilalt.

Dar, înainte ca inspectorul Clark să înțeleagă despre ce, sau mai bine-zis despre cine-i vorba, Maigret trebui să înșiruie, ca într-un pomelnic, toate numele lui Julius van Cram, zise Lemke, zis Stieb, zis Ziegler, Marek, Spangler, Donley...

Numitul fusese înmormîntat cu o lună de zile în urmă, sub numele de Donley, la Sing-Sing, unde

ispășea o pedeapsă de opt ani, pentru abuz de încredere.

— Banii au fost găsiți ?

— O parte doar. Foarte puțini.

— Era o sumă mare ?

— Cam o sută de mii de dolari.

— Spune-mi, te rog, pe complicele lui nu-l cheama cumva Jimmy ?

— Jimmy O'Malley. A scăpat cu numai trei ani și a ieșit din pușcărie acum două luni.

— După care a venit în Franța...

— Știam că fiică-sa trebuie să se mărite zilele astea.

— S-a-ntors acasă pentru nuntă. Banii sînt în Brooklyn, la un croitor polonez, pe numele Lukasek.

Era, totuși, în glasul lui Maigret, un anume freamăt de victorie.

— Lukasek, care poate nici nu bănuiește ce-are în păstrare, trebuie să înmîneze pachetul unei fete pe numele Louise Laboine.

— Vine ?

— Din păcate, nu.

Cuvintele îi scăpaseră fără voie. Corectîndu-se, se grăbi să adauge :

— A murit. Acum cîteva zile. La Paris.

Mai schimbă cîteva cuvinte de politețe cu Clark, pe care nu-l mai văzuse de cîțiva ani de zile, și chiar două-trei glume. După ce isprăvi, privirea lui îl întîlni cu surprindere parcă pe Albert, șezînd și fumîndu-și țigara.

Tipii de la F.B.I. vor găsi, fără doar și poate, dolarii și îi vor restitui păgubașului, probabil bancher,

sau poate unei companii de asigurări. Pentru că bancherii se asigură îndeobște împotriva furtului. Micul croitor polonez va înfunda puşcăria. Jimmy O' Malley, în loc să ia parte la nunta fetei sale, la Baltimore, va reintra — datorită serviciului făcut — la Sing-Sing.

Viaţa Louisei atîrnase de un fleac : un lănţişor răsucit pe mînă. Dacă domnişoara Irène, din strada Douai, ar fi oferit fetei care venise să închirieze o rochie la ceasul acela de seară o poşetă cu alt model...

Sau dacă s-ar fi abătut la timp pe la portăreasa din Ponthieu ca să capete scrisoarea în mînă...

Oare ar fi plecat în América ?

Şi ce-ar fi făcut după aceea cu suta de mii de dolari ?

Maigret îşi termină halba. Cam leşietică acum, după atîta aşteptare. Apoi îşi goli pipa, dar nu în scrumieră, ci în găleata cu cărbuni, ciocnind-o de tocul pantofului.

— Janvier, vrei să vii puţin ?

I-l arătă pe barman. Acesta pricepu numaidecît cum devine cazul. Puterea obişnuinţei.

— Ia-l în birou la tine, înregistrează-i declaraţia, pune-l să iscălească şi trimite-l la arest. Între timp, eu o să-i telefonez judecătorului Coméliau.

Toate astea făceau parte din numita rutină, care nu-i mai spunea nimic. În momentul cînd Albert ieşea pe uşă, îl chemă îndărăt :

— Am uitat aperitivele.

— Erau în contul casei.

— Pentru nimic în lume!

Și-i întinse bancnotele, de parcă s-ar fi aflat în barul de pe Étoile, murmurînd:

— Păstrează restul.

Și tot ca și cum s-ar fi aflat încă în spatele tejghelei, barmanul răspunse mecanic:

— Mulțumesc.

18 ianuarie 1954

CUPRINS

CAPITOLUL I

În care inspectorul Lognon descoperă un cadavru şi pe urmă se plînge că i l-a şterpelit altcineva . 5

CAPITOLUL II

În care Nasolu' se întîlneşte cu o veche cunoştinţă, iar Lapointe e însărcinat cu o misiune ciudată . 24

CAPITOLUL III

Servitoarea cea micuţă care nu ştie să vorbească la telefon şi bătrîna doamnă din strada Clichy . 44

CAPITOLUL IV

În care-i vorba de fata de pe bancă şi de mireasa din bar 66

CAPITOLUL V

Despre o doamnă care îşi cîştigă viaţa jucînd la ruletă, despre o fată bătrînă care vrea să spună totul şi despre o fetişcană care se ascunde sub pat. 87

CAPITOLUL VI

În care-i vorba despre un tată ciudat, precum şi despre scrupulele lui Maigret 108

CAPITOLUL VII

Despre un inspector care merge tot înainte, fără oprire, şi despre o fată care are o întîlnire cu destinul 129

CAPITOLUL VIII

În care totul se petrece între oameni care cunosc preţul cuvîntului rostit şi unde vine vorba din nou despre Nasolu' 149

CAPITOLUL IX

În care se demonstrează că o scară poate juca un rol important în viaţa omului, iar o poşetă de damă unul şi mai de seamă încă 164